

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

چکیده پایان نامه‌ها

تفسیر و علوم قرآن

سرشناسه: چکیده پایان نامه

عنوان و نام پدیدآور: معاونت پژوهش مدرسه علمیه حضرت

نرجس زاهدان

مشخصات نشر: دیجیتالی

مشخصات ظاهری: ۱۱۸ صفحه

موضوع: تفسیر و علوم قرآن

موضوع: اخلاق

موضوع: خانواده

موضوع: تربیت

عنوان: چکیده پایان نامه

تهیه شده: معاونت پژوهش مدرسه علمیه تخصصی

حضرت نرجس زاهدان

قیمت دانلود: ۰۰,۰۰۰ ریال

چکیده پایان نامه

- ۱۰..... مقایسه دیدگاه شیعه و روایت در مورد صفات خدا (صفات خبری).
- ۱۱..... نقش خانواده در سعادت و شقاوت فرزندان از دیدگاه آیات و روایات.
- ۱۲..... ضرورت و راهکارهای حفظ و تنظیم شأن اسلامی از دیدگاه آیات و روایات.
- ۱۳..... راهکارهای اصلاح الگوی مصرف از منظر آیات و روایات.
- ۱۵..... مسئولیت‌های زندگی از منظر قرآن و سنت.
- ۱۶..... راهکارهای زندگی مشرک سالم زودین از منظر آیات و روایات.
- ۱۷..... راهکارهای به‌یگیری از نگاه در آیات و روایات.
- ۱۸..... بررسی تطبیقی توحید افعالی در تفسیر المیزان و مباحث انبیا.
- ۲۰..... نقش دین در مستعدسازی زندگی از منظر قرآن.
- ۲۱..... راهکارهای کسب توفیق الهی و آثار آن بر زندگی انسان.
- ۲۲..... خرافه‌زدایی از دیدگاه قرآن و سنت.
- ۲۴..... جایگاه امثال زنان در بک زندگی اسلامی.
- ۲۶..... عوامل و انگیزه‌های فضاگرایی در قرآن.
- ۲۷..... نقش اصحاب به‌کانات و نیروهای داخلی در تحقق اقتصاد مقاومتی از منظر آیات و روایات.
- ۲۸..... آموزه‌های اخلاقی - تربیتی قصه‌های قرآنی حضرت موسی علیه السلام.
- ۳۰..... بدعت در شریعت اسلام.
- ۳۱..... تصویرسازی از فاصلمی مرکز بقایات در آیه‌های قرآن.
- ۳۲..... شیوه‌های مبارزه با فتنه در جامعه از دیدگاه قرآن کریم.
- ۳۳..... دلایل عقلی و نقلی همبستگی قرآن و اهل بیت علیهم السلام در عصمت.

۳۴	.....	راهنمایی تربیت نفس اماره از دیدگاه آیات و روایات
۳۵	.....	راهنمایی تقویت و حفظ ایمان از منظر آیات و روایات
۳۶	.....	راهنمایی ایجاد نشاط معنوی در زندگی از منظر قرآن و روایات
۳۸	.....	آثار اساءه و صحت قرآن در آیات و روایات
۳۹	.....	نهادن کردن فرهنگ کار جمعی و گروهی از منظر آیات و روایات
۴۰	.....	راهنمایی ارتقای خدایاری در خانواده از منظر آیات و روایات
۴۱	.....	راهنمایی تین و عبادت با توجه آیه ۹۹ سوره حجر
۴۲	.....	مقایسه جایگاه زن در بک زندگی معاصر و بک زندگی اسلامی
۴۴	.....	عوامل مؤثر بر حیات و آبادانی قلب از دیدگاه آیات و روایات
۴۵	.....	عوامل مؤثر در ایجاد جاذبه متعالی همسران از دیدگاه آیات و روایات
۴۷	.....	نقش حسن خلق در ایجاد آرامش زندگی خانوادگی از منظر آیات و روایات
۴۸	.....	آثار ایمان به وعده‌های الهی در زندگی بر اساس آیات و روایات
۵۰	.....	راهنمایی قرآنی ایجاد وحدت اجتماعی در تحقق تمدن اسلامی با تکیه بر سوره بقره دوم
۵۲	.....	راهنمایی آیات و روایات در معگیری از بیماری‌های جسمی
۵۴	.....	عوامل ترس و فرار از مرکز از منظر آیات و روایات
۵۶	.....	آسیب‌های اجتماعی تفتیت از منظر آیات و روایات
۵۷	.....	راهنمایی قرآنی محبت و رزق در جامع با تکیه بر سوره‌های امام علی <small>علیه السلام</small>
۵۸	.....	زیبیهایی منتظر (بیداری معنوی) و جلوه‌های آن در آیات و روایات
۵۹	.....	آثار مثبت و منفی ارتباط با غیر مسلمانان از منظر آیات و روایات
۶۰	.....	نقش دعا در دستیابی به نشاط معنوی از منظر آیات و روایات

فهرست مطالب

- نقش شناخت شیطان در محافل انسان از منظر آیات و روایات ۶۲
- آسیب‌های تنگ‌فروندی بر خانواده از منظر آیات و روایات ۶۴
- جایگاه مادی در امنیت خانوادگی و تأثیر آن بر اجتماع از منظر قرآن و حدیث ۶۶
- راه‌کارهای نمادین کردن فرهنگ حنفی و عطف‌کاران دیدگاه قرآن و روایات ۶۷
- راهنمای بنیادسازی فرهنگ شهادت در جامعه بر اساس آیات و روایات ۶۸
- دیگرگام‌های زیست‌معدنی با تکیه بر تفسیرهای حضرت ابراهیم علیه السلام در قرآن ۷۰
- راه‌کارهای دستیابی به سلامت با تکیه بر سوره‌ها و سوره‌های قرآنی ۷۲
- اصول و قواعد ارتباطات میان‌فردی از منظر آیات و روایات ۷۳
- تفسیر آیه ۵۵ سوره نور از دیدگاه مفسران شیعه و اهل تسنن ۷۵
- تأثیر تکرار کلمات در اعراض اخلاقی انسان از منظر آیات و روایات ۷۷
- چیتی ستم در آیه انی ستم؛ حقیقت یا توریه؟ ۷۸
- وصف‌های شیطان و راه‌های مقابله با آن در آیات و روایات ۷۹
- آثار و حقیقت توریه در قرآن و روایات اهل بیت علیهم السلام ۸۰
- تحلیل روان‌شناختی رنگ‌ها بر اساس آیات و روایات ۸۷
- راهنمای قرآنی ایجاد محبت با تکیه بر سوره نبوی سوره النبأ ۸۸
- عوامل شکل‌گیری ماکرو و میکرو تأثیر آن بر فرد و اجتماع از منظر آیات و روایات ۸۹
- عوامل و موانع بركت عمر از منظر آیات و روایات ۹۰
- نقش لذت‌گرایی و تکبر در کمال انسان از دیدگاه آیات و روایات ۹۲
- آثار و مناسبت‌های خدای پاک و عطا کردن شخصیت انسان از دیدگاه قرآن و سنت ۹۴
- تولید نسل در آیات و روایات ۹۶

- ۹۸..... بررسی الگوی ساینده روابط با محرم در قرآن و روایات
- ۹۹..... بررسی آثار کلامی خانگی زن بر بهداشت روانی از منظر قرآن و حدیث
- ۱۰۰..... شیوه روایتی قرآن با اسرانی کربی
- ۱۰۱..... تاثیر تنویر تفسیر حق از باطل با تکیه بر آیه ۳۹ سوره انفال
- ۱۰۲..... نقش صداقت در تحکیم روابط اجتماعی از منظر قرآن و سنت
- ۱۰۴..... بررسی الگوی اسلامی- ایرانی مشرف از دیدگاه قرآن کریم با رویکردی سیاسی
- ۱۰۵..... پیامدهای فردی و اجتماعی جنگ کربلایی
- ۱۰۶..... اولویت های اقتصادی از منظر قرآن و نوح البلاغه
- ۱۰۷..... اصول رفتارهای اقتصادی حضرت زحرا علیها السلام و امتیاز آن با زمان امروز
- ۱۰۸..... نقش محبت اهل بیت علیهم السلام در تقرب به خداوند از منظر آیات و روایات
- ۱۱۰..... اسنادوشمی شیطان بر ضد انسان از منظر قرآن کریم و روایات
- ۱۱۱..... مستندات قرآنی راهکارهای نظام جمهوری اسلامی در بهداشت روانی کودکان و نوجوانان
- ۱۱۲..... نقشه های دارمیان قرآن با تکیه بر آیه کریمه ۳۲ سوره مبارکه فاطر
- ۱۱۳..... مراتب فرامبسی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله بر بنای آیات و روایات
- ۱۱۴..... راهکارهای بدون رفت از آسیب های سیاسی- اجتماعی و انگلی بر دنیا از منظر قرآن و حدیث
- ۱۱۵..... راهکارهای مطهرت نفس از منظر آیات و روایات
- ۱۱۶..... آثار ارزش های اسلامی بر نظام خانواده از منظر آیات و روایات
- ۱۱۷..... آثار تربیت اخلاقی فرزندان بر تحکیم بنیان خانواده در آموزه های اسلامی

مقدمه

بج نوشتاری در آسمان اندیشه انسانی فروزان تر از خورشید قرآن نیست و پنج معرفی را توان رسیدن به قله معرفت قرآن نیست؛ بلکه سرچشمه زلال معرفت سیراب نکرده در ویرانه ضلالت و هلاکت نخواهد بود. از این روی پیامبران این راه در راستای تاسی به امر «تفقه در دین» آموزش را با پژوهش در هم تنیده تا با چنگ زدن به ریسمان مستحکم و پرصلابت معرفت و حیاتی، انقی روشن و گسترده در مسیر هدایت، برابر چشمان عقل و قلب بکشایند.

اطلاع رسانی از تحقیقات پژوهشگران علاوه بر جلوگیری از کارهای تکراری، موجب معرفی دستاوردهای علمی و تحقیقاتی نیز می‌گردد. معاونت پژوهش مدرسه علمیه تخصصی حضرت زرجس علیه السلام در راستای این امر خطیر، اقدام به تهیه و تدوین چکیده پایان نامه‌های دفاع شده طلاب سطح ۳ مؤسسه نموده است.

کتاب حاضر مجموعه‌ای از چکیده پایان نامه‌های دفاع شده در رشته «تفسیر و علوم قرآن» مدرسه علمیه تخصصی حضرت زرجس علیه السلام از سال ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۲ است.

چکیده پایان نامه

تفسیر و علوم قرآن

مقایسه دیدگاه شیعه و وهابیت در مورد صفات خدا (صفات خبری)

محقق: زهرا احمدی ده ارباب

استاد راهنما: حجت الاسلام دکتر مهدی بیات مختاری

استاد مشاور: دکتر علیرضا حیدری نسب

سال ۱۳۹۳، ۲۱۲ صفحه، ۲۲۳ منبع

واژگان کلیدی: صفات خبری، وهابیت، آیات متشابه، ابن تیمیه، شیعه، مقایسه، سلفیه.

«صفات خبری» صفاتی است که افزون بر نسبت به مخلوقات در آیات قرآن به خداوند نیز نسبت داده شده است. متکلمان مسلمان در تبیین و تفسیر این نمونه آیات، مذاهب و روش‌های مختلفی اتخاذ کرده‌اند. مذهب شیعه امامیه و وهابیت با هم اختلاف جدی در این زمینه دارند. بررسی تطبیقی آیات صفات در دو دیدگاه شیعه و وهابیت نشان می‌دهد که وهابیت از آنجاکه برای عقل به عنوان ابزار شناخت در معارف توحیدی جایگاه و ارزشی قائل نیستند و فقط راه نقل را قبول دارند به ظاهرگرایی گرویده و در این گونه صفات معنای ظاهری را اخذ کرده‌اند. وهابیت در روش بر رأی و روش سلف تکیه می‌کنند و قائل‌اند هیچ یک از سلف آیات صفات خبری را تأویل نمی‌کردند و معتقدند که هر آنچه در قرآن آمده به نحو حقیقت است و مجاز در قرآن راه ندارد. ابن تیمیه معلم و معمار افکار وهابیت برای فرار از ظاهرگرایی به بیان واژگانی چون بلاکیف، و ... روی آورده است. مفسران مکتب امامیه با پیروی از اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام ضمن پیراسته شمردن ذات احدیت از اتصاف به اوصاف مخلوقات و تنزیه پروردگار متعال از اوصاف مخلوقات، در بیان مقصود و مفهوم این گونه آیات صفات روش‌های ذیل را اتخاذ کرده‌اند: ۱- ارجاع متشابهات به محکومات ۲- تأویل آیات ۳- بیان اشارات ادبی و لغوی در تحلیل درست آیات صفات ۴- بیان ظهور تصدیقی آیات (روش تمسک به ظاهر، بدون تأویل)

نقش خانواده در سعادت و شقاوت فرزندان

از دیدگاه آیات و روایات

محقق: مریم احمدی

استاد راهنما: دکتر مهدی بیات مختاری

استاد مشاور: دکتر علیرضا حیدری نسب

کلید واژه: نقش، خانواده، سعادت، شقاوت، فرزندان، آیات، روایات

نقش خانواده به عنوان مهمترین نهاد در پرورش و تعالی فرزندان بسیار حائز اهمیت است؛ که در واقع می توان آن را نقطه شروعی برای رسیدن به سعادت و یا شقاوت آنان محسوب نمود. از این رو رهنمودهای مفیدی در آیات و روایات متعددی، ارائه شده که با بکارگیری آن می توان سعادت حقیقی را برای خانواده و بالتبع جامعه به ارمغان آورد. زیرا همانطور که می دانید درفضای خانواده باورها و ارزش های دینی و اخلاقی از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود؛ از این رو عدم آگاهی و غفلت والدین از نقش بی بدیشان می تواند، تأثیر جبران ناپذیری در روح و روان فرزندان به جا گذارد. اکنون با در نظر گرفتن شرایط حاکم بر جامعه که متأسفانه بسیاری از خانواده ها در اثر تبلیغات مسموم دشمنان و پندارهای واهی از آموزه های حیاتی دینی فاصله گرفته اند و این امر باعث بوجود آمدن مشکلات عدیده ای در جامعه اسلامی گردیده؛ از این رو برآنیم که در این پژوهش به روش کتابخانه ای باز تعریفی از نقش و جایگاه واقعی خانواده و اقسام آن در جامعه داشته و با معرفی خانواده های قرآنی و بهرمندی از راهکارهای موثر دین مقدس اسلام بتوان بستری مناسب برای سعادت فرزندان و نسل آینده مهیا سازیم؛ چرا که لازمه ی تحقق جامعه سالم، وجود خانواده های صالح و سعادت مند است.

ضرورت و راهکارهای حفظ و تعظیم شعائر اسلامی از دیدگاه آیات و روایات

محقق: زهرا فنودی

استاد راهنما: دکتر علیرضا حیدری نسب

تابستان ۱۳۹۷، ۱۳۱ صفحه، ۱۱۰ منبع

واژگان کلیدی: شعار (شعائر)، ضرورت، راهکار، حفظ، تعظیم، تعظیم شعائر، شعائر اسلامی.

تعظیم شعائر الهی و پاسداشت نشانه‌های برجسته دینی و علنی کردن برخی از اعمال در جامعه، از برنامه‌های دین مبین اسلام است. این پژوهش در صدد ارائه راهکارهای اجتماعی و فرهنگی حفظ و تعظیم شعائر اسلامی از منظر آیات و روایات می‌باشد. ضرورت این راهکارها، در بحث فرهنگی و اجتماعی جامعه پاسخ‌گو خواهد بود، زیرا اجرای صحیح آن در جامعه سبب اعتلای کلمه «الله» می‌باشد. راهکارهای برگرفته شده، از دو منبع متصل به خالق هستی می‌باشد که راه‌گشای برنامه سعادت بشر در دنیا و آخرت است. زیرا تمسک به قرآن و اهل‌بیت هرگز انسان را گمراه نخواهد کرد. توصیه خداوند متعال در قرآن کریم و سفارش ائمه اطهار علیهم‌السلام به تعظیم شعائر و حرمت الهی و نهی از هتک حرمت، مبین اهمیت و لزوم تعظیم شعائر می‌باشد. هدف از ارائه راهکارها، ارتقای سطح ایمان و تقوی و پرورش روحیه مذهبی و افزایش بصیرت دینی در جهت حفظ و تعظیم شعائر می‌باشد. اهتمام به برپایی عبادات و احکام اجتماعی مثل فریضه عظیم حج، نمازهای جمعه و جماعات و...، علاوه بر این که دارای معنویت هستند، راهکار مناسبی در جهت حفظ مبانی اسلام و تعظیم شعائر و بیداری اسلامی می‌باشد. در صورت عدم توجه به این مقوله مهم، فرهنگ جامعه در معرض تهاجم فرهنگی بیگانگان قرار خواهد گرفت. آشنایی با نحوه تعظیم شعائر، دارای ظرافت خاصی است و لغزش از آن موجب افراط و شرک در عبودیت و یا تفریط و هتک به مقدسات و در بعضی موارد سبب بدعت در دین خواهد شد. بی‌تردید راهکارهای قرآنی و روایی، جهت ترویج معارف و مفاهیم دینی و تقویت نمادها و شعائر اسلامی در جامعه ضروری است.

راکارهای اصلاح الگوی مصرف از منظر آیات و روایات

محقق: مریم جهانتیغ

استاد راهنما: حجت الاسلام غلامحسین اعرابی

سال ۱۳۹۸، ۱۲۲ صفحه، ۸۵ منبع

واژگان کلیدی: اصلاح، الگو، مصرف، اسراف، تبذیر، إقتار، بخل، اصلاح الگوی مصرف.

اصلاح در لغت عرب، ضد افساد شمرده شده و اصلاح شیء بعد از افساد آن را، به اقامه و برپاداشتن آن معنا کرده‌اند. در لغت‌نامه دهخدا، اصلاحات به مجموعه تغییرهایی گفته می‌شود که در جهت بهبود اوضاع اجتماعی، در چارچوب نظام تثبیت شده انجام می‌گیرد. در اصطلاح قرآنی، اصلاحات اجتماعی به کوشش برای تحقق آموزه‌ها و دستورهای اجتماعی اسلام اطلاق می‌شود و مصلح، کسی است که در راه تحقق شریعت الهی بکوشد، اما از آنجاکه موضوع مورد بحث، «اصلاح الگوی مصرف» است و این موضوع بیشتر در مباحث اقتصادی به کار می‌رود، واژه اصلاحات، در نظام اقتصادی دو معنا دارد. مجموعه اقدام‌هایی که برای آزادسازی اقتصاد و خصوصی‌سازی و کم کردن دامنه دخالت‌های دولت در اقتصاد صورت می‌پذیرد؛ مجموعه اقدام‌هایی که برای رفع مشکلات اقتصادی چون: تورم، بیکاری، کمبود سرمایه‌گذاری و توزیع نابرابر درآمد و مانند آن انجام می‌شود.

اما اصلاحات اقتصادی از دیدگاه امام علی علیه السلام این‌گونه تعریف شده: مجموعه‌ای از الگوهای رفتاری در سه حوزه تولید و توزیع و مصرف که شرکت‌کنندگان در نظام اقتصادی را به یکدیگر و به اموال و منابع پیوند می‌دهد و این رفتارهای اقتصادی بر اساس جهان‌بینی و اهداف مورد نظر اسلام در این سه حوزه به صورت هماهنگ سامان می‌یابند.

در لغت، کلمه «مصرف شدن» به معنای هزینه‌شدن و به‌کاررفتن، و «صرفه‌جویی کردن» به معنای به‌اندازه خرج کردن و پس‌انداز کردن آمده است، اما در اصطلاح اقتصادی، مصرف عبارت است از: ثروت و منبع درآمد است. درآمد خالص (درآمد منهای استهلاک) به دو منظور استفاده می‌شود: بخشی از آن، به انباشتن ثروت و پس‌انداز اختصاص می‌یابد و

بخش دیگر، صرف تحصیل لذت می‌شود. آن قسمت از درآمد که صرف به‌دست‌آوردن لذت می‌گردد، «مصرف» نامیده می‌شود. در ارزش‌های اسلامی، هم سفارش به زندگی همراه با اصلاح الگوی مصرف وجود دارد و هم سفارش به توسعه در زندگی که ظاهر این دو، بیانگر ناسازگاری در برخی از سطوح و الگوهای مصرف به‌دست‌آمده از ناحیه آنها می‌باشد. این پایان‌نامه در صدد بیان این مطلب است که ارزش‌های بیان شده در بحث الگوی مصرف و توسعه در اسلام که به نظر می‌رسد الگوهای متفاوتی برای مصرف ارائه می‌کنند، هیچ‌گونه تعارضی با یکدیگر نداشته و بلکه زمینه کمال انسان‌ها و توسعه جامعه را فراهم می‌کنند و برای اثبات این مطلب ابتدا به تعریف اصلاح الگوی مصرف و توسعه در روایات و آیات پرداخته سپس در ادامه، محبوبیت توسعه و همچنین جایگاه آن را در الگوی مصرف از دیدگاه اسلام بیان کرده و در نهایت به تحلیل نتایج دو الگوی اصلاح و توسعه در سطوح مصرف از دیدگاه اسلام پرداخته است و راهکارهای اصلاح الگوی مصرف را در زمینه فرهنگی، اخلاقی، و اقتصادی بیان کردیم. در این پایان‌نامه همچنین روش تحقیق در آن یک روش کتابخانه‌ای می‌باشد.

معناداری زندگی از منظر قرآن و سنت

محقق: سمیه شیخی

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین غلامرضا رضوی دوست

استاد مشاور: حجت الاسلام والمسلمین قاسم صالحی

سال ۱۳۹۵، ۱۰۴ صفحه، ۱۱۶ منبع

واژگان کلیدی: معنی داری زندگی، هدف از زندگی، زندگی الهی، حیات، کمال.

در آموزه‌های دین مبین اسلام به هدفمندی هر دو بعد جسمی و روحی انسان به صورت کامل و جامع توجه شده است. معناداری زندگی یکی از نیازهای مهم زندگی انسان است که سبب اثرگذاری در زندگی فردی و اجتماعی انسان می‌شود. با به دست آوردن معنا و هدف واقعی زندگی از نگاه قرآن و روایات می‌توان از زندگی معنادار و هدف داری برخوردار شد.

این پژوهش که به روش توصیفی - تحلیلی انجام شده در صدد بیان این است: که معناداری و هدف داری در زندگی انسان، باعث محقق شدن بسیاری از خواسته‌های اخروی و دنیوی وی می‌شود و اگر انسان دریابد که زندگی او بی‌معنا نیست و به معنای واقعی آن و هدف خداوند از آفرینش دست یابد، نه تنها دچار انحراف از مسیر الهی در گفتار و رفتار خود نمی‌شود، بلکه به زندگی امیدوار شده و رنج‌ها و مشکلات، او را ناامید و شکست خورده نمی‌کند و به خود سازی می‌پردازد و اگر دچار لغزش و اشتباه در زندگی شود، در صدد جبران آن برآمده، توبه و استغفار می‌کند، اعمال صالح انجام داده و ایمان خود را قوی ساخته و کاری انجام می‌دهد که زندگی او خدایی شود و جز خدا را نبیند و در جهت رسیدن به تقرب و نزدیکی خداوند برنامه‌ریزی نموده و برای رسیدن به آن تلاش می‌کند.

راهکارهای زندگی مشترک سالم زوجین

از منظر آیات و روایات

محقق: زهرا کیخا

استاد راهنما: حجت‌الاسلام‌والمسلمین احمد راهداری

سال ۱۳۹۸، ۱۳۴ صفحه، ۹۸ منبع

واژگان کلیدی: ازدواج، زندگی سالم مشترک، زندگی مشترک، زوجین.

خانواده یکی از نهادهای مقدس در دین مبین اسلام می‌باشد و از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و به‌عنوان محبوب‌ترین نهاد نزد خداوند معرفی گردیده است. هدف از این پایان‌نامه، بیان و بررسی راهکارهای زندگی سالم مشترک زوجین با توجه به آیات قرآن کریم و باتکیه بر روایات است که در زمینه ایجاد سازگاری و تفاهم میان همسران مورد توصیه قرآن و سنت قرار گرفته است و به روش نقلی و حیانی (با پردازش توصیفی - تحلیلی) تدوین شده است. نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که بر اساس منابع دینی، ایمان به خدا اعتقاد به رسالت و زندگی پس از مرگ مهم‌ترین باورهای دینی‌اند که خانواده را کارآمد می‌کند. همچنین مسائلی مانند مودت، خوش‌اخلاقی، مدارا و گذشت و صبر، لازمه یک خانواده سالم به حساب می‌آید. از آنجایی که هدف اساسی اجتماع هم رسیدن به کمال خانواده است، در این مسیر باید اجتماعی به‌دور از گناه و معصیت داشته باشیم لازمه دستیابی به چنین آرمانی، بررسی و تبیین راهکارهای اجتماعی از دیدگاه قرآن است تا از این رهگذر به آموزه‌های ناب آن کتاب هدایت و زندگی سالم دست یابیم و با کاربست راهکارهای به‌دست‌آمده، مسیر پیشرفت خانه و خانواده هموارتر گردد.

راه کارهای پیشگیری از گناه در آیات و روایات

محقق: رحیمه حسن پور

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین غلامرضا رضوی دوست

سال ۱۳۹۸، ۱۲۳ صفحه، ۸۷ منبع

واژگان کلیدی: گناه، اثم، معصیت، نافرمانی، دوری از گناه، پیشگیری از گناه، ترک گناه.

یکی از مسائل مهم آفرینش انسان، رسیدن به کمال نهایی و قرب الهی است که اثبات می‌نماید، انسان خلیفه خداوند بر روی زمین است و این امر جز با دوری از گناهان میسر نمی‌گردد. شناخت راه کارهای پیشگیری از گناهان کمک بسیار شایانی در این زمینه ارائه می‌نماید. این پژوهش به روش توصیفی تحلیلی، درصدد ارائه راه کارهای پیشگیری از گناه از منظر آیات و روایات می‌باشد. ضرورت اقدام به این راه کارها در زندگی انسان کاملاً مشهود است؛ زیرا آشنایی با این راه کارها و اجرایی شدن آنها باعث می‌شود که زمینه ارتکاب گناه در انسان پدیدار نگردد، چرا که پیشگیری بسیار مهم‌تر از درمان است و دوری از گناه و تمسک به قرآن و اهل بیت (ع) و الگوگرفتن از آنها هرگز انسان را گمراه نخواهد کرد. بی‌تردید پیشگیری از گناه با راه کارهای بینشی، کنشی (رفتاری) و گرایشی جهت رسیدن به کمال و قرب الهی و نماد کامل شدن انسان ضروری می‌باشد. راه کارهای پیشگیری از گناه باعث ارتقای سطح ایمان و تقویت تقوی می‌شود که موجب پرورش عدم علاقه‌مندی به انجام گناه در انسان‌ها و اهتمام به انجام واجبات، مستحبات و ... می‌شود که این اعمال و راه کارها علاوه بر اینکه دارای معنویت هستند، راه کارهای مناسبی در جهت حفظ جایگاه مقام والای انسانیت می‌باشد. توجه به این مقوله مهم باعث جلوگیری از ارتکاب گناه در فضای حقیقی و مجازی می‌گردد.

بررسی تطبیقی توحید افعالی در تفسیر المیزان و مفاتیح الغیب

محقق: صدیقه حسینی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر مهدی بیات مختاری

استاد مشاور: دکتر علیرضا حیدری نسب

سال ۱۳۹۴، ۱۶۶ صفحه، ۵۵ منبع

واژگان کلیدی: توحید افعالی، علامه طباطبایی، فخر رازی، اراده الهی، علیت، جبر و اختیار.

تحقیق حاضر، پژوهشی در راستای تبیین و اثبات توحید افعالی از منظر علامه طباطبایی و امام فخر رازی است که بر این اساس، فاعلیت تام الهی و تأثیرگذاری مطلق باری تعالی در جهان هستی ثابت می‌گردد.

در بخش اول و دوم پس از طرح مباحثی پیرامون شناخت خداوند و صفات او، اصل توحید، توحید ذاتی و صفاتی باری تعالی به اختصار مورد بحث قرار می‌گیرد. در باب توحید افعالی مباحث این تحقیق در سه محور عمده طرح می‌شود:

محور اول: تبیین و اثبات توحید افعالی؛ ضمن بیان مسئله و مباحث مرتبط با آن یعنی خالقیت، ربوبیت و رازقیت واجب تعالی، سه برهان مهم در این زمینه که عبارت‌اند از: براهین «تمانع»، «لاموثر فی الوجود الا الله» و «شمول اراده الهی نسبت به افعال» با تأکید بر کلام علامه طباطبایی و فخر رازی همراه با نقطه‌نظرات برخی از متکلمین و فلاسفه ارائه می‌گردد.

و به دلیل اینکه توحید افعالی با مسئله جبر و اختیار رابطه مستقیم دارد، قبل از بیان براهین سه‌گانه دیدگاه اشاعره، معتزله و امامیه در رابطه با (جبر، اختیار و امر بین الامرین) بیان و سپس به ادله دیگر پرداخته می‌شود.

محور دوم: دسته‌بندی آیات قرآن که به موضوع توحید افعالی پرداخته و بیان دیدگاه علامه و فخر رازی با توجه به تفاسیرشان که در این فصل مباحثی مانند اراده، جبر و اختیار،

قضاو قدر و اصل علیت مورد بررسی قرار گرفته، و نقاط اشتراک و افتراق دیدگاه علامه و فخر مشخص شده است.

محور سوم: تأثیرپذیرش توحید افعالی در زندگی انسان از دو حیث نظری و عملی است. رهایی انسان از تعلق‌های نفسانی و قیود دنیوی و رسیدن به مقام حریت و عبودیت و پرهیز از ردائل اخلاقی از جمله تأثیرات این اعتقاد است که با اثبات توحید افعالی این نتایج برای انسان موحد حاصل خواهد شد.

نقش دین در معنا بخشی به زندگی از منظر قرآن

محقق: نرگس سالخورده حقیقی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین احمد راهداری

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین قاسم صالحی

سال ۱۳۹۴، ۱۹۳ صفحه، ۵۱ منبع

واژگان کلیدی: دین، معنا بخشی، نقش دین.

معنا و مفهوم داشتن زندگی انسان به نگاه توحیدی به عالم بستگی دارد. دین اسلام چون از منبع لایزال وحی الهی و مطابق با فطرت انسانی از سوی خدای انسان‌ساز فرستاده شده از جامعیت و کمال مطلق برخوردار بوده، می‌تواند پاسخگوی تمام نیازهای مادی و معنوی انسان باشد.

در دیدگاه اسلام ارکان اصلی زندگی معنادار که عشق و دوستی است تنها در سایه معرفت و ایمان به ولایت الهی تحقق می‌یابد و دین اسلام با تبیین درست هدف زندگی و پاسخ به چرایی رویدادهای مرتبط با آن نقش اصیل و بی‌بدیلی در معنا بخشی به حیات انسان ایفا کرده و به زندگی فردی و اجتماعی او سروسامان داده و با ارائه الگوی کامل انسانی او را در رسیدن به اوج کمال انسانیت و رستگاری هدایت کرده است. معنا یافتن زندگی و صلح و آرامش تنها در سایه دین اسلام به وجود می‌آید.

راهکارهای کسب توفیق الهی و آثار آن بر زندگی انسان

محقق: ملیحه درویشی

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین غلامرضا رضوی دوست

استاد مشاور: حجت الاسلام والمسلمین قاسم صالحی

سال ۱۳۹۴، ۱۰۸ صفحه، ۸۴ منبع

واژگان کلیدی: توفیق الهی، راهکار کسب توفیق، آثار توفیق، زندگی انسان، موفقیت.

در آموزه‌های دین مبین اسلام به هر دو بعد جسمی و معنوی انسان به صورت کامل و جامع توجه شده است. توفیق یکی از نیازهای مبرم و اساسی اثرگذار بر رشد معنوی، در زندگی فردی و اجتماعی انسان می‌باشد. با به دست آوردن توفیق می‌توان زندگی سالم که دارای رنگ و صبغه الهی، بوده و از هرگونه پلیدی و زشتی به دور است، را به ارمغان آورد.

توفیق حقیقت غیرقابل انکاری است که افراد خدا جوی در زندگی برای انجام کارهای خداپسندانه به آن نیاز دارند؛ و در صورتی که راهکارهای به دست آوردن آن را بدانند و در زندگی به کار ببندند به موفقیت چشمگیری نائل خواهند گردید.

این پژوهش که به روش توصیفی تحلیلی انجام می‌شود، در صدد بیان این است که: توفیق الهی در زندگی انسان، تحقق بسیاری از خواسته‌های اخروی و دنیوی وی را در پی داشته و اگر انسان جزء شایستگان دریافت توفیق شود، علاوه بر اطاعت کامل از خداوند و عدم انحراف از مسیر الهی در رفتار و گفتار، شایسته دریافت آثاری در اصلاح روابط انسانی خویش مانند: هدایت، ایمان و عمل صالح، توکل، توبه، تکفیر گناهان، رسیدن به مقام شکر گردیده، و از توفیقات بسیار زیاد دیگری نیز بهره‌مند گردد.

از جمله راهکارهایی که در راه رسیدن به توفیق الهی می‌توان کسب کرد راهکارهای رفتاری و گفتاری همچون توکل، صبر و دیگر راهکارها می‌باشد.

خرافه‌زدایی از دیدگاه قرآن و سنت

محقق: زهرا محمدی عیلمی

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین احمد راهداری

استاد مشاور: حجت الاسلام و المسلمین قاسم صالحی

سال ۱۳۹۴، ۱۲۹ صفحه، ۳۱ منبع

واژگان کلیدی: خرافات، موهومات، بدعت.

خرافه لغتی عربی از ریشه (خَرَفَ) به معنای زایل شدن عقل است و به عقاید باطل و بی‌اساس که خلاف عقل و برهان باشد گفته می‌شود. خرافه و خرافه‌گرایی یکی از آفت‌های فکری، فرهنگی و اعتقادی است که به صورت مختلف در عرصه‌های گوناگون زندگی انسان ظهور یافته است. خرافات ریشه در نیازهای اقشار مختلف جامعه و ضعف فکری و ناکارآمدی عقلی او را دارد که البته گاهی منشأ پدیدآمدن آن مبهم و پیچیده است و دسترسی به سرچشمه‌های آن به‌آسانی میسر نیست.

عنوان پژوهش (خرافه‌گرایی از دیدگاه قرآن و سنت) است، آن نوع از خرافه‌زدایی و خردورزی که قرآن به آن امر فرموده و نیز شیوه‌های مقابله قرآن با آن خرافه‌ها و نقش این خرافه‌ها در آخرالزمان تحقیق و اثبات و تبیین شده است، تمهیدات موضوع به‌صورت منطقی و مرتب مستنداً آورده شده است. با مراجعه به قرآن کریم بهترین عامل گرایش افراد به امور غیرواقعی و باطل را در جهل انسان‌ها و یا قدرت‌طلبی و تقلید کورکورانه می‌یابیم. وجود و شیوع خرافات و موهومات در یک جامعه باعث ایستایی ذهن، محو خلاقیت، نوآوری و انحراف نیروهای خلاق جامعه می‌گردد که موجب ازهم‌گسیختگی خانواده شده و در سطح وسیع‌تر حتی ممکن است به استیلاي کشور بیگانه بر آن جامعه منجر شود؛ لذا در جهت مقابله با اثرات سوء این مسئله بخصوص در حوزه دین و مبانی اعتقادی در ابتدا باید به ریشه‌یابی علل مختلف ایجاد و شیوع هر خرافه در جامعه‌ای که از نظر فرهنگی و اعتقادی متعلق به آن محیط است پردازیم. در این راه با بهره‌گرفتن از سیره پیامبر ﷺ و اهل بیت پاکشان ﺍﻟﻤﺎﺟﯿﺪ و نیز روش‌های مبارزاتی کلام و وحی به نتایج مثبتی دست یافتیم.

این پژوهش شامل سه بخش که بخش اول با عنوان مباحث مقدماتی مشتمل بر کلیات و مفهوم‌شناسی خرافه و اقسام خرافه ... است و بخش دوم خرافه‌پرستی از دیدگاه قرآن و سنت و بخش سوم خرافه در جامعه مدرن و نقش آن در آخرالزمان می‌باشد.

جایگاه اشتغال زنان در سبک زندگی اسلامی

محقق: زینب سرگزی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین قاسم صالحی

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین احمد راهداری

سال ۱۳۹۵، ۱۰۶ صفحه، ۲۹ منبع

واژگان کلیدی: اشتغال، سبک زندگی، سبک زندگی اسلامی.

قرآن کریم برای زن عظمت بسیاری قائل شده است و به جهت احیای حقوق انسانی زن، گام‌های بلندی برداشته است. قرآن کریم شرافت انسانی زن و مرد را برابر دانسته است و از حقوق مساوی با یکدیگر نیز برخوردارند. حقوقی از قبیل حق مالکیت، حق ارث، حق انفاق و صدقه و ... در قرآن کریم، به طور خاص وظایف زنان مطرح شده است و وظایف زن در قرآن عبارت‌اند از: شوهرداری، اطاعت از شوهر و ... از طرفی قرآن برای زن حقوق و فرصت‌های مختلفی قرار داده است از قبیل حقوق سیاسی اقتصادی و ... در ادامه، آیات با موضوعیت اشتغال در قرآن را مورد بررسی قرار دادیم از قبیل آیات وفای به عهد، آیات بیانگر حلیت و حرمت بعضی از معاملات، آیات امرکننده به انسان به کار و تلاش و ...

در پایان این فصل به بررسی جایگاه زن و اشتغال او در سیره عملی پیامبر ﷺ و ائمه اطهار ﷺ پرداختیم و شواهدی از سیره عملی حضرات معصومین ﷺ که در تأیید و جواز اشتغال زن و حضور او در اجتماع بود را مطرح کردیم.

در فصل سوم به تعریف و تبیین سبک زندگی، ضرورت‌ها و راهکارهای تحقیق سبک زندگی پرداختیم که در این باب، دو راهکار مهم در تحقق سبک زندگی عبارت‌اند از: بازخوانی آموزه‌های اصیل اسلامی و آینده‌نگری.

در ادامه به چرایی احیای اصول زندگی دینی پاسخ دادیم که در این راستا به تعریف دین، فواید و تأثیرات دین در زندگی و آثار دین‌گریزی پرداختیم. همچنین به بررسی رابطه شغل و سبک زندگی اسلامی در راستای احیای اصول زندگی دینی رسیدیم و به

این مهم رسیدیم که کار، تأثیرات فردی و اجتماعی فراوانی بر زندگی انسان دارد از قبیل افزایش احساس عزت و شخصیت، کسب آرامش و ...
در فصل انتهایی این نوشتار، جایگاه خانه‌داری در زندگی اسلامی و مسئولیت‌های اجتماعی و سیاسی زنان، پیامدهای اشتغال، پیامدهای منفی و آسیب‌های موجود مطرح شده است که امید است مورد بهره‌برداری مطلوب قرار گیرد.

عوامل و انگیزه‌های طغیانگری در قرآن

محقق: آمنه شکیبا

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر مهدی بیات مختاری

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین قاسم صالحی

سال ۱۳۹۵، ۱۲۳ صفحه، ۱۰۵ منبع

واژگان کلیدی: خداوند، قرآن، معصومین، انسان، طغیان، تکبر، شیطان.

طغیان یکی از مسائلی است که جوامع بشری را به خطر می‌اندازد. انگیزه‌ها و عوامل مختلفی این مشکل را به وجود می‌آورد که باعث فروپاشی بسیاری از خانواده‌ها شده و آثار آن خیلی زود فراگیر می‌شود. اگر تک‌تک اعضای جامعه به فکر راه علاج آن نباشند هر قدر هم قدرت و توانایی داشته باشند در مقابل اثرات آن تسلیم می‌شوند. در سراسر جهان، مردم از طغیانگری رنج می‌برند و به دنبال راه نجات هستند. می‌خواهیم با توکل به خداوند و کمک اساتید علل و انگیزه‌های طغیان را از نگاه قرآن بررسی کنیم. باتوجه به آیات قرآن تکبر، کفر، بی‌نیازی، غرور، خودپسندی، مخصوصاً دنیاطلبی و هواپرستی، از عوامل مهم سرکشی می‌باشد. نکته قابل توجه اینکه، در همه این موارد رد پای شیطان دیده می‌شود. آثار هر کدام از این عوامل به طور عجیبی روح و روان انسان را بیمار می‌کند. اگر این بیماری علاج نشود، خیلی زود باعث هلاکت انسان می‌گردد، و انسان را از حقایق واقعی جهان دور می‌کند و این بسیار خطرناک است. با کمک آیات قرآن و تفاسیر آن راه علاج این بیماری خطرناک را جستجو کرده‌ایم. بهترین راه علاج و درمان همه بیماری‌ها، مخصوصاً طغیان، خداشناسی می‌باشد و بهترین راهنما برای انسان، قرآن و زندگی معصومین عَلَيْهِمُ السَّلَام می‌باشد. اعتقاد به خداوند و قیامت باعث سعادت دنیا و آخرت می‌شود، دستورات و تکالیف الهی موجب تکامل و نتیجه آن باعث اصلاح نفس و رفتار انسان می‌گردد، بنابراین باید نسبت به سرنوشت خویش حساس بوده و در همه حالات خود را در محضر خدا ببینیم.

نقش اتکاء به امکانات و نیروهای داخلی در تحقق اقتصاد مقاومتی از منظر آیات و روایات

محقق: حلیمه شیخ

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین مصطفی باهری

سال ۱۳۹۸، ۱۹۶ صفحه، ۵۰ منبع

واژگان کلیدی: کار و تلاش، تولید داخلی، قناعت، اقتصاد مقاومتی، خوداتکایی.

این تحقیق باهدف بررسی نقش اتکاء به امکانات و نیروهای داخلی در تحقق اقتصاد مقاومتی از منظر آیات و روایات انجام شده است، «اقتصاد مقاومتی» اقتصادی است که در آن، امنیت اقتصادی کشور حفظ شده؛ نوسانات محیط بین‌المللی، کمترین تأثیر سوء را در اقتصاد داشته باشد و در برابر تحریم‌های دشمن مقاومت نماید؛ به جای اتکا به بیگانگان، متکی به مردم و امکانات داخلی است، عدالت‌محور، دانش‌بنیان، خودکفا و مولد است. هر حکومت از ناحیه اقتصادی، ممکن است دچار ضرباتی از سوی دشمن شود، مقاومت در این راستا به بقای جامعه کمک می‌کند و باید در این راستا سیاست‌هایی اتخاذ گردد. راهکارهای اقتصاد مقاومتی در این پژوهش از دو منظر مورد بررسی قرار گرفت، راهکارهایی که باید از سوی حکومت اتخاذ شود که مهم‌ترین آنها حفظ عدالت اقتصادی، حفظ توازن اقتصادی، مهار سوداگری، فساد و... است و راهکارهایی که باید از سوی مردم مورد توجه و عمل قرار گیرد که عبارتند از: کار و تلاش کیفیت محصول و افزایش بهره‌وری، مصرف بهینه و ساده‌زیستی و...، این تحقیق به روش کتابخانه‌ای انجام شده و از این رهگذر مشخص شد که اقتصاد مقاومتی برآمده از اقتصاد اسلامی است و با اجرای اصول و اهداف اقتصاد اسلامی، برطرف نمودن موانع و اجرای راهکارهای اقتصادی که در قرآن و سیره پیامبر ﷺ بیان شده و با اتکاء به نیروها و امکانات داخلی می‌توان به اقتصاد مقاومتی دست یافت.

آموزه‌های اخلاقی- تربیتی قصه‌های قرآنی

حضرت موسی عَلَيْهِ السَّلَام

محقق: جلیله کیانی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین غلامرضا رضوی دوست

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین قاسم صالحی

سال ۱۳۹۲، ۱۶۰ صفحه، ۷۱ منبع

واژگان کلیدی: اخلاق، تربیت، آموزه‌های اخلاقی و تربیتی، قصه، قرآن، قصه قرآنی، حضرت موسی عَلَيْهِ السَّلَام.

قرآن کریم در مقام تربیت دارای عالی‌ترین معارف در حوزه‌های گوناگون فرهنگی و اجتماعی می‌باشد و پیامبران بهترین الگوی تربیت‌پذیری و ادب بوده، تأسی به زندگی آنان به‌عنوان الگوهای برتر معرفی شده در قرآن و قصه‌های قرآنی، در بعد اخلاقی و تربیتی بسیار حائز اهمیت می‌باشد؛ داستان‌های حضرت موسی عَلَيْهِ السَّلَام در قرآن، حاوی نکات ارزنده اخلاقی و تربیتی به‌ویژه در حوزه تعلیم و تربیت بوده که در هر برهه‌ای از زندگی فردی و اجتماعی می‌تواند، راهگشای زندگی انسان‌ها باشد. قرآن کریم به‌صورت گسترده در بسیاری از سوره‌های قرآن در قالب داستان به معرفی آن حضرت پرداخته است و با سرمشق قراردادن ایشان، با بیان ویژگی‌های فراوان اخلاقی و تربیتی در زمینه عبادی - سیاسی و اخلاقی اجتماعی، فضایل و مکارم اخلاقی را در زیباترین شکل و رساترین و جامع‌ترین مفاهیم بیان می‌کند. این پژوهش به شیوه توصیفی - تحلیلی باهدف بررسی ابعاد تربیتی - اخلاقی قصه‌های قرآنی حضرت موسی عَلَيْهِ السَّلَام نگاشته شده است. نتایجی که از این تحقیق به‌دست آمده حاکی از آن است که قرآن کریم تلاش‌های حضرت موسی عَلَيْهِ السَّلَام را در به‌کارگیری از روش مناسب اخلاقی - تربیتی برای ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی برای ما به‌عنوان الگو معرفی می‌کند. به‌عنوان مثال ارتباط او با خدا و

همچنین نحوه تبلیغ و ارشاد او در هدایت گمراهان و مصاحبت و خویشاوندی وی با حضرت شعیب ع و تلاش برای دعوت به خداوند یگانه و مبارزه با فرعونیان و به بیان ویژگی‌های فراوان اخلاقی و تربیتی در زمینه عبادی - سیاسی و اخلاقی اجتماعی؛ مانند: عبادت و بندگی، ایمان و توکل و دعا، تواضع و... می‌پردازد.

بدعت در شریعت اسلام

محقق: نسرین میرداد

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین احمد راهداری

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین غلامرضا رضوی دوست

سال ۱۳۹۴، ۱۶۶ صفحه، ۹۳ منبع

واژگان کلیدی: بدعت، شریعت، نوآوری، خرافات، وهابیت.

یکی از مشکلات جامعه اسلامی در عصرهای اخیر، دخل و تصرف در احکام شرعی است که به شکل‌ها و گونه‌های مختلفی می‌تواند ظهور و بروز داشته باشد. این دخل و تصرف‌ها در دین، باعث شده که امت اسلامی که می‌توانست یک قدرت بسیار بزرگ و تأثیرگذار در جهان امروزی باشد، دچار اختلاف و تفرقه شده و آن اثرگذاری مطلوب را نداشته باشد.

بدعت در مفهوم عام: یعنی ایجاد و احداث امری در دین که اختصاص به دین اسلام ندارد. بدعت در شریعت اسلام عبارت است از: ایجاد و احداث امری در دین بعد از حضرت رسول ﷺ، بدون اینکه نصی در خصوص آن وارد شده و یا داخل در عمومات باشد و یا اینکه نهی عام یا خاص از آن، وارد شده باشد.

باتوجه به آیات و روایات بدعت موجب ازبین‌رفتن سنت و تخریب دین شده و همچنین باعث می‌شود که مذاهب مختلفی در دین ایجاد شود که نتیجه آن این می‌شود که عده‌ای کثیر از حق منحرف شده و به ضلالت کشیده شوند. این پدیده دارای اوصاف خاص می‌باشد و عواملی مشخص، باعث ظهور و بروز آن می‌شود و می‌تواند آثار مخربی در جامعه اسلامی داشته باشد و همچنین راهکارهایی مشخص برای جلوگیری از وقوع و ترویج آن در شریعت بیان شده است.

از جمله جریان‌های انحرافی که در دین اسلام به وجود آمده و دایره سنت را تنگ کرده و بسیاری از اعمالی که در بین مسلمانان سنت است نزد آنها به‌عنوان بدعت مطرح می‌شود؛ فرقه وهابیت است که شبهات اعتقادی، فقهی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی را در بین مسلمانان به وجود آورده‌اند که در ادامه با بیان آن خواهیم پرداخت.

تصویری از فاصدی مرگ تا قیامت در آینه آیات قرآن

محقق: نرجس نورا

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی نصیری

استاد مشاور: دکتر علیرضا حیدری نسب

سال ۱۳۹۵، ۱۰۸ صفحه، ۹۰ منبع

واژگان کلیدی: تصویر، فاصله، مرگ، قیامت، آینه، آیات.

برزخ از نظر لغوی به معنای حائل میان دو شیء است و در اصطلاح به عالم بین دنیا و قیامت برزخ گفته می‌شود. عالم برزخ نسبت به عالم دنیا بسیار وسیع‌تر و لطیف‌تر است و لذا لذت و نعمت‌های آن و همچنین و رنج‌ها و عذاب‌های آن بسیار عمیق و حقیقی می‌باشد. در قرآن و روایات بر وجود چنین عالمی تصریح شده است؛ اما در قرآن به‌طور کلی از آن یاد شده و ائمه که مفسران واقعی قرآن هستند به بیان جزئیات این عالم پرداخته‌اند.

هنگام مرگ، تعلق نفس از بدن قطع می‌شود و انسان وارد عالم برزخ می‌شود، حجاب‌های مادی کنار می‌رود و بسیاری از معارف حقیقی برای انسان آشکار می‌شود. اگر انسان از افراد مؤمن و نیکوکار باشد در برزخ متنعم به نعمت‌های الهی و اگر از افراد بی‌ایمان و گنهکار باشد معذب به عذاب‌های الهی است. زمانی که قیامت برپا شود انسان از عالم برزخ به عالم آخرت که مرتبه عالی‌تر از وجود است، منتقل می‌شود.

با نگاهی به عقاید سایر ادیان و مذاهب جهان، پی می‌بریم که آن‌ها نیز اعتقاد به عالم برزخ دارند که به همان معنی عالم بین دنیا و آخرت است.

روایاتی که از ائمه بزرگوار ما وارد شده است: جایگاه ارواح مؤمنین و کافران، ملاقات آن‌ها با همدیگر، حالات ارواح و همچنین به ارتباطشان با زنده‌ها و رسیدن ثواب و هدیه به اموات و بسیاری از مسائل دیگر اشاره شده است.

پژوهش حاضر در نگرشی قرآنی - روایی وجود این عالم و خصوصیات و ویژگی‌های آن را مورد بررسی قرار می‌دهد.

شیوه‌های مبارزه با نفاق در جامعه از دیدگاه قرآن کریم

محقق: ام‌البنین دهقانی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین علیرضا جعفرزاده کوچکی

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین محمد داوودی

سال ۱۳۹۴، ۱۱۰ صفحه، ۴۰ منبع

واژگان کلیدی: قرآن، نفاق، شیوه‌های مبارزه، جامعه.

یکی از معضلاتی که ممکن است در جامعه اسلامی به وقوع بپیوندد، جریان نفاق و منافقان است. کمتر گروهی است که قرآن درباره آنها این‌همه بحث کرده و نشانه‌ها و اعمال خطرناک آنها را بازگو نموده باشد؛ این بیان وسیع قرآن درباره منافقان، دلیل بر خطر فوق‌العاده آنان است. ماهیت نفاق، پنهانی و نامحسوس است و در صورت عدم تدبیر مناسب برای مقابله با این مسئله، امکان آلودگی جامعه به آن، بسیار بالاست. موضوع بحث در این پژوهش، شیوه‌های مبارزه با نفاق در جامعه از منظر قرآن کریم است. از این‌رو هدف از آن نیز ارائه مؤثرترین شیوه‌های مبارزه با افراد منافق از جمله شیوه مبارزه فکری و فرهنگی در مرحله اول، بعد از آن شیوه مبارزه تدافعی و منفی مثل ترک رابطه، پرهیز از هم‌نشینی با آنان و تضعیف روحیه آنها است. در نهایت اگر شیوه‌های مذکور مثمر ثمر واقع نشد، نوبت به شیوه‌های هجومی و پیکار با منافقان می‌رسد که با شرایط خاص خود به مرحله اجرا درمی‌آید. بر این اساس، اگر افراد جامعه نسبت به این امر مهم هوشیار باشند و از آموزه‌های دینی به‌خصوص وحی الهی بهره‌گیرند، کمتر در معرض آسیب نفاق قرار می‌گیرند. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات در این پژوهش، توصیفی - تحلیلی است و شیوه گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای است. نوآوری این پژوهش در این است که برای نخستین‌بار شیوه‌های مبارزه با منافقان را از منظر قرآن کریم بررسی کرده است.

دلایل عقلی و نقلی

همتایی قرآن و اهل بیت علیهم السلام در عصمت

محقق: ام البنین کوهستانی

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین غلامرضا رضوی دوست

استاد مشاور: دکتر دادخدا خدایار

سال ۱۳۹۵، ۱۴۸ صفحه، ۲۰۵ منبع

واژگان کلیدی: همتایی، عصمت، ثقلین، قرآن، اهل بیت علیهم السلام.

در حدیث ثقلین پیامبر ﷺ، اهل بیت علیهم السلام را در کنار قرآن قرار می‌دهد و آن‌ها را همتا و شریک قرآن معرفی می‌نماید. بادقت در حدیث ثقلین، ارتباط عمیق و دوطرفه‌ی قرآن و عترت آشکار می‌شود و اطلاق این حدیث، دلالت بر همتایی این دو ثقل گران‌بها در تمام ابعاد وجودی دارد. پس اوصاف عقلی، قرآنی و روایی هر یک از ایشان، برای همتای او نیز اثبات می‌شود. پژوهش حاضر باهدف بررسی دلایل عقلی و نقلی همتایی ایشان در بُعد عصمت، به روش توصیفی - تحلیلی گردآوری شده است.

دلایل صرفاً عقلی این هماهنگی؛ قاعده‌ی لطف، ضرورت اتمام حجت و جلب اعتماد مردم و ... است و برهان حکمت الهی، نقض غرض و عصمت لازمه اطاعت مطلق از مهم‌ترین دلایل وابسته به عقل می‌باشد.

برای اثبات این وجه همتایی، همچنین می‌توان به دودسته از آیات استدلال نمود: آیاتی که در بُعد فردی اوصافی مانند برتری، ذکر، حق، فرقان و گنجینه‌ی علم الهی را برای ایشان برشمرد و آیاتی که هدایت، جهانی، جاودانگی و نور را از اوصاف اجتماعی آن‌ها ذکر می‌کند که به طور مستقیم و غیرمستقیم بر عصمت ایشان دلالت دارد.

از بارزترین روایاتی که می‌توان برای استدلال به همتایی آن‌ها در عصمت تمسک کرد؛ احادیث ثقلین، سفینه‌النجاه و حبل الله است که به طرق مختلف (شیعه و سنی) از پیامبر ﷺ نقل شده است.

راهکارهای تربیت نفس اماره از دیدگاه آیات و روایات

محقق: خدیجه باهری

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین مصطفی باهری

سال ۱۳۹۹، ۱۴۱ صفحه، ۱۰۳ منبع

واژگان کلیدی: تربیت، نفس، نفس اماره، تربیت نفس اماره، تأدیب نفس

هدف از آفرینش انسان، رسیدن به مقام قرب الهی است و این میسر نمی‌شود مگر با انجام عبادات و اعمال صالحی که خداوند در قرآن به آن سفارش نموده است؛ ولی هر عمل صالح و نیکویی، در مقابل آن عمل قبیح نیز وجود دارد که شیاطین و مأمورین رساندن انسان به بیراهه، انسان را به سوی آن هدایت می‌کند و هنر انسان این است که بتواند با این نفس مبارزه کرده و به هدف عالی الهی برسد.

پژوهش حاضر که با روش نقلی و وحیانی با پردازش توصیفی تحلیلی و به صورت استفاده از شیوه کتابخانه‌ای می‌باشد با عنوان «راهکارهای تربیت نفس اماره از دیدگاه آیات و روایات» باهدف آشنایی با نفس اماره و راه‌های مبارزه با آن تدوین شده است. از آنجاکه نفس اماره به‌عنوان یکی از نفس‌های موجود در آدمی، در همه انسان‌ها وجود دارد و انسان را به بیراهه می‌کشد، باید راه‌های مبارزه و تربیت این نفس ویرانگر را شناخت. از جمله راهکارهای تربیت نفس اماره در قرآن و روایات، ارتباط با خدا، تقویت بنیه ایمان و تقوا، صبر و استقامت، مبارزه با نفس از راه ورود امور ناخوشایند او مثل نماز، روزه، حجاب و... و مبارزه با نفس از راه ترک امور خوشایند نفس مثل ارتباط با جنس مخالف، حسد، غیبت و ... می‌باشد.

راهکارهای تقویت و حفظ ایمان از منظر آیات و روایات

محقق: رقیه صولتی

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین غلامرضا رضوی دوست

سال ۱۳۹۹، ۱۵۱ صفحه، ۷۷ منبع

واژگان کلیدی: ایمان، عمل صالح، تقویت ایمان، ثبوت ایمان، حفظ ایمان.

از آنجاکه در عصر بحران معنویت، دشمنان، حقیقت و آدمیت را برای ضربه زدن به اعتقادات؛ نشانه گرفته اند؛ توجه ویژه به مبانی اسلامی ضروری و مورد اهمیت است چرا که دین خداوند همان دین اسلام است که برای خود برگزیده است و ایمان هسته مرکزی دین و دعوت به حق بر اساس تعالیم دینی می باشد و حقیقت حفظ و تقویت ایمان که هدف این پژوهش است؛ در قلب انسان، چیزی جز انجام عمل صالح که ثمره و نتیجه‌ی اطاعت از خداوند می باشد؛ نیست. همچنین خودسازی و تزکیه روح انسان موجب رشد و شکوفایی استعدادهای معنوی او در زمینه‌ی تقویت و حفظ ایمان می باشد و هدف از رشد همه جانبه‌ی ایمان، ارائه‌ی راهکارهای اعتقادی، رفتاری و اخلاقی، جهت شناخت عوامل مؤثر در تقویت و حفظ ایمان می باشد که خداشناسی، خودشناسی، جهان‌شناسی را در بر دارد و تمامی عوامل مرتبط با آنها که در عمل و رفتار و اخلاق شهود پیدا می کند را باهدف اهمیت شناخت این راهکارها بررسی می نماید. همچنین رابطه ایمان با عوامل ثبوت آن در ابعاد بینشی، کنشی و گرایشی برای رسیدن به لقاءالله و بررسی اهمیت و جایگاه آن در زندگی دنیوی و اخروی، به روش توصیفی - تحلیلی در راستای تکمیل پژوهش‌های انجام شده؛ با استفاده از آیات و روایات و با ساختاری متفاوت از دیگر پژوهش‌ها، بیان می شود که ارتباط بین راهکارهای تقویت و حفظ ایمان با خداشناسی و خداباوری در همه ابعاد به وضوح معلوم است و از مهم ترین یافته‌های این پژوهش است و مطالب بیان شده درباره صفات مرتبط با ایمان که منتهی به رضای الهی و رسیدن به لقاءالله می باشد؛ به عنوان راهکار در قالب پایان نامه ارائه می گردد.

راهکارهای ایجاد نشاط معنوی در زندگی از منظر قرآن و روایات

محقق: زهرا باامری

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر مصطفی باامری

سال ۱۴۰۰، ۱۳۰ صفحه، ۱۲۷ منبع

واژگان کلیدی: نشاط معنوی، راهکارهای اخلاقی، راهکارهای اجتماعی، راهکارهای

سیاسی، موانع نشاط معنوی

موضوع این تحقیق «راهکارهای ایجاد نشاط معنوی در زندگی از منظر قرآن و روایات» می‌باشد. از آنجایی که مسئله‌ی نشاط گاهی با شادی‌های کاذب اشتباه گرفته می‌شود و برخی بر وجود شادی و نشاط در دین اسلام خدشه وارد می‌کنند، لذا جهت تبیین مفهوم و شناخت جایگاه والای نشاط معنوی و ارائه‌ی عوامل نشاط‌آفرین در مکتب وحی، این موضوع انتخاب شده است. در این تحقیق برای رسیدن به اهداف موردنظر از کتاب‌های دینی و روان‌شناسی معتبر و روش کتابخانه‌ای استفاده گردید. پژوهش حاضر در جهت اثبات این مطلب است که عوامل معنوی مانند ایمان به خدا و عبادت او، دائم الوضو بودن، اخلاق حسنه، نماز اول وقت و ... بیشترین تأثیر را برای رسیدن انسان به نشاط واقعی دارا هستند. در تعالیم حیات‌بخش اسلام، نشاط از جایگاه والایی برخوردار بوده و روحیه آرامش در هر فرد در نتیجه نشاط معنوی اوست و همین نشاط باعث ایجاد انرژی مثبت در طرف مقابل نیز خواهد بود.

برای این که انسان نشاط واقعی داشته باشد، راهکارهایی وجود دارد از جمله راهکارهای اخلاقی و عملی به خود فرد برمی‌گردد و باید با رعایت مواردی چون انجام واجبات بانشاط و روحیه عالی، دائم‌الذکر بودن، ایمان واقعی به پروردگار، رضایت به مقدرات الهی، مناجات با خداوند، توکل، اخلاق نیکو و ... انجام شود. از نظر اجتماعی مواردی مثل کار، تفریح، رفتن به زیارت اهل قبور و ... می‌تواند نشاط معنوی را به ارمغان آورد. از نظر سیاسی هم مسئولین جامعه نقش زیادی در ایجاد نشاط در جامعه دارند از جمله فراهم کردن زمینه رفاه زندگی مردم، رعایت حقوق شهروندی و ...

برخی موانع ایجاد نشاط معنوی عبارت‌اند از: کم‌صبری، ظلم‌کردن، حس‌کینه و انتقام‌داشتن و....

نکته قابل‌ذکر این‌که: عوامل مذکور «در کنار هم» و «به شرط رعایت اصل اعتدال در هر مورد» آدمی را به شادمانی حقیقی می‌رسانند.

آثار اسماء و صفات قرآن در آیات و روایات

محقق: زهرا کندری

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر سید محمد حسین موسوی

سال ۱۳۹۸، ۲۱۲ صفحه، ۱۳۶ منبع

واژگان کلیدی: آثار اسماء و صفات قرآن، اسماء قرآن، صفات قرآن، آیه، هدایت.

خداوند در آیات مختلف، قرآن را با اسماء و صفات متفاوتی معرفی می‌کند، بعضی از این نام‌ها مختص قرآن هستند و بعضی با نام سایر کتب آسمانی مشترک هستند، اما وجه اشتراک همه نام‌ها این است که در ذات مشترک هستند و ذات همه آنها مبتنی بر هدایت و رسیدن به تکامل است، و به خاطر صفت‌های مختلف است که اسم‌های متکثر و متعدد پدید می‌آیند و هر اسم هویت خاصی می‌یابد. با تأمل، تدبیر و رجوع به احادیث درباره نام‌های کتاب خدا به این نکته پی می‌بریم که این اوصاف، هر کدام مربوط به مرتبه‌ای از ذات خداوند است. همان گونه که انسان حقیقت یگانه‌ای است و دارای مرتبت‌های بسیار است و نام‌های گوناگون دارد، قرآن هم حقیقت یگانه‌ای دارد و از پایگاه‌های فراوان و نام‌های گوناگون برخوردار است که در هر عالم متناسب با شأن و جایگاه ویژه نزولش توصیف می‌گردد.

بیشتر مفسران بر این عقیده‌اند که قرآن، کتاب، ذکر، فرقان و تنزیل اسمی قرآن هستند، در شمار صفات قرآن اختلاف نظرهای زیادی وجود دارد، اما در نهایت واژگانی جزء صفات قرآن هستند که گویای ذات کلام‌الله باشند. این واژگان با توجه به کاربردهای متعدد خود می‌توانند دارای آثار متفاوتی از جمله: اثر تربیتی، اثر ادبی، اثر ارزشی، اثر معرفتی، اثر تفسیری، اثر درمانی و اثر هدایتی باشند، اما از آنجاکه همه در ذات مشترک هستند، این آثار آنها جزء آثار فرعی‌شان قرار خواهد گرفت و اثر اصلی تمام اسماء و صفات قرآن اثر هدایتی در راستای تکامل و سعادت بشر خواهد بود.

نهادینه کردن فرهنگ کار جمعی و گروهی از مضرآیات و روایات

محقق: سمیه نعیمی

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین مهدی بیات مختاری

سال ۱۴۰۰، ۱۰۴ صفحه، ۷۲ منبع

واژگان کلیدی: فرهنگ، کار جمعی، نهادینه سازی، کار فردی.

در فرهنگ اسلامی کار و تلاش مانند جهاد در راه خدا، ارزشمند و مقدس شمرده شده است با توصیه‌های دین مقدس اسلام به فعالیت‌های گروهی و جمعی این نکته به دست می‌آید که انجام کار جمعی یک الویت دینی به شمار می‌رود. همچنین با توجه به نقش کار جمعی و گروهی در اعتلای و پیشرفت اهداف کلان جامعه و تأکید آیات و روایات در این خصوص، کوشش برای نهادینه کردن فرهنگ کار جمعی و گروهی و از بین بردن عوامل فراهم و بازدارنده یک ضرورت است در این پژوهش سعی شده است با توجه به دو منبع تردیدناپذیر وحی قرآنی و وحی بیانی یعنی سنت روش‌های نهادینه سازی فرهنگ کار جمعی و گروهی مورد بررسی قرار گیرد.

از این رو این نوشتار در ۴ فصل تنظیم گردید: فصل اول به مفاهیم کاربردی در پایان‌نامه اشاره شده است در فصل دوم جامعه‌شناسی کار جمعی و کار فردی ذکر خواهد شد، در فصل سوم به نهادینه سازی کار جمعی در فرهنگ یک جامعه با رویکرد دینی و در فصل چهارم به موانع و آسیب‌های کار جمعی و راه کارهای مقابله با آن اشاره می‌شود.

راهکارهای ارتقای خداآوری در خانواده از منظر آیات و روایات

محقق: مرضیه نوفرستی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین سید محمدحسین موسوی

سال ۱۳۹۸، ۱۲۲ صفحه، ۸۷ منبع

واژگان کلیدی: راهکار، ارتقای، خداآوری، خانواده، قرآن، روایات.

باتوجه به هجمه‌های فرهنگی بیگانگان و تأثیر آن بر کم‌رنگ‌شدن خداآوری و اعتقادات در میان خانواده‌ها که آرامش و امنیت را از زندگی انسان ستانده و موجب سرگردانی و شیوع پوچ‌گرایی شده است، نیازمند ارائه راهکارهایی جهت تقویت و ارتقای خداآوری در نهاد خانواده هستیم. برای تقویت باورهای اعتقادات دینی در خانواده، راهکارهای گوناگون شناختی، عاطفی و رفتاری وجود دارد. بخشی از راهکارهای شناختی، ناظر به معارف اعتقادی در حوزه توحید، نبوت، امامت و معاد است. اعتقاد یا باور، شناخت تثبیت شده‌ای است که می‌تواند بیش از شناخت سطحی، عواطف و رفتارهای فرد را تحت تأثیر قرار دهد. به همین منظور در این پژوهش، با استفاده از منبع اصیل وحیانی یعنی قرآن و در ادامه از منابع روایی، در راستای گسترش ایمان و خداآوری، در سه فصل و گفتارهای زیرمجموعه مربوطه، به ارائه راهکارهای ارتقای خداآوری در خانواده، هم از لحاظ بینشی مانند تقویت اعتقاد به خدا، امامت و رسالت و تقویت اعتقاد به معاد و سرای آخرت و... و هم از لحاظ رفتاری (رفتارهای ارزشی و میان‌فردی)، از دیدگاه آیات و روایات مورد بررسی قرار داده شده است. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که راهکارهای بینشی و رفتاری ارائه شده در قرآن و روایات معصومان علیهم‌السلام، سلامت دینی خانواده و باورهای اعتقادی را ارتقای می‌بخشد و همین‌طور بر اساس این تحقیق، برای ایجاد انگیزه خداآوری، افزون بر به‌کارگیری روش‌های انگیزشی، باید موانع گرایشی اعتقاد به خدا نیز برطرف شود ما را ارتقا بخشید.

رابطی یقین و عبادت بالوجه آیری ۹۹ سوره حجر

محقق: مهدیه دهمرده کمک
استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین دکتر مهدی بیات مختاری
سال ۱۳۹۸، ۱۰۱ صفحه، ۶۲ منبع
واژگان کلیدی: یقین، عبادت، مرگ، پیامبران، خداوند، صوفیه.

همانطور که در حالات واقعی و امور حسی، بعضی پاک و بعضی ناپاک است. در خاطرات نفسانی هم اینگونه است. آن چه به توحید الهی و رضای به قضای حق و تسلیم و تفویض و توکل منتهی می شود و جز و صفات پاک و روحی که متصف به آنها است پاک است و آنچه از انحراف از توحید را به همراه دارد از صفات ناپاک است. یکی از برجسته ترین صفات پاک روح، یقین است. در یقین انسان همه چیز را از خداوند می داند و به هیچ چیزی جز او توجه نمی کند و او را روزی ده خود می داند. یقین در آیه ۹۹ سوره حجر (و عبد ربك حتی یاتیک الیقین) در بعضی از تفاسیر به معنی مرگ تفسیر شده اینگونه که به پیامبر وحی شد عبادت خدا را کن تا زمانی که به یقین برسی که یقین همین مرگ است و در زمان مرگ همه پرده ها کنار رفته و همه چیز برای فرد نمایان می شود. مرگ امری حتمی و یقینی است و هیچ کسی نمی تواند از آن بگریزد. اما گروهی به نام صوفیه پیدا شدند که می گویند وقتی انسان به یقین برسد دیگر عبادت لازم نیست و نیاز به عبادت ندارد؛ چون انسان کامل شده است. طبق رهنمود آموزه های دینی، عبادت در حیات عارفانه همیشه مؤثر است. علم و عمل هماره قرین یکدیگر و عبادت و معرفت، پیوسته توأم با یکدیگرند. راه معرفت از راه عبادت جدا نیست و عبادت لازمه اصلی یک دین داری عالمانه اند، به نحوی که هرچه معرفت بالا رود کمیت و کیفیت عبادات فزونی می یابد. هر مرتبه از یقین، به تناسب خویش، عبادتی ویژه را می طلبد و هرچه معرفت بیشتر، عبادت فزون تر. پیشوایان دین که در عرصه معرفت، گوی سبقت را از همه ربوده، در عین حال، هم خود به اعمال عبادی اهتمام ورزیده و هم دیگران را بدان سفارش کرده اند.

مقایسه جایگاه زن در سبک زندگی معاصر و سبک زندگی اسلامی

محقق: حوا ریگی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر محمد فاکر میبیدی

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر اسماعیل ملکوتی خواه

سال ۱۳۹۷، ۱۳۷ صفحه، ۷۲ منبع

واژگان کلیدی: جایگاه، نقش، خانه‌داری، معاصر، سبک، زندگی، اسلامی، سبک زندگی اسلامی، خانه‌داری معاصر.

پژوهش حاضر جایگاه و نقش زنان را در سبک زندگی معاصر با سبک زندگی اسلامی مورد بررسی قرار می‌دهد و با یکدیگر مقایسه خواهد کرد و تلاش می‌کند با استفاده از آموزه‌های دین مبین اسلام، جایگاه و نقش واقعی زن را تبیین کند.

در دوران معاصر و جامعه امروز ما نقش خانه‌داری کم‌رنگ شده و تحت‌تأثیر شعارهای فریبنده مدافعان حقوق زن قرار گرفته است، در این عصر خانه و یکی از مهم‌ترین ارکان آن یعنی مادر و حفظ جایگاه او به شدت تحقیر شده و برای کشاندن زن از محیط خانه به فضای نابسامان جامعه از انواع شیوه‌های تبلیغاتی مغرضانه، شبهات اعتقادی و... استفاده شده است. اما در سبک زندگی اسلامی، قرآن کریم برای زن عظمت بسیاری قائل شده است و اسلام ارزش فوق‌العاده‌ای برای وظایف زن در امور مربوط به خانه‌داری قائل است و حسن اجرای این وظایف را هم‌سنگ و هم‌وزن تمام فضایل و کمالات متصور برای مردها می‌داند. نهایتاً اینکه اسلام و قرآن با صراحت کامل بر خلقت انسانی زن صحنه گذاشته و بدین طریق تمام بینش‌های انحرافی و تحقیرکننده در مورد زن را نفی می‌کند.

حاصل آن که در سبک زندگی معاصر، زن از جایگاه و نقش اصلی خود فاصله گرفته و دچار نوعی تعارض و ابهام شده است، اما زن می‌تواند با رعایت ایفای هر یک از نقش‌های خود در جایگاهش چه در نقش همسری، مادری و خانه‌داری به سبک زندگی اسلامی عمل نماید و خانواده‌های موفق و کارآمد تحویل جامعه دهد که در مسیر حق قرار گرفته‌اند.

باتوجه به حساسیت و اهمیت موضوع در حیطه سبک زندگی اسلامی و هم چنین باتوجه به اینکه در این زمینه پژوهش قابل توجهی صورت نگرفته این پژوهش، موضوع فوق را بر اساس آموزه‌های دین اسلام در آیات قرآن، احادیث و روایات، بررسی و ارائه می‌نماید.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات در این پژوهش، توصیفی است و شیوه گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای است.

عوامل مؤثر بر حیات و آبادانی قلب از دیدگاه آیات و روایات

محقق: ایران کهزادی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین ابوالحسن حقانی

سال ۱۳۹۸، ۱۳۹ صفحه، ۱۰۰ منبع

واژگان کلیدی: قلب، حیات، آبادانی، آیه، روایت، مؤثر، عوامل.

قلب آدمی که جایگاه تجلی انوار حق است، باید پاک‌تر از هر چیزی باشد تا پرتوی از اشعه انوار الهی در آن جلوه نموده، آن را راهی وادی طور سازد. آنچه از سخنان بزرگان دین استفاده می‌شود؛ این است که انسان باید در صدد تصفیة قلب از گناه و تهذیب نفس خویش باشد؛ زیرا همه ارزش‌ها بر محور حیات و آبادانی قلب و پالایش دل از گناه دور می‌زند این حیات و آبادانی قلب به عوامل بستگی دارد که یکی از بارزترین آنها، به‌عنوان نمونه استغفار و توبه است که از عوامل مؤثر در به‌کارگیری حیات طیب و سعادت است. هدف این رساله بررسی برخی از عوامل مؤثر بر حیات و آبادانی قلب جهت بسترسازی معنوی، تأثیر مثبت بر اعمال و رفتارهای فردی و روابط اجتماعی درست، تمهید مقدماتی برای فراگرفتن قوانین و احکام الهی و اجرای آنها می‌باشد. یافته این رساله نشان می‌دهد که به‌کارگیری این عوامل، تهذیب اخلاق، پاک نمودن قلب بشر از پلیدی و گناه، ایمان، عمل صالح در چهارچوب شریعت اسلامی، ایجاد آرامش فردی و امنیت اجتماعی را به همراه دارد و مراعات این عوامل ایمان و انگیزه عمل را تقویت می‌کند. این رساله از نوع کاربردی و مسئله‌محور است، روش جمع‌آوری اطلاعات کتابخانه‌ای، فیش‌برداری است. تحقیق به جهت ماهیت، توصیفی، و از نظر اعتبار و موضوع دینی است.

عوامل مؤثر در ایجاد جاذبه متقابل، همسران از دیدگاه آیات و روایات

محقق: صدیقه تفضلی نیا

استاد راهنما: جت الاسلام دکتر مهدی بیات مختاری

سال ۱۴۰۱، ۱۲۷ صفحه، ۱۳۸ منبع

واژگان کلیدی: جاذبه متقابل، همسران، عوامل مؤثر، آیات، روایات.

زن و شوهر به عنوان دو شخص مستقل که در خانواده‌ای جدا پرورش یافته اند، دارای نظرات و فرهنگ‌های مختلفی هستند که ممکن است از هر جهت در افکار و سلیقه‌ها، اخلاق و اعتقادات متفاوت باشند؛ اما اگر در مسئله ازدواج اصل کفویت را در نظر بگیرند و از همه مهم‌تر داشتن اصل ایمان و اخلاق را بر زیبایی و ثروت ترجیح دهند، لذا گام‌های اولیه را در راه جاذبه متقابل برداشته‌اند. آنان اگرچه قادر به رعایت همه آداب یک زندگی مشترک نیستند؛ اما اصل احترام متقابل را در برخوردها و حرف‌زدن‌ها با گوش دادن و استقبال و بدرقه به کار می‌گیرند و تأکید دارند که پرده حرمت‌ها دریده نشود. زن باتوجه به نقش لطیف خود در زندگی از ادامه داشتن تشنج و درگیری جلوگیری می‌کند حتی اگر مرد مقصر باشد و مرد با مدیریت خود از ظلم به زن خودداری نموده و او را امانتی می‌داند که باید در حفظش کوشا باشد. از آنجاکه در سختی‌های زندگی جاذبه متقابل بین همسران می‌تواند نجات‌دهنده زندگی از اختلافات و آسیب‌ها باشد پس ضروری است عوامل فردی، خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی مؤثر در جاذبه متقابل بین آنها را بررسی نمود با این هدف که در راه درک یکدیگر به موفقیت دست یابند و پیوند حقیقی بین آنها با محبت و مودت حفظ گردد. در این صورت انتظارات بی‌جا، جای خود را به هیجان و شور در زندگی خواهد داد و رنج و ملال را از طرفین دور می‌نماید. در این پژوهش، ایمان و تقوا، تواضع، گذشت، ابراز محبت، درک متقابل، تشابه در نگرش‌ها، احترام، توجه به نقش مادری، امنیت، سلامت فکر و عواملی

از این قبیل که توضیح داده شده است، به عنوان عوامل مؤثر در جاذبه متقابل بین همسران معرفی گردیده‌اند و با استفاده از آیات و روایات، به روش توصیفی - تحلیلی به ارائه مطالب پرداخته است.

نقش حسن خلق در ایجاد آرامش زندگی خانوادگی از منظر آیات و روایات

محقق: صفیه بیکی

استاد راهنما: سرکار خانم دکتر افضل بلوکی

سال ۱۴۰۱، ۱۳۱ صفحه، ۱۳۸ منبع

واژگان کلیدی: حسن خلق، آرامش، خانواده، آرامش زندگی، زندگی خانوادگی

در منابع اسلامی حسن خلق عامل مهمی در ایجاد یک زندگی موفقیت آمیز و مملو از آرامش بوده است این فضیلت اخلاقی علاوه بر تحکیم بنیان خانواده و گرم و صمیمی شدن روابط بین افراد سبب به وجود آمدن آرامش در خانه نیز شده است؛ لذا جذب دل‌ها و در کنار یکدیگر بودن در مشکلات و ناهمواری‌های زندگی نتیجه مزین شدن به حسن - خلق و خوش اخلاقی است. در پژوهش حاضر که به روش نقلی - و حیانی و با پردازش توصیفی - تحلیلی انجام گرفته نقش حسن خلق در ایجاد آرامش خانواده از جهات روحی؛ معنوی؛ جسمی و مادی از منظر کلام مقدس خداوند و معصومان علیهم السلام، بررسی شده تا پاسخی بر این پرسش باشد که نقش حسن خلق در آرامش خانواده چیست؟ هدف از نوشته پیش رو یافتن نقش حسن خلق در ایجاد آرامش خانواده باتکیه بر آیات و روایات است از داده‌های مهم این پژوهش تأثیر روابط حسن خلق در آرامش روحی و معنوی می‌توان به مواردی از قبیل (شادی و نشاط و عشق‌ورزی، ایجاد محبت، ورود به بهشت، و قرب الهی)، اشاره نمود که مربوط به آرامش روحی و معنوی افراد خانواده است و از نقش حسن خلق در آرامش مادی و جسمی می‌توان به مواردی از قبیل (افزایش طول عمر، زیاد شدن روزی، هموار شدن مشکلات زندگی و افزایش سلامتی)، اشاره داشت که مربوط به آرامش مادی و جسمی یک خانواده است. باتوجه به آیات و روایات، تحکیم بنیان خانواده که بهترین ارمغان یعنی آرامش را در همه ابعاد به دنبال دارد از مهم‌ترین نتایج حسن خلق به شمار می‌آید.

آثار ایمان بر وعده‌ی الهی در زندگی براساس آیات و روایات

محقق: مریم گرگیچ

استاد راهنما: سرکار خانم افضل بلوکی

سال ۱۴۰۱، ۱۹۳ صفحه، ۱۷۵ منبع

واژگان کلیدی: آیات و روایات، ایمان، وعده الهی، زندگی فردی، زندگی اجتماعی.

ایمان به خدا و وعده‌های او یکی از مهم‌ترین اصول اسلامی و برترین سرمایه‌ی زندگی است که موجب تقویت و بازسازی اعمال آدمی و پرورش‌دهنده فضایل اخلاقی و سازندگی روح و روان به حساب می‌آید. به یقین ایمان داشتن به خدا و وعده‌های او در زندگی فردی و اجتماعی افراد نقش بسیار مهم و فراوانی داشته و انسانی که باور به خداوند و وعده‌های او دارد و جهان را آفریده او می‌داند و پایان حرکتش در این عالم خاکی را ختم یافته به او می‌شمارد همواره خود را در محضر آفریدگاری عالم و توانا می‌بیند و کارها و رفتارش چونان شاگردی است که استادش به نظاره‌گری او مشغول است. نیکی و بدی برای او معنایی دیگر دارد. در مشکلات دنیای مادی دچار یأس و افسردگی نمی‌گردد. ایمان به خدا و وعده‌های او به انسان قدرتی باورنکردنی می‌دهد تا عزمش را به سوی هدف‌هایش جزم نماید و سختی‌های سر راهش ناامیدش نگرداند، همچنین انسان را از هرگونه اضطراب و دغدغه مصون می‌دارد و در برابر ناملازمات زندگی استوار و غیر قابل آسیب‌پذیری می‌نماید به گونه‌ای که داروی معنوی هرگونه افسردگی و چاره مشکلات روحی - روانی است و انسان در پرتو آن می‌تواند به آرامش حقیقی دست یابد و دلش را از ناپاکی‌ها و زشتی‌ها و کدورت‌های معنوی پاک کند.

این پژوهش که به روش توصیفی - تحلیلی انجام شده در صدد پاسخگویی به پرسش درباره آثار ایمان به خدا و وعده‌های او در زندگی انسان می‌باشد و هدف از انجام پژوهش حاضر، متزین شدن به صفات و فضایل اخلاقی حسنه مانند سعه صدر، توکل، ثبات قدم، خلق نیکو و امنیت و آرامش قلبی همچنین رفتار نیکو و مؤمنانه و اندیشه مثبت و خداپسندانه می‌باشد. از جمله آثار فراوان ایمان به وعده‌های الهی دستیابی به

آرامش قلبی و رسیدن به مقام اُنس پروردگار و راضی بودن به رضایت خداوند در دنیا و دستیابی به پاداش اخروی و آرام‌گرفتن در جوار رحمت و قرب الهی می‌باشد. البته قابل‌ذکر است که هر چه ایمان مبتنی بر معرفت به خدا و وعده‌های او افزایش یابد دستیابی به آثار آن بیشتر خواهد بود.

راهکارهای قرآنی ایجاد عدالت اجتماعی در تحقق تمدن اسلامی باتکیه بر بیانیه گام دوم

محقق: زهرا نیک‌بخت

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین مصطفی باهری

سال ۱۴۰۱، ۱۲۸ صفحه، ۱۷۵ منبع

واژگان کلیدی: عدالت اجتماعی، تمدن نوین اسلامی، بیانیه گام دوم.

بیانیه گام دوم ایجاد عدالت اجتماعی را برای تحقق تمدن نوین اسلامی پیشنهاد می‌دهد چرا که مساوات و برابری را بین همه مردم برقرار می‌سازد و ریشه ظلم و فساد را از بین می‌برد و هر چیز در جای حقیقی و واقعی خود قرار می‌گیرد. بدین ترتیب جامعه‌ای متفاوت را رقم خواهد زد که این امر با به‌کارگیری راهکارهای قرآنی امکان‌پذیر می‌باشد. اما آنچه در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد و از اهداف پژوهش است، استخراج راهکارهای اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، حقوقی، امنیتی خواهد بود تا جامعه به اهداف مدنظر دینی و اسلامی دست یابد و نابرابری‌ها اصلاح گردد. آنچه در این پژوهش به عنوان راهکارهای قرآنی ایجاد عدالت اجتماعی در تحقق تمدن اسلامی باتکیه بر بیانیه گام دوم ارائه می‌گردد، در بعد نظری با تشخیص و فهمیدن اهمیت و ضرورت اقتصاد در جامعه، سیاست‌های اقتصادی در پیشبرد عدالت اجتماعی، هویت و ثروت ملی، شناساندن وجدان کاری، الگو بودن عدالت در کل جامعه، آگاهی افراد نسبت به عدالت، امنیت، مطابقت برنامه‌ها و قوانین دولت با عدالت، نظارت رسمی و دقیق خلاصه می‌شود و در بعد راهکارهای عملی با داشتن دستگاه قضای عادل، به اصلاح نابرابری‌ها، عدم تجاوز به حریم مسلمانان از سوی بیگانگان و حفظ عزت اسلام و مسلمانان، حفظ حریم‌های اعتقادی، برقراری قراردادهای اجتماعی می‌پردازد. در عمل بین مردم و حکومت ارتباط مستحکم ایجاد می‌شود و رفتار عادلانه در تمامی ابعاد رخنه کرده و شکوفایی اقتصاد با مبارزه با فقر، اعتدال در مصرف، افزایش تولید ملی، حفظ

ارزش پول ملی، حمایت از تولید داخلی تولید و فعالیت اقتصادی به وجود می آید. چنین مردم با بصیرتی از پذیرش کفر ابا می ورزند و بدین وسیله تمدن نوین اسلامی ایجاد خواهد شد. استفاده از روش توصیفی - تحلیلی در بیان مطالب با تأکید بر بیانیه گام دوم و راهکارهای قرآنی این پژوهش را از دیگر آثار متمایز ساخته است.

راهکارهای آیات و روایات در پیشگیری از بیماری‌های جسمی

محقق: فاطمه رخشانی زابل

استاد راهنما: حجت‌الاسلام و المسلمین غلامرضا رضوی دوست

سال ۱۴۰۱، ۱۴۰ صفحه، ۱۱۵ منبع

واژگان کلیدی: بیماری، پیشگیری از بیماری، بیماری‌های جسمی، طب اهل بیت علیهم‌السلام

گرچه مخاطب شریعت اسلام (آیات و روایات) روح انسان بوده، و غرض از شریعت؛ هدایت روحی و روانی انسان است، اما آموزه‌های شریعت به گونه‌ای طراحی و وارد شده که سلامت جسم را هم تأمین می‌کند؛ لذا اگر نگاه توحیدی در زندگی نباشد همه هستی انسان به بازی گرفته شده و بشر دچار اضطراب، پوچی و در نهایت بیماری‌های متعدد روحی و روانی می‌شود؛ لذا پژوهش حاضر با عنوان «راهکارهای آیات و روایات در پیشگیری از بیماری‌های جسمی» و باهدف بررسی راهکارهای آیات و روایات در پیشگیری از بیماری‌های جسمی، به روش نقلی - وحیانی و با پردازش توصیفی - تحلیلی انجام شده است.

برنامه‌های نورانی و حیات‌بخش آیات و روایات، بشر را به راه‌های تأمین سلامت رهنمون می‌گرداند و علم طب اهل بیت علیهم‌السلام، می‌تواند جواب‌گوی بخشی از نیازهای طبی بشر باشد. راهکارهای آیات و روایات در پیشگیری از بیماری‌های جسمی شامل: راهکارهای شناختی؛ مانند اطاعت از خداوند، انس با خدا، اخلاص در نیت و شناخت تهاجم فرهنگی و ... . راهکارهای انگیزشی مانند توصیه مثبت‌نگری، توصیه به نماز و پرهیز از حسد و دروغ و ... و راهکارهای رفتاری مانند شانه‌زدن مو، کوتاه کردن مو، پرهیز از پیوسته خوردن تخم‌مرغ و ... است؛ بنابراین منشأ رزق و روزی و سلامتی و بیماری، ذلت و عزت و زندگی و مردن، خیر و برکات، در اختیار خدایی است که انس با او و ذکر خداوند و استغفار و دعا تأثیرات معجزه‌آسایی در روح و بدن انسان می‌گذارد تا بدین وسیله زندگی با طهارت و سالمی را تجربه کند و این به نوعی همان معرفت نفس

است، و نقطهٔ اتصالی برای ایمن ماندن از فرورفتن در گرداب بلا تا با سلامتی کامل روان و جسم به مقصد برسد.

عوامل ترس و فرار از مرگ از منظر آیات و روایات

محقق: زهره بزی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر عبدالواحد بامری

سال ۱۴۰۱، ۱۳۵ صفحه، ۶۲ منبع

واژگان کلیدی: أجل، احتضار، خوف، موت، مرگ.

انسان‌ها پس از سیر کوتاهی در دنیا به ناچار گرفتار مرگ می‌شوند و از جایی که از عدم گریزان هستند علت اصلی ترس برخی از افراد طبق آیات قرآن این است که آنها مرگ را نیستی می‌انگارند. در حالی که طبق آنچه در روایات مستند است، مرگ تنها انتقال از این جهان به جهان ابدیت است و پی‌بردن به عوامل ترس از مرگ؛ دروازه ورود به جهان آخرت است؛ بنابراین سعی بر این است که بر اساس آموزه‌های قرآن و روایات و با برگرفتن از آموزه‌های تربیتی، مسیر زندگی خود را به گونه‌ای ترسیم کنیم که آثار مثبت آن در تمام ابعاد زندگی آشکار شود و از جمله انگیزه‌هایی که انسان را به حرکت وامی‌دارد تا تکلیف و اعمال عبادی را بهتر انجام دهد عقیده و اندیشه درست درباره مرگ و بررسی کردن عواملی است که موجب ترس از مرگ می‌شود.

بنابراین، طبیعی است انسان از مرگ که بقا و زندگی این دنیایی او را به خطر می‌اندازد، بهراسد. همین نگرانی از مرگ، از جمله حالات روانی است که خداوند بر اساس تدبیر حکیمانه خود در نهاد انسان قرار داده است تا او خود را از خطرها و مرگ‌هایی که می‌توان پیشگیری کرد، نجات دهد. از این رو، تا حدی این نگرانی برای انسان مفید است، ولی زیاده‌روی در این امر باعث نگرانی‌ها و مشکلات روانی می‌شود که باید از آن دوری جست.

بنابراین، اسلام با اصل مسئله ترس از مرگ که امری فطری است هیچ‌گونه تضاد و برخورد منفی نداشته است، ولی با توجه به برخی پیامدهای ناخوشایند و خطرهایی که

ممکن است از ناحیه ترس از مرگ به وجود آید، برای جهت‌دهی این امر فطری به سوی خوبی‌ها و استفاده تربیتی از آن مورد بررسی قرار می‌گیرد.

آسیب‌های اجتماعی تطفیف از مژآت و روایات

محقق: سمیه موسوی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین قاسم صالحی

سال ۱۴۰۰، ۱۱۴ صفحه، ۷۲ منبع

واژگان کلیدی: آسیب، اجتماع، تطفیف، کم‌فروشی، قرآن.

کم‌فروشی از نظر فقه بر اساس قرآن، روایات، عقل و اجماع، حرام و از گناهان کبیره است. کم‌فروشی علاوه بر کم کردن مکیال و موزون شامل کم‌کاری در انجام وظایف محوله هم می‌شود؛ بنابراین کم‌فروشی در موارد کاری، عبادی و اخلاقی هم متصور هست.

تطفیف یکی از آسیب‌های اجتماعی است که در ابعاد فرهنگی، سیاسی و اقتصادی می‌تواند جامعه را چه در بعد داخلی و چه در روابط بین‌الملل دچار تنش کند. پس ضروری است که آسیب‌ها در هر کدام از ابعاد، بررسی شوند تا شناخت معضلات حاصل از آن برای مردم جامعه اسلامی راحت‌تر باشد. کم‌فروشی یا همان تطفیف، از آنجاکه در دین اسلام مورد نکوهش است، خداوند سوره‌ای بدین نام نازل نموده تا پیروان این راه را انداز دهد. از طرفی دامنه‌ی این آسیب اجتماعی بسیار گسترده است پس می‌توان اثر آن را در زندگی همه‌ی انسان‌ها و در ارتباطات اجتماعی چه در داخل و چه در بیرون مشاهده نمود. هدف از انجام این پژوهش، بیان نقصان‌ها در هر بعد از اجتماع می‌باشد که جز ضرر، فساد و تباهی، عاید مردم نمی‌شود. در این پژوهش، استحاله فرهنگی، تحریم، از بین رفتن هویت ملی، بلوکه کردن سرمایه‌های ملی، هرج و مرج شغلی، قانون-گریزی، مبارزه با عدالت‌خواهی، اسراف، عیاشی، فقر، تضعیف در برابر مفاسد و آسیب‌های فرهنگی، تعلیم و تربیت انحرافی، منازعات اجتماعی و ... از آسیب‌های تطفیف شمرده شده‌اند. لازم به ذکر است که هر کدام از این موارد، به روش توصیفی - تحلیلی با استناد به آیات قرآن و روایات مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

راهکارهای قرآنی محبت‌ورزی در جمع باتکیه بر نامه‌های امام علی (ع.ا.س)

محقق: سهیلا اربابی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین غلامرضا رضوی دوست

سال ۱۴۰۰، ۱۰۷ صفحه، ۱۲۰ منبع

واژگان کلیدی: امام علی (ع.ا.س)، نامه‌های امام علی (ع.ا.س)، نهج‌البلاغه، جامعه، محبت، محبت‌ورزی.

محبت‌ورزی و دیعه‌ای از طرف پروردگار جهانیان برای تمام موجودات عالم بشری است که باعث تحرک آن‌ها به سوی کمال نهایی خواهد بود. پژوهش پیش رو با عنوان راهکارهای قرآنی محبت‌ورزی در جامعه باتکیه بر نامه‌های امام علی (ع.ا.س) به روش نقلی - و حیانی و با پردازش توصیفی و تحلیلی انجام شده، باهدف تحصیل راهکارهای قرآنی محبت‌ورزی در جامعه باتکیه بر نامه‌های امیرالمؤمنین (ع.ا.س) به نگارش رسیده است می‌توان از راهکارهای بینشی محبت‌ورزی در اجتماع از قبیل شناخت خداوند، حفظ آبروی افراد و برخورد قاطع با خیانت مسئولان اشاره نمود که افراد در جامعه با به‌کارگیری این امور می‌توانند به شناخت درستی از محبت‌ورزی برسند. از راهکارهای گرایشی محبت‌ورزی در اجتماع مانند: مبارزه با نژادپرستی، جلوگیری از پیدایش فتنه‌ها و تشویق افراد جامعه به خودسازی اشاره داشت که انسان‌ها در جوامع با اراده و عقیده در این راه گام بردارند و راهکارهای کنشی محبت‌ورزی باتکیه بر نامه‌های امام علی (ع.ا.س) از قبیل: حفظ اموال عمومی، ایجاد وحدت در جامعه و برخورد با دنیاپرستی می‌باشد و انسان‌ها طبق این امور با عمل، کردار و رفتاری که انجام می‌دهند می‌توانند در راه سعادت و هدایت خود در دنیا و آخرت و موفقیت در ارتباطات اجتماعی‌شان تلاش نمایند.

زمینه‌های نقطه‌بیداری معنوی و جلوه‌های آن در آیات و روایات

محقق: توران اصلی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر سید محمدحسین موسوی

سال ۱۴۰۰، ۱۱۱ صفحه، ۱۰۰ منبع

واژگان کلیدی: یقظه، رقود، صبرورت، قیام، مقام.

سرگشتگی بشر امروز و گم‌گشته‌ی وی و آنچه که دغدغه و نیاز اوست چیزی نیست جز تحول و دگرگونی که مستلزم تغییر در بینش است و لازمه این تحول داشتن چشمانی باز و قوه تشخیص و بصیرت است.

علم چراغ است و نور و بینایی، تجلیل و تمجیدی که در قرآن کریم با عبارات مختلف از علم و دانش شده بی‌مانند است؛ اما نکته اینجاست که قرآن قبل از علم از تزکیه نام می‌برد و در آیه ۱۶۴ سوره مبارکه آل‌عمران به پیامبرش امر می‌کند «لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ» پیامبرش امر می‌کند یعنی اول باید افراد را پاک و اصلاح نمود و پس از آن به آنها علم بیاموزند.

بحث عقلی گر در و مرجان رود
آن دگر باشد که بحث جان بود
بحث جان اندر مقام دیگر است
باده جان را قوامی دیگر است

یقظه (بیداری معنوی) به انسان می‌فهماند که کیست و به‌سوی چه کسی در حرکت است و ضمن اینکه زمینه‌های بیداری را در خود تقویت و نهادینه می‌کند و موانع را از سر راه خود کنار می‌زند، به‌صورت قهری جلوه‌های یقظه بروی آشکار می‌گردد و روح حقیقت‌جویی و بیداری معنوی این گوهر گران‌بهای انسانیت در وی پیدا می‌گردد و فضایل در او ملکه می‌گردد تا جایی که اندیشه و رفتار و نوشتارش حق و صادقانه می‌شود و جلوه‌های بیداری در او آشکار می‌گردد و باتوجه‌به مفهوم یقظه که در فرهنگ والای قرآن با عنوان قیام یعنی آماده‌سازی و پای‌کار بودن انسان مطرح شده در نهایت می‌رسد به مقام منتظر واقعی و این در یک نگاه کلان اجتماعی یعنی جامعه‌ای آماده پذیرش مدینه فاضله.

آثار مثبت و منفی ارتباط با غیرمسلمانان از منظر آیات و روایات

محقق: فاطمه نعیمی مقدم

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین غلامرضا رضوی دوست

سال ۱۴۰۰، ۱۱۹ صفحه، ۱۳۹ منبع

واژگان کلیدی: مسلمانان، غیرمسلمانان، ارتباط با غیرمسلمانان، مثبت و منفی، اثر.

جهان امروز دنیای ارتباطات است، مسلمانان نیز ناچار به داشتن رابطه با غیرمسلمانان هستند، از آنجاکه این ارتباط می‌تواند دارای آثار مثبت یا منفی باشد، شناخت چگونگی اثرات آن اهمیت فراوانی پیدا می‌کند.

پژوهش حاضر با عنوان «آثار مثبت و منفی ارتباط با غیرمسلمانان از منظر آیات و روایات»، به روش نقلی - و حیانی و با پردازش، توصیفی - تحلیلی باهدف بررسی چگونگی ارتباط با غیرمسلمانان در زوایای گوناگون اقتصادی؛ فرهنگی؛ سیاسی از نظر فواید و آسیب‌ها، بر اساس معیارهای قرآن کریم و احادیث نگاشته شده است.

مشی اسلام، بر اعتدال و میانه‌روی در روابط است، به گونه‌ای که نه دستور کلی بر قطع رابطه داده و نه در ارتباط، مسلمانان را بدون قیدوشرط رها کرده، بلکه راه هرگونه سلطه غیرمسلمانان را بر مسلمانان بسته است. ارتباط سالم، با غیرمسلمانان فوایدی در زمینه‌های علمی و تکنولوژی، صلح و آرامش جهانی، رشد مبادلات اقتصادی و... دارد. از آثار سوء ارتباط ناسالم می‌توان به آسیب‌های دینی، فرهنگی، تفرقه بین مسلمانان، جنگ و خونریزی و... اشاره کرد.

مسلمانان در ارتباطات باید بسیار هوشمندانه رفتار کنند؛ مذهب، استقلال، آزادی و عزت مسلمین، همیشه باید حفظ شود؛ در صورت آسیب به این موارد، قطع رابطه با غیرمسلمان لازم و ضروری است.

نقش دعا و دستیابی به نشاط معنوی از منظر آیات و روایات

محقق: مرضیه سخن فهم

استاد راهنما: دکتر علیرضا حیدری نسب

سال ۱۴۰۰، ۱۲۸ صفحه، ۱۲۷ منبع

واژگان کلیدی: دعا و نیایش، یاد خدا، نشاط روحی و معنوی، آیات و روایات.

شریعت اسلام، کامل‌ترین و جامع‌ترین نسخه هدایت انسان است که از طرف خالق نازل شده است. این شریعت به شئون مختلف وجودی انسان نظر داشته است و برای رشد و تعالی و تقرب او به خالق برنامه‌هایی ارائه کرده است. در آموزه‌های اسلام - آیات و روایات - دعا از جایگاه و اهمیت خاصی برخوردار است؛ چنان که دعا از بهترین عبادات و وسیله‌ای برای نیل به قرب الهی و تکامل مادی و معنوی انسان به حساب آمده است. عبادت پروردگار و حرکت در مسیر تقرب الهی خود نشاطی در زندگی است و دعا که از برترین عبادات به شمار می‌آید نقشی اساسی در تأمین این نشاط و سرزندگی دارد.

آیات و روایات بسیاری به شادی‌های مشروع و نشاط‌های پسندیده پرداخته‌اند؛ و از جایی که انسان موجودی دوبعدی است و رشد و کمال او از بستر ماده آغاز می‌شود تا به اوج معنا و مقام قرب الهی می‌رسد؛ این نشاط از رهگذر اهتمام و عمل به برخی عوامل - مادی و معنوی - حاصل می‌شود. شادی و نشاط معنوی حالتی درونی و باطنی و مؤثر بر جسم است که از طریق پایبندی به اعمال عبادی حاصل می‌شود. بهترین راهکار برای رهایی انسان از بحران‌های روحی و جسمی عصر جدید و همچنین دستیابی به آرامش و نشاط باطنی همین ارتباط با خداوند می‌باشد. مسئله اینجاست که دستیابی انسان به آرامش و نشاط با دعا و نیایش که از بهترین راه‌های ارتباط با خداوند شمرده شده است چگونه امکان‌پذیر است. پژوهش حاضر با بررسی آیات و روایات مرتبط، به شیوه توصیفی، تحلیلی نشان داده است که دعا یکی از ضروریات دستیابی به نشاط معنوی و رشد و کمال انسان می‌باشد. پاره‌ای از نتایج این بررسی چنین‌اند:

- آثار معرفتی دعا که موجب نشاط معنوی هستند عبارت‌اند از: افزایش حس خودشناسی و خدا‌باوری و اینکه یاد خدا سبب امیدواری و آرامش دل می‌شود.
- و از آثار اخلاقی و رفتاری متأثر از دعا که موجب نشاط معنوی انسان در حیطه فردی و اجتماعی او می‌شود باید از مسئولیت‌پذیری و اصلاح ارتباطات مختلف انسان یاد نمود.
- و از اهم نتایج: احساس آرامش و محبت و شوق تقرب به پروردگارا است که از نقدترین دستاوردهای دعا و نیایش برای دعاکننده می‌باشد.

نقش شناخت شیطان در مکالمات انسان از منظر آیات و روایات

محقق: سمیه اربابی مجاز ده ارباب

استاد راهنما: دکتر علیرضا حیدری نسب

سال ۱۴۰۰، ۱۳۷ صفحه، ۱۳۷ منبع

واژگان کلیدی: نقش، شناخت، شیطان، تکامل، انسان.

خداوند متعال در قرآن کریم، شیطان را دشمن اصلی انسان معرفی و انسان را از پیروی شیطان منع نموده است، زیرا شیطان را وسیله‌ای برای آزمایش بندگان خویش قرار داده است و در پس این خلقت هدف مهمی نهاده و آن هم رسیدن به کمال است، و بر این مسئله تأکید نموده است که سرنوشت شیطان را درس عبرت خویش قرار دهند و از فساد و نافرمانی الهی دوری نمایند و از آن جایی که انسان در انتخاب مسیر حق و باطل آزاد و مختار می‌باشد، بی شک دیر یا زود راه حق را گم کرده و می‌کند و در این انحراف، شیطان نقش شتاب‌دهنده‌ای داشته و دارد؛ لذا این پژوهش باهدف بررسی نقش شناخت شیطان در تکامل انسان از منظر آیات و روایات به منظور انتباه جدی افراد به وجود شیطان، ارتقای باور آن، شناخت شگردهای او و آگاهی از ترفندها و وسوسه‌های شیطان و نشان دادن واکنش مناسب در مقابل این فتنه‌ها بیان شد. از این رو در این پژوهش باتکیه بر آیات و روایات و روش توصیفی - تحلیلی و با گردآوری اطلاعات به روش کتابخانه‌ای به بیان این مسائل پرداخته که آیا وجود شیاطین نقشی در تکامل انسان داشته است یا نه؟ و اگر داشته است آیا شناخت شیطان تأثیری بر این مسئله گذاشته است یا خیر. از مجموعه مباحث مطرح شده روشن گردید که نه تنها وجود شیطان با نظام هستی سازگاری ندارد؛ بلکه لازمه وجود جهان و به تکامل و سعادت رسیدن انسان، وجود شیطان است. هم چنین خلقت شیطان نه تنها بدون هدف و برای گمراهی انسان نبوده، بلکه وسیله‌ای برای ابتلای الهی و آزمایش انسان بوده است. هم چنین مشخص شد که شیطان تسلطی بر انسان ندارند و فقط در حد وسوسه بر انسان تأثیر می‌گذارند و انسان با اختیاری که داشته و دارد پاسخ مثبت یا منفی به این دعوت می‌دهد و انسان در این زمان راه نجات خویش

را از شر فتنه‌های شیطان در پناه‌بردن به خدا و اطاعت و بندگی او می‌داند و با توکل به خدا و رعایت دستورات الهی و بیان اذکار و... خویش را از هلاکو نابودی نجات داده و راه نفوذ شیطان را بربر خویش بندد. امید است که این پژوهش کمکی باشد برای شناخت راه حق.

آسیب‌های تک‌فرزندی بر خانواده از منظر آیات و روایات

محقق: ام‌البنین جلالی

استاد راهنما: سرکار خانم افضل بلوکی

سال ۱۴۰۰، ۱۲۶ صفحه، ۱۱۲ منبع

واژگان کلیدی: آسیب، تک‌فرزند، فرزند، خانواده، آیات، روایات.

در منابع قرآنی و روایی فرزندآوری، و تشکیل خانواده، امری پسندیده و نسبت به آن تأکید و ترغیب فراوانی صورت گرفته است، با توجه به اهمیت منابع دینی به این امر، موضوع تک‌فرزندی یکی از مسائل آسیب‌زای دهه‌های اخیر است که اکثر خانواده‌ها بدان گرایش پیدا کرده‌اند که این امر کاهش جمعیت را در پی دارد و در صورت شیوع می‌تواند بنیان خانواده را هدف قرار دهد. آنچه در این پژوهش که به صورت کتابخانه‌ای و پردازش اطلاعات به روش توصیفی تحلیلی مورد بررسی قرار گرفته است، بررسی آسیب‌های تک‌فرزندی بر خانواده از منظر آیات و روایات است یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که فرزند زیاد و تربیت درست آن می‌تواند اثرات زیادی بر حیات مادی و معنوی انسان بگذارد؛ چون فرزند صالح بهترین مصداق باقیات و صالحات برای انسان مؤمن است. پیامبر اسلام ﷺ می‌فرماید: من در فردای قیامت با کثرت افراد شما بر امت‌های پیشین مباحثات می‌کنم و یا اینکه در قرآن آمده است که خداوند شما را با اموال و فرزندان فراوان کمک کند و باغ‌های سرسبز و نه‌های جاری در اختیارتان قرار دهد. چند فرزند در تربیت و پرورش فرزندان شایسته و سالم از اهمیت ویژه برخوردار است، خانواده‌هایی که فرزند ندارند و یا به تک‌فرزندی و فرزند کم بسنده می‌کنند، بیشتر دچار تزلزل و در معرض آسیب‌های زیادی خواهند شد. غفلت و بی‌توجهی به این موضوع باعث می‌شود که افراد، چه خود تک‌فرزند و چه والدین نه‌تنها در زندگی دنیوی خود دچار مشکلاتی از قبیل اختلال در استعدادیابی، احساس تنهایی، اختلال در رونق اقتصادی خانواده، خطر قطع نسل، اضطراب شدید پدر و مادر، شوند، بلکه در بعد معنوی و زندگی بعد از مرگ نیز عواقبی از جمله محرومیت از پاداش

معنوی، محرومیت از استغفار کثیر، رهاشدگی، گمان بد به خدا، وابستگی و
فرزندسالاری، را به همراه دارد.

جایگاه مادری در امنیت خانه و تأثیر آن بر اجتماع از منظر قرآن و حدیث

محقق: سکینه انصاری مقدم

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین احمد راهداری

سال ۱۴۰۰، ۱۶۶ صفحه، ۹۲ منبع

واژگان کلیدی: جایگاه، جایگاه مادری، امنیت، امنیت خانه، تأثیر، اجتماع.

خانواده نهاد مقدس است که می‌تواند بهترین مکان برای آرامش فرزندان باشد و مادری پایگاه اجتماعی و مهم‌ترین نقشی است که زنان در خانواده برعهده می‌گیرند. پژوهش حاضر با جمع‌آوری اطلاعات به صورت کتابخانه‌ای و به روش تحلیلی - توصیفی به بیان نقش و جایگاه مادری در امنیت و آرامش خانه و تأثیر آن بر امنیت اجتماع پرداخته است و هدف آن این است که تجلی تربیتی نقش مادری در امنیت و آرامش خانه و اجتماع جلوه‌گر شود.

بر اساس یافته‌های تحقیق، قرآن کریم کامل‌ترین دستورالعمل را برای رسیدن انسان به آرامش روحی و روانی به‌ویژه در محیط خانه بیان نموده است. در این راستا سخنان معصومین علیهم‌السلام نیز بسیار راه‌گشا بوده تا فرزندان بتوانند با داشتن آرامش واقعی در خانه باعث رشد اجتماع باشند. مادران نیز با فرزندآوری، رعایت حجاب، فرهنگ‌سازی امر به معروف و نهی از منکر، استفاده بهینه از فضای مجازی و انجام مسئولیت‌های لازم در این زمینه موجب پرورش نسلی برخوردار از سلامت جسمی و روانی خواهند بود. چراکه اولین شرط جامعه سالم سلامت و امنیت خانواده است. در جوامع امروزی امنیت نیز ابعاد مختلفی مانند: امنیت اجتماعی، فرهنگی، اخلاقی اقتصادی، و ... دارد، و تأمین آن مستلزم نقش‌آفرینی دستگاه‌های گوناگون از جمله مادری می‌باشد؛ بنابراین یکی از مهم‌ترین مسائلی که در دین مبین اسلام مطرح است جایگاه و نقش مادر در خانه می‌باشد. لذا ضروری است که مادر به جایگاه و نقش‌هایی که در خانه ایفا می‌کند آگاهی داشته باشد تا بتواند زمینه را برای امنیت و آرامش در خانه فراهم نماید.

راه کارهای نهادینه کردن فرهنگ عفاف و حجاب در محیط کار از دیدگاه قرآن و روایات

محقق: سمانه جوان نیا

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین قاسم صالحی

سال ۱۴۰۰، ۱۰۲ صفحه، ۶۷ منبع

واژگان کلیدی: حجاب، عفاف، نهادینه کردن، فرهنگ، محیط کار، راهکار، آیات و روایات.

وظیفه پوشش که اسلام برای زنان مقرر کرده است به معنی این نیست که از خانه بیرون نرود و اصلاً زندانی کردن زن در اسلام مطرح نیست. عفاف و حجاب در اسلام این است که زن در معاشرت خود با مردان خود را بپوشاند و به جلوه‌گری و خودنمایی نپردازد. میزان ضخامت و حتی کیفیت دوخت لباس خود بخش مهمی از حجاب را تشکیل می‌دهد. بدون شک لباس‌های نازک و تنگ و بدن‌نما موجب خیره‌شدن چشم‌های هرزه و آلوده سبب به فساد کشیدن است. در مقابل لباس‌های غیر بدن‌نما دیده‌ها را از خود دور می‌سازد و سلامت معنوی نفوس را تأمین می‌کند. در رنگ‌ها تردیدی نیست که برخی از رنگ‌ها دیده‌ها را خیره می‌سازد و پاره‌ای دیگر نگاه‌ها را از خود می‌راند و دور می‌سازد و علاوه بر آن ما در جامعه‌ای زندگی می‌کنیم که میلیون‌ها جوان در اوج غریزه جنسی به سر می‌برند و در سخت‌ترین شرایط جوانی از امکان ازدواج محروم‌اند. از این روست که در طول تاریخ برخی زنان مسلمان به میل خود لباس و چادر مشکی را برای حجاب برگزیده‌اند، لذا در این تحقیق که به روش تحلیلی و توصیفی و کتابخانه‌ای جمع‌آوری شده است، راهکارهای علمی و عملی را برای نهادینه کردن این فرهنگ در بین بانوان باتوجه به مسئله اشتغال آنها در محیط‌های کار ارائه شده است و بررسی‌ها نشان داد که تمامی راهکارهای نهادینه کردن فرهنگ عفاف و حجاب در محیط کار نیازمند یک تلاش ملی و مشارکتی همگانی است. یقیناً یک ارگان و یا اداره خاص نمی‌تواند در نهادینه کردن این فرهنگ موفق باشد. همگان باید احساس مسئولیت نموده و دست در دست یکدیگر نهاده، تا بتوانیم محیطی کاملاً اسلامی در تمامی محیط‌های کاری داشته باشیم.

راهکارهای نهادینه‌سازی فرهنگ شهادت در جامعه بر اساس آیات و روایات

محقق: فاطمه آصف مهر

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالواحد بامری

سال ۱۳۹۹، ۱۳۰ صفحه، ۱۲۰ منبع

واژگان کلیدی: راهکار، نهادینه‌سازی، راهکار نهادینه‌سازی، فرهنگ، جامعه شهادت‌طلب.

نهادینه‌سازی فرهنگ شهادت‌طلبی برای جامعه و بخصوص نسل‌های کنونی یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین وظایف نهادهای فرهنگی و اجتماعی می‌باشد، تا در قرن حاضر در مقابل دشمنان اسلام که تمام سعی و تلاش خویش را برای بی‌اهمیت و کم‌فروغ جلوه دادن ارزشهای ایثار و شهادت در میان جوامع به خصوص نسل جوان به کار بسته‌اند، بتوانند بهترین روشهای ممکن را اتخاذ نمایند. فرهنگ شهادت بیشتر از آنکه چگونه مردن را بیاموزد الگویی برای چگونه زیستن است. جوهره و صفات شهید، فرهنگی را نهادینه می‌کند که در آن باید ایثار و از خود گذشتگی در ترویج زندگی نمایان گردد. بنا براین لازم است جامعه بسویی سوق داده شود که گمنامی و فراغت از منیت‌ها و در نظر گرفتن منافع جمع در راستای ایمان دینی به یک ارزش تبدیل گردد. فرهنگ شهادت با خودخواهی و خودکامگی سرستیز، و با حریت و آزادمنشی سر وفاق دارد.

بررسی منابع و حیانی و نقلی مسیر سعادت انسان را از تزکیه نفس و جهاد اکبر بیان می‌کند. در این راستا خانواده به‌عنوان یک نهاد اجتماعی در تربیت نسلی شهادت‌طلب و سعادت‌مند نقش مهم و بسزایی دارد. والدین معتقد، نسلی معتقد و مصلح تحویل جامعه می‌دهند. فرزندان چنین خانواده‌ای ارکان اساسی جامعه ایمانی را تشکیل می‌دهند. جامعه ایمانی که با اندیشه انقلابی‌گری و روحیه بصیرتی با ضدا ارزش‌هایی چون رفاه‌طلبی و انحصارطلبی، بدعت و تعصب ... مبارزه می‌کند و از تجمل‌گرایی و مصرف‌گرایی و ... بدور است.

مؤمنان در زیست فردی و زیست خانوادگی و اجتماعی خود می‌توانند با رویکرد انگیزشی، اعتقادی و اخلاقی و رفتاری بسترهای لازم را برای نهادینه‌شدن فرهنگ اصیل

شهادت‌طلبی ایجاد کنند. فرهنگ شهادت نقش کلیدی در اصول و حیات طیبه و به‌عنوان مهم‌ترین راهبرد در مقابله با تلاش‌های نامبارک دشمنان و ترویج اندیشه‌های مسموم آنان به شمار می‌رود. روش گردآوری اطلاعات در این پژوهش به‌صورت فیش‌برداری از منابع کتابخانه‌ای و پردازش اطلاعات به روش توصیفی، تحلیلی می‌باشد.

ویژگی‌های زیست موحدان با تکیه بر قصه‌های حضرت ابراهیم علیه السلام در قرآن

محقق: کلثوم قاسمی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین غلامرضا رضوی دوست

سال ۱۳۹۹، ۱۳۹ صفحه، ۸۲ منبع

واژگان کلیدی: قصه‌های حضرت ابراهیم علیه السلام، قصه‌های قرآنی، زیست موحدانه، زندگی توحیدی، حضرت ابراهیم علیه السلام.

شناخت رهبران الهی و چگونگی رفتار و کردار آنان در عرصه‌های مختلف اجتماعی و تربیتی تبلیغی فرهنگی و ... با الهام از آموزه‌هایی که راهگشای مشکلات انسان باشد برای همه افراد بشر سودمند خواهد بود. حضرت ابراهیم علیه السلام یکی از آن رهبرانی است که خداوند در قرآن از او یاد کرده است.

زندگی توحیدی، بنیادی‌ترین اصل اعتقادی در اسلام و به معنای یکتا و بی‌مانند قراردادن خداوند در منش و روش زندگی است. انسانی که زندگی توحیدی را سرلوحه خود قرار دهد، کل هستی را در دست قدرت خداوندی می‌بیند که سعادت تنها در اذعان به یگانگی او میسر می‌شود؛ در این پژوهش با روش عقل و حیانی و با پردازش توصیفی - تحلیلی در صدد بیان آن می‌باشد.

زیست موحدانه در صورتی امکان‌پذیر است که مطابق گفته قرآن بر اساس زندگانی پیامبران باشد که در این میان از ویژگی‌های زیست موحدانه حضرت ابراهیم علیه السلام می‌توان به ویژگی‌های شناختی مانند شناخت آگاهی از ملکوت عالم مصاحبت با فرشته‌های مقرب الهی و ... و ویژگی‌های رفتاری از جمله جدیت در دین‌داری زندگی ساده و بی‌آلایش و ... و ویژگی‌های انگیزشی مانند هدایتگری حسن خلق همدلی با مؤمنان مثبت‌اندیشی و ... اشاره نمود.

باتوجه به آیات قرآن و احادیث حضرت ابراهیم علیه السلام یکی از بارزترین پیامبران الهی است که شایسته عنوان قهرمان توحید می‌باشد و در کنار اوصاف فردی برجسته او زندگی موحدانه و تلاش بی‌وقفه و مبارزه با شرک و کفر و همچنین دیگر پیامبران الهی داشته به‌طوری که ساختن جامعه خدامحوری و تربیت انسان‌های متعالی را در سرلوحه

برنامه‌های خود قرار داده است. وی به‌عنوان یکی از پیامبران اولوالعزم الهی لحظه‌ای شرک به دل راه نداد و از تمامی آزمایش‌ها الهی سربلند بیرون آمد خداوند با بیان چنین زوایایی از زندگی ایشان الگوی عملی روشنی جهت تصمیم‌گیری در لحظات مختلف زندگی در اختیار ما قرار داده است.

راه‌کارهای دستیابی به سلامتی با تکیه بر میوه‌ها و سبزیجات قرآنی

محقق: سیده الهام حسینی امین

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالواحد بامری

سال ۱۳۹۹، ۱۳۲ صفحه، ۱۳۸ منبع

واژگان کلیدی: میوه‌ها در قرآن، گیاهان در قرآن، گیاه‌درمانی.

اهمیت میوه‌ها و سبزیجات در زندگی بشر امری بدیهی است. انسان از میوه‌ها و سبزیجاتی که در قرآن نام برده شده است علاوه بر غذا در درمان بیماری‌های خود نیز بهره برده است. تغذیه مناسب علاوه بر درمان در پیشگیری از بسیاری از بیماری‌های انسان نیز اثرگذار است. با وارد کردن میوه‌ها و سبزیجات، نام برده شده در قرآن، به برنامه غذایی می‌توانیم صحت و سلامت جسمی خویش را تضمین کنیم؛ لذا این پژوهش باهدف بررسی خواص تغذیه‌ای و دارویی میوه‌ها و سبزیجات ذکر شده از منظر آموزه‌های اسلامی و مقایسه آن با یافته‌های نوین پزشکی و ارائه راهکارهای پیشگیرانه و درمانی صورت گرفته است. باتوجه به اینکه شیوع انواع بیماری‌ها ناشی از تغذیه غلط می‌باشد، ضرورت بیان راه‌کارهای دستیابی به سلامتی بر کسی پوشیده نیست.

بنابراین، ضرورت دارد از دل آیات و روایات راه‌کارهایی پیشگیرانه و درمانی با تکیه بر میوه‌ها و سبزیجات قرآنی برای دستیابی به سلامت بیان شود. باتوجه به آنچه گفته شد این نوشتار درصدد آن است که دریابد چه راهکارهایی جهت دستیابی به سلامتی در آموزه‌های دینی آمده است؟

این تحقیق بر اساس روش توصیفی - تحلیلی انجام شده و گردآوری اطلاعات به روش کتابخانه‌ای بوده است.

از یافته‌های پژوهش حاضر این است که میوه‌های قرآنی از جمله انگور، انار و خرما و سبزیجات قرآنی از جمله پیاز، سیر، کدو و عدس خواص دارویی و تغذیه‌ای دارند و در درمان برخی سرطان‌ها و بیماری‌های قلبی - عروقی و قوت بخشیدن به نیروی بدنی مؤثر هستند. همچنین برخی از میوه‌ها و سبزیجات برای درمان و پیشگیری بسیاری از بیماری‌ها کاربرد دارند. از جمله انجیر، زیتون، زنجبیل و ریحان

اصول و قواعد ارتباطات میان فردی از مفسر آیات و روایات

محقق: رقیه دانشی مقدم

استاد راهنما: سید محمدحسین موسوی

سال ۱۳۹۹، ۱۲۴ صفحه، ۱۹۳ منبع

واژگان کلیدی: ارتباطات، ارتباطات میان فردی، اصول ارتباطات، قواعد ارتباطات، ارتباط انسانی، روابط میان فردی.

انسان موجودی مدنی بالطبع است و لازمه چنین زندگی برقراری ارتباط است که هستی جوامع بشری را ممکن می‌سازد؛ لذا نیاز به اصول و قواعدی است که پایه‌ها و اساس ارتباط را شکل دهد.

یکی از مشکلات اساسی در جامعه‌ی حال حاضر ضعف در ارتباطات میان فردی بوده و فاصله‌گیری افراد از یکدیگر به یک دغدغه مهم تبدیل شده است، می‌توان از جامعیت قرآن و روایات معصومین (ع.ا.س.) استفاده نمود، اصول و قواعد ارتباطات میان فردی را استخراج کرده و با استفاده از آنها به سلامت روانی و رشد شخصیتی رسید. همچنین فاصله ارتباطی بین افراد را به حداقل ممکن رسانده و به پذیرش کلام و تأثیرگذاری مطلوب بر دیگران دست یافت.

با معیار قراردادن این دو منبع الهی و استفاده از روش نقلی - وحیانی و توصیف و تحلیل اطلاعات کتابخانه‌ای، منابع متقن و دست‌اول اصول و قواعد ارتباطات میان فردی حاصل خواهد شد.

«اصل خدانشناسی» به‌عنوان اولین و اساسی‌ترین اصل، پایه برای سایر اصول و قواعد قرار می‌گیرد، لذا موجب تغییر نگرش نسبت به انسان‌ها شده و ارتباطات رنگ و بوی الهی می‌گیرد و با الگوگیری از صفات الهی مانند: عدالت، رحمت و... می‌توان به تحکیم این نوع از ارتباط پرداخت. «اصل انسان‌شناسی» که بر اساس آموزه‌های دینی سه اصل: کرامت ذاتی، برترین مخلوق و اختیار و انتخاب از آن منشعب می‌شود، را می‌توان به‌عنوان اصلی برای تقویت ارتباطات میان فردی استفاده نمود. «اصل معادشناسی» اصل سومی

است که از آن اصول پاداش و جزاء و جاودانگی حاصل شده و به تثبیت این نوع از ارتباطات می‌انجامد.

هم‌چنین «قواعد بینشی» مانند: درک حضور الهی و محبت الهی، قواعد اعتقادی هستند که به برقراری این ارتباطات کمک می‌نمایند. «قواعد انگیزشی»، مانند: تقرب الهی و محبوبیت در افراد ایجاد میل و انگیزه می‌کند. قواعدی از جمله: تغافل، حسن احترام و مسئولیت‌پذیری «قواعد مهم رفتاری» است که در این نوع از روابط تأثیر بسزایی دارند.

تفسیر آیه ۵۵ سوره نور از دیدگاه مفسران شیعه و اهل تسنن

محقق: راضیه جهانبیغ

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین دکتر مهدی بیات مختاری

سال ۱۳۹۸، ۱۱۳ صفحه، ۸۵ منبع

واژگان کلیدی: تفسیر، آیه ۵۵ سوره نور، مفسر، استخلاف، امام مهدی (ع.ا.س.)، تمکین.

«وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ» خداوند به کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند، وعده داده است که آنان را در زمین جانشین کند، چنان که کسانی را که پیش از آنان بودند، جانشین گردانیده است و به آنان نوید داده است بی‌گمان دینی را برای آنان پسندیده است که پابرجاست و آنان را پس از خوف و هراس ایمن بخشد و آنان مرا می‌پرستند و چیزی را شریک من قرار نمی‌دهند و کسانی را که پس از این کفر ورزند، همان فاسقان‌اند.

اکنون که به فرجام تحقیق رسیدیم دیدیم که در قرآن آیات زیادی راجع به خلافت و جانشینی بخصوص امام مهدی (ع.ا.س.) وجود دارد که یکی همین آیه ۵۵ (سوره، نور) می‌باشد که در مورد تفسیر این آیه هر بعضی در محورهای آن میان شیعه و اهل سنت اختلافاتی دیده می‌شده با اینکه تفسیر بیان مفهوم کلی آیه است و هر دو معتقد بودند که این آیه تأکید کننده مسئله استخلاف و مهدویت است و این موضوع یک مسئله مشترک و عمومی میان همه ادیان و اقوام مختلف است؛ ولی میان فریقین در مورد مسئله استخلاف و مصداق آن بحث‌ها و نقدهای جدی صورت گرفت به گونه‌ای که برخی از مفسران اهل سنت، معتقد بودند این آیه وعده‌ای است که در مورد صحابه و خلفای چهارگانه آنهاست، اما شیعه معتقد بود نمونه اتم مصداق این آیه امام زمان (ع.ا.س.) و یارانش می‌باشد و عمده دلایل آنان هم بر اثبات ادعاهایشان روایاتی بود که در کتب و منابع روایی آنها بیان شده است البته اهمیت موضوع آنجا بود که این اختلاف درباره معنای استخلاف و ویژگی های شخصیتی و وجودی امام زمان با توجه به آیه مطرح بود که با استعانت از قرآن و تفاسیر برجسته آنان به دنبال رفع آن اختلافات برآمدیم و در ادامه هم به تفسیر توصیفی و محتوایی آیه

از دیدگاه مفسران شیعه و اهل سنت و نقاط اشتراک و افتراق آن دو اشاره کردیم به طوری که هر دو عقیده به امام مهدی عجل الله فرجه را جز اعتقادات قطعی خود می‌دانند و بر حتمی بودن برپایی حکومت او معتقد هستند؛ ولی در این بین در بعضی از نکات از جمله مسئله ولادت ایشان، نام پدر و غیبت او اختلافاتی پیدا کرده‌اند.

تأثیر تجمل‌گرایی در انحراف اخلاقی انسان از مآثر آیات و روایات

محقق: فاطمه ارباب

استاد راهنما: دکتر علیرضا حیدری نسب

سال ۱۳۹۸، ۱۸۶ صفحه، ۱۳۶ منبع

واژگان کلیدی: تأثیر، تجمل‌گرایی، اخلاق، انحراف اخلاقی، اشرافی‌گری، قرآن، حدیث.

گرایش به زیبایی و جمال دوستی یکی از ابعاد وجودی انسان است و آیات و روایات و سیره عملی معصومان علیهم‌السلام آن را تأیید نموده است؛ لذا تجمل و جمال به‌خودی‌خود بار منفی ندارند؛ اما آنچه در این بین مورد نکوهش شدید اسلام قرار گرفته است؛ گرایش افراطی به تجملات و تشریفات دنیوی و هدف قرارگرفتن آن در زندگی است. این خصیصه‌ی ناپسند، بسیاری از ابعاد زندگی در خانواده‌ها و اجتماعات را تحت تأثیر خود قرار داده است. تجمل‌گرایی با این بیان به معنی، میل و رغبت کردن به تجملات و توجه به ظواهر زندگی می‌باشد. گرایش به تجملات و زرق‌وبرق دنیا، آسیب‌ها و آثار نامطلوبی در پی دارد. فراموشی یاد خداوند، نیازدگی، کفران نعمت، مصرف‌گرایی، پیدایش حالت تفاخر، زیاده‌خواهی، رواج الگوگیری نامناسب و تقلیدهای ناصحیح، عدم مشارکت در امور خیر از جمله آسیب‌های این گرایش است. هم‌چنین گرایش به این فرهنگ غربی، به‌خصوص در بین جوانان موجب سست و کم‌رنگ شدن آنان به اعتقادات دینی و مذهبی می‌شود. به‌طور حتم این مسئله یعنی تجمل‌گرایی، ریشه در عقده‌ی حقارت و بیماری‌های روحی و روانی دارد چرا که تجمل‌گرایی و ثروت‌اندوزی در هیچ جامعه سالمی به‌هیچ‌عنوان ارزش تلقی نمی‌شود. اینجانب به روش توصیفی - تحلیلی در راستای تکمیل پژوهش‌های انجام شده؛ با استفاده از آیات و روایات و با ساختاری متفاوت از دیگر پژوهش‌ها، توجه به هدف خلقت، ترویج الگوگیری از سیره معصومان علیهم‌السلام، تقویت باورهای دینی و ارزش‌های معنوی مانند قناعت و مناعت طبع، اعتدال و میانه‌روی، کمک و ایثار، توجه و تفکر در فرجام تجمل‌گرایی را مضمون برگرفته از آیات و روایات معرفی نموده و به‌عنوان راهکار در قالب پایان‌نامه ارائه می‌نمایم.

چستی ستم در آیه «انی ستم»؛ حقیقت یا توریه؟

محقق: مرضیه قاسمی بیستگانی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر مهدی بیات مختاری

استاد مشاور: حجت‌الاسلام و المسلمین داوود عباسی

سال ۱۳۹۸، ۱۳۱ صفحه، ۸۹ منبع

واژگان کلیدی: حضرت ابراهیم، انی ستم، توریه، حقیقت.

مطابق آیات ۸۸ و ۸۹ سوره صافات، حضرت ابراهیم که می‌کوشد عذری بیابد تا با تمسک به آن، از همراهی با قوم خود در خارج‌شدن از شهر، خودداری کند، پس از نظر افکندن در ستارگان، می‌گوید: «من بیمارم». در اینجا حقیقت بودن کلام ایشان، محل بحث و بررسی بین مفسرین، واقع شده است. برخی مفسرین، کلام آن حضرت را دروغ مصلحتی می‌دانند. گروهی دیگر که کذب را دارای قبح ذاتی می‌دانند، کلام ایشان را حمل بر توریه نموده‌اند. برخی نیز اساساً صدور توریه و کذب مصلحتی را در تنافی با مقام نبوت و مستلزم سلب اعتماد امت از ایشان می‌دانند؛ لذا آیه مذکور را حمل بر حقیقت کرده‌اند. ضمناً نکته دیگری که درباره آیه مذکور، محل پرسش قرار گرفته است وجه ارتباط بین ابراز بیماری و نظر افکندن در ستارگان می‌باشد. برخی مفسرین، نظر افکندن آن حضرت در ستارگان را به جهت دانستن موعد و زمان بیماری فصلی خود دانسته‌اند. اما بسیاری دیگر که علم نجوم را مذموم می‌دانند و معتقدند این نحوه نظر افکندن در نجوم، شایسته مقام نبوت نیست و باروح توحیدی آن حضرت، منافات دارد و جوه دیگری را بیان کرده‌اند. اما آنچه صحیح به نظر می‌رسد آن است که اولاً قبح کذب، ذاتی نیست؛ لذا نه تنها توریه بلکه کذب مصلحتی نیز فاقد قبح عقلی و حرمت شرعی‌اند و نیز منافاتی با مقام نبوت ندارند لکن نظر به فقدان هرگونه قرینه‌ای مبنی بر توریه یا کذب مصلحتی بودن آیه مذکور، قول به حقیقت بودن آن، قوی‌تر به نظر می‌رسد. افزون بر اینکه نظر افکندن در ستارگان و حتی بهره‌بردن از علم نجوم، مادامی که منافاتی با توحید نداشته باشد محدودری ندارد.

وعده‌های شیطان و راه‌های مقابله با آن در آیات و روایات

محقق: عصمت زارعی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین غلامحسین اعرایی

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالواحد بامری

سال ۱۳۹۷، ۱۵۲ صفحه، ۶۸ منبع

واژگان کلیدی: شیطان، انسان، وعده‌های شیطان، مقابله با شیطان.

انسان موجودی است مختار و آزاد می‌تواند در انتخاب مسیر خویش یکی از دوره شر و خیر را انتخاب کند. اگر راه خیر مستقیم را برگزیند که البته به سعادت و رستگاری نائل می‌گردد و اگر راه شر را انتخاب کند خود را به هلاکت و نابودی می‌افکند و در این مسیر شیطان دام‌ها و کمین‌گاه‌های متعددی دارد و چنان کارهای خود را برای آدمیان زینت می‌بخشد که گویی همان راه درست است. وعده‌ها و دام‌های شیطان بر اساس روحيات و اعتقادات افراد متفاوت است و برای همه افراد بشر یکسان عمل نمی‌کند از جمله کارهای شیطان که برای اغوای افراد انجام می‌دهد وعده‌دادن به آن‌ها است و نفوذ شیطان در انسان به گونه‌ای نیست که انسان مختار، اختیاری در برابر او نداشته باشد و ما تنها عامل گمراهی خود را شیطان بدانیم، شیطان، تنها نقشی را که برای خود می‌پذیرد، این است که انسان را دعوت به پلیدی می‌کند و درمورد افرادی هم توانسته واکنش ایجاد کند که خود به دنبال شیطان راه افتاده‌اند و در آیات فراوانی در قرآن کریم به بررسی وعده‌های شیطان و در روایات اسلامی هم به این مسئله پرداخته شده است. شیطان از راه‌های گوناگون به اغوا و فریب مردم و گمراه کردن آن‌ها می‌پردازد و همچون خون که در رگ‌ها جریان دارند در تمام وجود آدمی تاخت و تاز می‌نماید و تلاش می‌کند تا دل را که مرکز فرهنگی بدن است به تصرف خویش درآورد و از آن جا دستورات خود را صادر کند و انسان را به سوی بدی‌ها و تباهی‌ها بکشاند و مانع از سیر او به خوبی‌ها و کمالات شود تا آن جا که او را از زمره اهل حق بیرون برده و در اهل باطل داخل نماید. افراد با آشناسدن از وعده‌های شیطان می‌توانند مجهز به تجهیزاتی برای مقابله با آن‌ها شوند و خود را نجات دهند.

آثار و تحقیقات توره در قرآن و روایات اهل بیت علیهم السلام

محقق: فهیمه رخشانی

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین مصطفی باهری

سال ۱۳۹۷، ۱۶۲ صفحه، ۱۷۹ منبع

واژگان کلیدی: ایهام، توره، آثار، حقیقت، قرآن، روایات.

توره یا ایهام، به وهم و گمان افکندن است؛ یعنی اینکه گوینده، معنی دور را اراده کند؛ اما شنونده گمان کند معنی نزدیک، مورد نظر است. همچنین از آرایه‌های ایهام آمیز به کار رفته در آیه‌های قرآن می‌توان به لایه‌های معنایی قرآن نیز پرداخت و مباحث مربوط به توره را بررسی و بیان کرد که هر یک جنبه‌ای خاص از زیبایی ادبی و پردازش معنا را در برمی‌گیرد. علما و فقیهان نیز تعاریف و نظراتی را در باب توره بیان نموده‌اند که در گفتاری جداگانه به آن پرداخته‌ایم. داستان‌های مربوط به حضرت یوسف، حضرت ایوب و حزقیل و روایاتی که در باب توره در زمینه‌های اجتماعی، دنیوی، اخروی و درباره مسائلی همچون حفظ آبرو، وحدت، حفظ جان و غیره بیان گردیده؛ جمع‌آوری و در این پژوهش آورده شده است. با توجه به برخی روایات، جواز توره برای رهایی از کذب می‌باشد و بسیاری از نظراتی که درباره داستان‌های قرآنی بیان شده است؛ در ذیل بحث و آیه مربوطه بیان گردیده است. آیات قصص قرآنی نشان‌دهنده مواردی است که بر اساس ضرورت و برای حفظ مصالح فرد و جامعه، دروغ و به تعبیر دقیق‌تر توره، جایز شمرده شده است. حضرت یوسف عَلَيْهِ السَّلَام بنا به مصالحی، بنیامین را با طرحی و حیانی نزد خود نگه داشت و برادران را به سرقت متهم ساخت. حضرت ابراهیم عَلَيْهِ السَّلَام برای عدم شرکت در مراسم عید مشرکان و به منظور شکستن بت‌ها اعلام کرد که بیمار است. وی پس از شکستن بت‌ها نیز هنگامی که از وی در این باره پرسش شد، آن را به بت بزرگ نسبت داد. موارد دیگری نیز در قرآن وجود دارد که مفسران حکم جواز توره و دروغ مصلحت‌آمیز را از آنها استنباط نموده‌اند. حتی برخی اثبات نموده‌اند که توره ای از جانب پیامبران صورت نگرفته است و اینکه، الزام توره در مقام ضرورت را نفی کرده‌اند.

عوامل مؤثر در کسب عزت نفس در آیات و روایات

محقق: مریم اکبری

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین قاسم صالحی

استاد مشاور: دکتر علیرضا حیدری نسب

سال ۱۳۹۶، ۱۶۱ صفحه، ۹۱ منبع

واژگان کلیدی: عزت، نفس، عزت نفس، عوامل مؤثر، عامل، کسب مؤثر، عزت نفس، آیات، روایات.

انسان برای رسیدن به کمال نیاز دارد تا ابتدا خود را بشناسد، عزت نفس یکی از مهم ترین عوامل است که انسان خود را بهتر بشناسد و در راه رسیدن به کمال به «عزت نفس» نیاز دارد. تأمین احترام و عزت نفس از هدف های مهم انسان به حساب می آید. در پرتو عزت نفس، انسان خود و ارزش های وجودی اش را می شناسد، برای خودش ارزش قائل است و سعی می کند شأن و منزلت انسانی خود را حفظ و از کارهای که موجب ذلت و خواری وی می گردد، دوری کند.

از جمله مؤلفه های عزت نفس اعتماد به نفس، اعتدال در زندگی، متکی به ارزش، توانایی، کفایت بوده است و قادر است در جهت تحولات مثبت فردی و اجتماعی خویش گام بردارد. انسان موجود شریف و بزرگواری است و خداوند متعال او را به گونه ای آفریده است که می تواند با اراده و اختیارش به اوج عزت برسد و با کسب این فضیلت اخلاق از فرشتگان نیز پیشی گیرد و کسی که از خصیصه عزت نفس برخوردار است به خودشناسی می رسد در زندگی همواره احساس ارزشمندی و بزرگواری می کند. امروزه در جامعه کنونی، انسان ها از عواملی که باعث عزت نفس و رسیدن به کمال می شود فاصله گرفته اند و دورتر می شوند که آشناسدن انسان ها با عوامل عزت نفس می شود تا خود را بهتر بشناسند و در نتیجه به جایگاه والای انسانیت و کرامت و شرافت خود، پی ببرند و به کمال و قرب الهی برسند.

اگر انسان بخواهد به عزت نفس برسد باید عوامل اخلاقی - عاطفی در خانواده و رفتاری و گفتاری در اجتماع را رعایت کند از جمله: عوامل اخلاقی و عاطفی در خانواده

مانند احترام و تکریم متقابل، منزلت و شخصیت‌دهی ... و عوامل مؤثر در اجتماع از قبیل جهاد و شهادت و شجاعت، انصاف، دوری از شرارت، اقامه و گرفتن حق و ... که نقش بسزایی در عزت نفس دارد.

این تحقیق به روش کتابخانه‌ای و مراجعه به کتب مرجع و سایر کتاب‌ها جمع‌آوری شده است. امید است که تمامی انسان‌ها با رعایت کردن عوامل کسب عزت نفس به خودشناسی و خداشناسی و عزت نفس برسند.

جایگاه و منزلت ام المومنین حضرت خدیجه علیها السلام از منظر آیات و روایات

محقق: زکیه برار بختی

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین مهدی بیات مختاری

سال ۱۳۹۷، ۱۴۰ صفحه، ۶۹ منبع

واژگان کلیدی: قرآن، روایات، جایگاه و منزلت، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، حضرت خدیجه علیها السلام.

در عصر کنونی که عصر نبرد فرهنگ‌هاست هر مکتبی که بتواند با بهره‌گیری از شیوه‌های تبلیغ به نشر ایده‌های خود بپردازد در این عرصه پیشتاز خواهد بود.

باتوجه به این که زنان زیادی در تاریخ درخشیدند و نامشان ماندگار شده؛ کسانی هم بوده‌اند که همواره از آن‌ها به‌عنوان شخصیت‌های برگزیده یاد می‌شود زنانی مثل: حضرت حوا علیها السلام، حضرت مریم علیها السلام، حضرت آسیه علیها السلام و بانوان بزرگ دیگری آمده‌اند که هر کدام به‌اندازه خود تأثیرگذار بوده‌اند که یکی از بانوان بزرگ خدیجه کبری می‌باشد که بسیار چشمگیر درخشید.

هدف اصلی انجام این پژوهش، بررسی جایگاه حضرت خدیجه از منظر آیات و روایات است. ابعاد شخصیتی ایشان در سه مقوله جایگاه و منزلت فردی و شخصیتی، خانوادگی و فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی از منظر آیات و روایات بررسی می‌شود.

در آیات سوره‌های حدید آیه ۱۹، فجر آیات ۲۷ و ۲۸، شمس آیه ۹، به ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی حضرت خدیجه پرداخته است.

در روایات، اهل بیت علیهم السلام به ابعاد مختلف شخصیت حضرت خدیجه علیها السلام پرداخته‌اند که در سخنان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نمود بیشتری داشته است. به‌عنوان مثال در بیان شخصیت ایشان فرموده است: خدیجه در ایمان به خدا و در ایمان به محمد پیشروی همه زنان عالم است.

روش مورد استفاده در این پژوهش به‌صورت توصیفی و با بهره‌گیری از کتب و منابع اسلامی است. نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که حضرت خدیجه علیها السلام دارای جایگاه و منزلت بالایی از منظر اهل بیت علیهم السلام می‌باشد و با بذل مال خود در پایه‌گذاری و پیشرفت اسلام کمک شایانی کردند.

پیش‌گفتار حیات طیبه از دیدگاه قرآن با تأکید بر دیدگاه علامه طباطبائی

محقق: ام‌البنین آذر کشب

استاد راهنما: حجت‌الاسلام‌والمسلمین احمد راهداری

استاد مشاور: حجت‌الاسلام‌والمسلمین محمد فاکر میبیدی

سال ۱۳۹۷، ۱۴۴ صفحه، ۶۶ منبع

واژگان کلیدی: قرآن، حیات، طیبه، حیات طیبه، تفسیر المیزان.

بر اساس یافته‌های این پژوهش منظور از «حیات طیبه» آن حیاتی است که خدای تعالی مؤمنی را که عمل صالح انجام دهد به حیات جدیدی غیر آن حیاتی که به دیگران نیز داده زنده می‌کند. در این زندگی جدید و پاکیزه، تمام ابعاد وجودی انسان مورد توجه قرار گرفته، به گونه‌ای که هم روح انسان، هم جسم انسان، هم دنیای انسان، هم آخرت انسان تأمین است. حیات طیبه علاوه بر اینکه زندگی فردی را تأمین می‌کند؛ زندگی اجتماعی را نیز به سعادت و شادکامی رهنمون می‌سازد و آنچه که در این تحقیق محور بحث قرار گرفته؛ حقیقت حیات طیبه و بعد فردی و اجتماعی آن در قرآن با تأکید بر تفسیر المیزان است. در بررسی ابعاد فردی حیات طیبه مصادیقی مانند قناعت و دوری از اسراف، رزق‌وروزی حلال، شکرگزاری، انفاق و بخشش، صداقت و راست‌گویی، کم‌گویی و ارائه سخن سنجیده، وفای به عهد، دنیاگریزی، گناه‌گریزی و صبر و بردباری در قرآن بررسی شده است و در بررسی ابعاد اجتماعی به مصادیقی همچون؛ عدالت، رفاه، امنیت، دفاع و جهاد، نشاط و شوق کار، بهداشت و سلامت، سیاست، اقتصاد، تربیت و آموزش، ولایت، خیرخواهی، حسن معاشرت و رسانه در قرآن پرداخته شده است. روش کلی کار، از نوع توصیف و تحلیل آیات و روایات و گردآوری اطلاعات از طریق کتابخانه‌ای بوده است. از مجموع نوشتار چنین برداشت می‌شود که شناخت حقیقت حیات، ایمان و انجام عمل صالح کمک زیادی به انسان در رسیدن به کمال، خوشبختی و سعادت در دنیا و آخرت می‌کند. از دیگر نتایج به‌دست‌آمده در این تحقیق آن است که شناخت ابعاد فردی و اجتماعی حیات طیبه می‌تواند انسان را در رسیدن به یک زندگی

جامع، مطلوب و حقیقی که خبثتی در آن نیست که فاسدش کند کمک نموده و موجب صلح، صفا، آرامش و امنیت همه‌جانبه در فضای جامعه خواهد شد.

بررسی حقوق اقتصادی زن در آیات و روایات

محقق: زهره کفاش

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین صالحی

استاد مشاور: جناب حجت‌الاسلام والمسلمین باهری

سال ۱۳۹۶، ۱۲۵ صفحه، ۱۰۷ منبع

واژگان کلیدی: زن، حقوق اقتصادی، تقنین حمایت مالی، اسلام، حقوق، عنصر زمان و مکان.

اسلام توجه زیادی به حقوق اقتصادی و مالی زن چه پیش از ازدواج و چه پس از آن و در حوزه روابط خانوادگی مبذول داشته است که یکی از اهداف آن‌ها ایجاد نوعی غنای مالی و پشتوانه‌ای محکم برای زنان بوده است. با وجود این، تغییر جایگاه زن در اجتماع - خواه مثبت یا منفی - مسئله اهتمام‌ورزیدن به حقوق مالی او را اهمیتی دوچندان می‌بخشد. به‌ویژه اینکه در چند دهه اخیر و پیدایش مکاتب انتقادی فمینیستی، ضربات و نیز شبهات زیادی در خصوص جایگاه حقوق زن به‌وجود آورده است. وانگهی، گسست و تزلزل بنیان‌های خانواده، امکان سوءاستفاده‌های جدی از زنان، فزونی روزافزون زنان بی‌سرپرست یا بدسرپرست و مصادیقی از این‌دست نیازمند بازخوانی در اصول و به‌ویژه مصادیق حمایت‌های اقتصادی از زنان است و این مطالب همان است که در نوشتار پیش‌رو در پی پاسخ بدان‌ها هستیم، یعنی: حقوق زن از منظر مالی و اقتصادی در آیات و روایات و حقوق ایران از چه جایگاهی برخوردار است؟ ما در نوشتار حاضر با شیوه تحلیلی و توصیفی و بر پایه مطالعه کتابخانه‌ای در صدد تقویت این ایده بوده‌ایم که برخلاف تصور ناروای مرسوم نسبت به دیدگاه اسلامی در خصوص حقوق اقتصادی زنان، اسلام حمایتی همه‌جانبه در این زمینه داشته و اگر وضعی هم باشد در تقریر نادرست نسبت به موازین عمیق اسلامی و عدم بهره‌گیری از ظرفیت آموزه‌های اسلامی در عرصه تقنین و اجراست.

تحلیل روان‌شناختی رنگ با براساس آیات و روایات

محقق: شهناز تیموری

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین مصطفی باهری

سال ۱۳۹۶، ۱۷۰ صفحه، ۱۲۹ منبع

واژگان کلیدی: معارف قرآن و اهل بیت (ع.ا.س.)، رنگ، روان‌شناختی رنگ‌ها.

فطرت و خلقت انسان طالب زیبایی است که منشأ آن جمال بی‌مثال حق است، رنگ‌ها نقش ضروری و غیرقابل‌انکاری را در چرخه حیات ایفا می‌کنند. این پژوهش در صدد پاسخ به این پرسش است که آیات قرآن و روایات اهل بیت (ع.ا.س.) در باره روان‌شناختی رنگ‌ها و ارتباط انسان با آن، چه مطالبی را بیان فرموده‌اند، ضرورت پاسخ به این پرسش به این دلیل است که قرآن و اهل بیت (ع.ا.س.) دو منبع متصل به خالق هستی‌اند و دیدگاه برگرفته از آنها می‌تواند بیانگر واقعیات موجود در هستی باشد. از دید روان‌شناختی رنگ سفید، نشانه شادی و پاکی است، رنگی همراه با امید و آرامش است. از نظر این علم، رنگ زرد، رنگی شاد و روح‌بخش است و موجب افزایش اعتماد به نفس می‌شود. علم روان‌شناختی در ارتباط با رنگ سبز بیان می‌دارد، انسان در برخورد با این رنگ احساس سرور می‌کند. انسان‌ها اغلب برای رفع اندوه خود به سبزه‌ها و باغ‌ها پناه می‌برند تا در چنین فضایی آرامش یابند. در روان‌شناختی رنگ‌ها، رنگ آبی نشانه انسان‌های متواضع و متعادل است. روان‌شناسان معتقدند: رنگ آبی تیره «رنگ شب»، ساختار آرامش سکوت را دارد بنا به نظر روان‌شناسان رنگ سرخ، نماد انرژی، گرما و حرکت است و بیشترین اثرگذاری را در بین رنگ‌ها دارد، روان‌شناسان رنگ سیاه را بی‌رنگی مطلق می‌دانند که تمام رغبت‌ها را از بین می‌برد. از این رو در قرآن چهره دوزخیان با رنگ سیاه نشان داده شده است.

راهکارهای قرآنی ایجاد محبت باتکیه بر سیره نبوی ﷺ

محقق: زهرا سلیمانی کیا

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین غلامرضا رضوی دوست

سال ۱۳۹۹، ۱۲۸ صفحه، ۱۰۹ منبع

واژگان کلیدی: راهکارهای قرآنی، ایجاد محبت، سیره نبوی (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)، همدلی، مدارا.

مهم‌ترین مبنای تعلیم و تربیت در فرهنگ اسلام، محبت است. محبت را می‌توان ودیعه‌ای الهی، در همه موجودات دانست که موجبات حرکت در بستر کمال را برای آنان فراهم می‌آورد. هدف از نوشته پیشرو یافتن راهکارهای قرآنی ایجاد محبت باتکیه بر سیره نبوی ﷺ است. پژوهش حاضر که به روش نقلی - وحیانی و با پردازش توصیفی و تحلیلی انجام شده، بعد از بیان مطالب جمع‌آوری شده و با جستجو در آیات و روایات از راهکارهای بینشی ایجاد محبت در سیره نبوی ﷺ می‌توان به مواردی از قبیل (ایجاد محبت نسبت به خدا، نسبت به اولیای الهی و نسبت به مؤمنین) اشاره نمود که شخص با به‌کارگیری آنها به شناخت درستی دست یابد و از راهکارهای گرایشی ایجاد محبت در سیره نبوی ﷺ مواردی از قبیل (تمایل به معبود یگانه، توصیه به زیارت اهل بیت ﷺ و توصیه به عفو و گذشت نسبت به مؤمنین) اشاره داشت که افراد با اراده و عقیده در این راه قدم بردارند، و از راهکارهای کنشی ایجاد محبت در سیره نبوی ﷺ مواردی از قبیل (جهاد و مبارزه در راه خدا، اطاعت از انبیای الهی ﷺ و عدل و انصاف نسبت به مؤمنین) است که انسان‌ها با عمل، کردار و رفتاری که انجام می‌دهند در راه سعادت و هدایت خود تلاش نمایند.

عوامل شکل‌گیری شاکله و تأثیر آن بر فرد و اجتماع از منظر آیات و روایات

محقق: زهرا رحمانی پور

استاد راهنما: آقای دکتر علیرضا حیدری نسب

سال ۱۳۹۷، ۱۵۴ صفحه، ۷۸ منبع

واژگان کلیدی: شاکله، شخصیت، عوامل مؤثر، شاکله امام، هویت جمعی.

شاکله، صورت‌بندی صفات هر فرد یا جمع یا جامعه است به نحوی که انجام برخی از رفتارها را آسان و برخی از کارهای دیگر را سخت یا غیرممکن می‌سازد. از منظر قرآن کریم، انسان بر اساس شاکله خویش عمل می‌کند؛ یعنی انتخاب‌ها، رفتارها، واکنش‌ها، دوستی‌ها و دشمنی‌ها و چگونگی ابراز عواطف، در شخصیت و هویت وی ریشه دارد. در میان مخلوقات، انسان علاوه بر خلقت جسمانی و مادی خود، دارای ویژگی‌هایی است که او را از سایر موجودات متمایز کرده است. انسان همواره به حق متصل است؛ زیرا بدون آن حیاتی ندارد. خداوند توسط انبیا، رسل و کتاب خود شریعت را به انسان هدیه کرد. وظیفه شریعت از سویی پاسداری از فطرت و عقل است و از سوی دیگر حقایق غیبی که امکان دستیابی‌اش برای انسان نیست؛ در اختیار او قرار می‌دهد. همچنین خداوند از مردم خواسته است تا مردم از امام اطاعت و تبعیت کرده و پشت سر آنها حرکت کنند تا موجبات نزول خیر و رحمت برایشان فراهم گردد. این انسان دارای اختیار است؛ اما همه عوامل چه قهری و چه درونی می‌توانند بر این شاکله اثرگذار باشند و این شاکله خود می‌تواند تأثیر بپذیرد و یا بر شاکله‌ای دیگر اثرگذار و هویت جمعی‌ای را تشکیل دهند که در گرفتن پاداش و پیمودن راه ضلالت و راه حق با هم شریک‌اند.

عوامل و موانع برکت عمر از منظر آیات و روایات

محقق: مریم ابراهیمی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین غلامرضا رضوی دوست

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین نجف لکزایی

سال ۱۳۹۵، ۱۷۱ صفحه، ۱۳۲ منبع

واژگان کلیدی: برکت عمر، عوامل برکت، موانع برکت، زندگی با کیفیت، طول عمر.

هر چه برکت عمر و زندگی انسان بهتر و باکیفیت‌تر باشد موفقیت انسان بیش‌تر خواهد شد، لذا شناخت راه‌های رسیدن به آن، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد و فواید فراوانی به دنبال دارد. اهمیت عمر به قدری است که در قیامت از نحوه استفاده آن سؤال می‌شود و چگونه مصرف کردن آن یا سبب نجات و سعادت در جهان آخرت که زندگی ابدی است، می‌شود و یا انسان را به درکات جهنم می‌کشاند.

دین مبین اسلام به عنوان کامل‌ترین دین که برای تمامی قسمت‌های زندگی انسان برنامه دارد، برای نحوه استفاده از عمر و اینکه چگونه بتوان اجل مسمی را افزایش داد و از کاستی آن دوری کرد نیز دستورالعمل و برنامه ارائه نموده است.

آیات و روایات بسیاری در رابطه با عواملی که عمر انسان را بابرکت می‌کند و سبب افزایش آن می‌شود، آمده است، عواملی که اگر انسان بداند و به آن عمل کند در دنیا از آرامش برخوردار خواهد بود و در آخرت به آسایش و قرب الهی خواهد رسید، همچنین موانعی را که باعث می‌شود فرد به برکت و لذت زندگی نرسد و به اجل مسمی نرسیده از دنیای خاکی برود و آرامش نداشته باشد نیز در آیات و روایات مختلف ذکر شده است تا هشدار می‌باشد برای افرادی که خواستار بهره‌بردن هرچه بیشتر از معنویات زندگی هستند و از موانع دوری کنند.

با دانستن اهمیت و نقش عمر در زندگی ابدی جهان آخرت و شناخت عوامل و موانع برکت آن می‌توان به بهتر زندگی کردن انسان در هر دو جهان یاری کرد این تحقیق در نظر دارد با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی باهدف دستیابی به عوامل و موانعی که باعث می‌شود عمر انسان بابرکت بیشتری همراه باشد و همچنین موانعی که سبب

می شود عمر انسان بی برکت و کوتاه شود، شامل موارد و راهکارهایی در رابطه با خدا، خود فرد و دیگران برگرفته از آموزه‌های دین مبین اسلام پردازد.

نقش اندیشه و تفکر در کمال انسان از دیدگاه آیات و روایات

محقق: زینب تاجی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر نجف لک زایی

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر میثم تارم

سال ۱۳۹۵، ۱۱۳ صفحه، ۶۷ منبع

واژگان کلیدی: تفکر انسان، کمال انسان، آیات و روایات.

بنا بر آنچه در آیات قرآن کریم و روایات معصومین علیهم‌السلام آمده است، هدف از خلقت انسان چیزی جز رسیدن به کمال مطلوب نیست. اگرچه دستیابی به این هدف والا امری دشوار و محتاج همت فراوان است لکن دست‌یافتنی است و برخلاف دیدگاه تعدادی از افراد که دستیابی به کمال را ویژه افراد محدودی چون اولیاء الله می‌دانند، مسیری قابل وصول برای همه افراد بشر است. چرا که خداوند متعال تمام زمینه‌های سوق به سوی کمال را برای انسان مهیا نموده است. از سوی دیگر گرایش ذاتی انسان به سمت کمال است و انسان در جستجوی کمال از جان خود مایه می‌گذارد؛ لکن به دلیل اینکه انسان موجودی اجتماعی است و پرورش اکثر استعدادهای درونی‌اش در همین زندگی جمعی و بعد اجتماعی است ممکن است در مسیر و مصادیق کمال دچار خطا و اشتباه گردد؛ لذا با استمداد از یکی از مهم‌ترین راه‌های وصول به کمال یعنی تفکر و اندیشه می‌توان از این خطا و اشتباه در امان باشد.

در این رساله به طور اختصاصی به بررسی نقش اندیشه و تفکر در کمال انسان از دیدگاه آیات و روایات به روش کتابخانه‌ای پرداخته شده است. یافته‌های این پژوهش با تتبع در آیات الهی و تفاسیر مربوطه و کلام اولیاء الهی (معصومین علیهم‌السلام) بیانگر آن است که:

۱- خداوند متعال تمام زمینه‌های دستیابی به کمال را برای هر فردی طبق استعداد و توان او فراهم نموده است.

۲- از دیدگاه آیات و روایات عوامل متعددی در رسیدن انسان به کمال نقش دارند؛ اما هیچ‌کدام از آن عوامل بدون اندیشه و تفکر رهنمون به سوی هدف اصلی خلقت نخواهد بود.

۳- از آنجایی که تفکر و اندیشه تمامی افعال و اعمال انسانی را تحت الشعاع قرار می‌دهد؛ لذا رسیدن انسان به کمال مطلوب در پرتو اعمال اوست که با تفکر و اندیشه ارتباط عمیقی دارد.

۴ - تفکر و اندیشه به‌عنوان مهم‌ترین عامل سوق به سوی کمال در صورتی صحیح به نتیجه می‌رسد که در مسیر اصلی و به روش صحیح خود انجام شود.

۵- میزان آگاهی و شناخت بشر از فواید و آثار اندیشه‌های مفید و همین‌طور پرورش نحوه‌های تفکر، نقش بسزایی در قرارگرفتن اندیشه و تفکر در مسیر خود دارد.

۶- عدم به‌کارگیری و یا به‌کار بستن انواع اندیشه و تفکر طبق آنچه در آیات و روایات آمده است، راه‌های بهتر اندیشیدن و در نتیجه سوق به سوی کمال را مسدود می‌کند.

آثار و مضی غذایی پاک و حلال بر شخصیت انسان از دیدگاه قرآن و سنت

محقق: نصرت کیخوایی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین قاسم صالحی

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین احمد راهداری

سال ۱۳۹۵، ۱۳۴ صفحه، ۸۴ منبع

واژگان کلیدی: تغذیه، اثر غذا، غذای حلال، شخصیت انسان، سلامت جسم.

در فرهنگ اسلامی انسان دارای دو بُعد جسم و روح است و چون اصالت آن، از آن روح است باید همه برنامه‌ها و تلاش‌های آدمی در مسیر دستیابی به کمال شایسته روح باشد و بر اساس آنچه خدا و دین فرموده است. دنیای ما، دنیای تأثیرگذاری اعمال و صفات و جهان عمل و عکس‌العمل است مسلماً روح هر انسانی از جسم او تأثیر می‌پذیرد و تأثیرپذیری در جسم نیز تابع رزق حلال و طیب است.

غذای حلال به قدری اهمیت دارد که آثار وصفی آن در تمام عرصه‌های زندگی انسان قابل‌رؤیت است. از جمله آن تأثیر وصفی غذای حلال بر شخصیت انسان در ارتباط با خداوند است که در دنیا باعث نورانیت قلب و محبت اهل بیت علیهم‌السلام و دریافت رحمت‌های الهی و استجاب دعا و عافیت به خیری می‌شود و در آخرت ورود به بهشت و دیدار اهل بیت علیهم‌السلام و سیراب‌شدن از مؤمن کوثر را به دنبال دارد.

لقمه حلال در انجام واجبات الهی از قبیل دادن خمس و زکات و ادای نماز و حفظ حجاب بسیار تأثیرگذار است و علاوه بر آن باعث توفیق در انجام مستحبات هم می‌شود و اثری که در ترک محرّمات می‌گذارد و باعث می‌شود تا انسان را از ربا و رشوه و پول‌شویی دور کند.

لقمه حلال در خود انسان هم تأثیرگذار است و از نظر اعتقادی باعث پذیرش اصول و فروع دین و پذیرش بی‌قید و شرط ولایت می‌شود که این خود سرچشمه برکات دیگری در زندگی انسان است.

لقمه حلال جلوی بیماری جسمی و انحرافات جنسی انسان را می‌گیرد و از لحاظ عزت نفس انسان را بالا می‌برد و باعث تزکیه نفس در انسان می‌شود.

لقمه حلال به ارتباطات اجتماعی انسان نظم و قداست می‌بخشد و در ارتباط با دوستان باعث حفظ و حرمت آنها و احترام متقابلشان می‌شود و در محیط کاری ارتباط را با مافوق و همکاران و ارباب رجوع مستحکم می‌کند.

تولید نسل در آیات و روایات

محقق: طاهره درودگر سیامردی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام و المسلمین غلامرضا رضوی دوست

استاد مشاور: دکتر دادخدا خدایار

سال ۱۳۹۵، ۱۵۹ صفحه، ۱۴۱ منبع

واژگان کلیدی: افزایش جمعیت، خانواده، ازدواج، تولید نسل، فرزند.

از غرایز مهم بشری، حب به بقا و داشتن فرزند است، از آنجاکه اسلام با هرزه‌گری، بی‌بند و باری مخالف است، مسئله ازدواج و تشکیل خانواده را مطرح می‌کند که با توجه به تأکیدات آیات و روایات به این مسئله، تولید نسل آثار مادی و معنوی فراوانی در ابعاد مختلف زندگی بشر دارد.

یکی از آثاری که می‌توان برای تولید نسل بیان کرد این است که منجر به بقای نسل انسان و تداوم آن بر کره‌ی زمین می‌شود و همچنین افراد با داشتن فرزند می‌توانند به گسترش اسلام و فرهنگ توحیدی کمک کنند.

اما گاهی موانعی به وجود می‌آید و فرد خواسته یا ناخواسته در شرایطی قرار می‌گیرد که از داشتن فرزند محروم می‌ماند. از مهم‌ترین این موانع، الگوگیری از فرهنگ بی‌ثبات خانواده‌ی غربی، تمایل به فرزند کمتر را می‌توان نام برد که برای جایگزینی فرزند در زندگی خود تصمیم به بزرگ کردن حیوانات خانگی و مأنوس شدن با آن‌ها می‌کند که منافات با شرع اسلام می‌باشد.

این تحقیق به روش توصیفی - تحلیلی باهدف بررسی تولید نسل در آیات و روایات نگاشته شده است.

باتوجه به مشکلاتی که در دنیای معاصر برای فرزندآوری و بزرگ کردن آن وجود دارد افراد نسبت به این امر رغبت چندانی نشان نمی‌دهند و از آن گریزان هستند و برای تشویق افراد به فرزندآوری، ارائه راهکارهایی موردنیاز است تا از این طریق انگیزه لازم برای داشتن فرزند در آن‌ها به وجود آید. انگیزه‌هایی مانند اینکه فرزند برکت زندگی

است و موجب شور و نشاط در خانواده می‌شود و یا اینکه با داشتن فرزند روزی افزایش پیدا می‌کند.

و همچنین افراد با الگوگیری از سیره‌ی اهل بیت و بزرگان دین می‌توانند در خود ایجاد انگیزه کنند تا از موهبت فرزند بهره‌مند شوند.

از آموزه‌های دینی به دست می‌آید که: تأکید اسلام بر افزایش جمعیت در حد تعادل و مقدم داشتن بعد کیفی جمعیت بر بعد کمی آن است تا علاوه بر داشتن فرزندان سالم و صالح توطئه‌های دشمن را برای زیر سلطه قرار دادن مسلمانان خشی کنند.

بررسی الگوی شایسته روابط بانمحرّم در قرآن و روایات

محقق: فهیمه شهرکی

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین علی غضنفری

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین علیرضا جعفرزاده کوچکی

سال ۱۳۹۵، ۱۶۲ صفحه، ۸۴ منبع

واژگان کلیدی: الگو، شایسته، روابط، نامحرّم، قرآن، روایات

هدف از این نوشتار، معرفی الگوهایی است که در قرآن کریم و روایات به‌عنوان الگوی روابط بانمحرّم معرفی شده است. برای این منظور قرآن کریم با روش الگویی، اصول و ضوابط ارتباط بانمحرّم را بیان می‌دارد. الگوبرداری از سیره عملی و رفتاری حضرت فاطمه زهرا سَلَامُ اللَّهِ عَلَيْهَا به‌عنوان معیار عفاف و حجاب و حضرت زینب سَلَامُ اللَّهِ عَلَيْهَا که تمام فضائل انسانی را در درون خود جای داد، حضرت یوسف عَلَيْهِ السَّلَام که اسوه صبر در برابر گناه بود و داستان دختران حضرت شعیب عَلَيْهِ السَّلَام در مورد اصل مشارکت اجتماعی بانوان، الگوهای شایسته قرآنی می‌باشند که بررسی زندگی این الگوها باعث پرورش زنان و مردان در پرهیز از ارتباط ناصحیح بانمحرّم گشته و راه تربیت را هموارتر می‌کند. یافته‌ها نشان می‌دهد عواقب عدم پیروی از الگوهای قرآنی در باب روابط بانمحرّم موجب بروز رفتارهایی چون اضطراب، فقدان تمرکز، کاهش اعتماد، تزلزل زندگی مشترک، ازبین‌رفتن نسل‌ها، مفاسد اجتماعی و... می‌شود. اما پیروی از الگوهای قرآنی باعث رستگاری شده و آرامش و آسایش و امنیت خود، خانواده و جامعه را به ارمغان بیاورند. در نتیجه از مؤثرترین راهکارها جهت رفع معضل روابط ناصحیح بانمحرّم الگوبرداری از الگوهای قرآنی و ازدواج و نکوهش مجرد می‌باشد.

بررسی آثار کارخانگی زن بر بهداشت روانی از منظر قرآن و حدیث

محقق: آذر رضوانی راد

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین علی غضنفری

استاد مشاور: حجت الاسلام والمسلمین علیرضا جعفرزاده کوچکی

سال ۱۳۹۵، ۱۴۶ صفحه، ۸۳ منبع

واژگان کلیدی: زن، کار خانگی، بهداشت روانی، قرآن، حدیث

نهاد خانواده لزوماً بر پایه تقسیم کار و توزیع مسئولیت شکل می‌گیرد. نقشی که اسلام برای زن در نظام خلقت قائل است، دقیقاً منطبق بر فطرت و جایگاه او در نظام آفرینش است.

بر اساس متون دینی مراد از کار در خانه عمدتاً سه وظیفه همسررداری، فرزند داری و خانه‌داری می‌باشد که هرکدام یک مدیریت است و برنامه، هدف و نظم لازم را می‌طلبد. نکته موردبحث در این پژوهش، بررسی آثار کار خانگی زنان بر بهداشت روانی از منظر قرآن و حدیث می‌باشد؛ از این رو هدف از آن نشان دادن اهمیت کار خانگی زنان و خطیر بودن نقش زن در خانواده و توانایی‌های روحی و روانی آن در راستای ایجاد سلامت و بهداشت روانی خانواده می‌باشد.

اسلام کار خانگی زنان را به مثابه وظیفه برای زن نمی‌داند و نمی‌توان زنان را به فعالیت‌های درون خانه مجبور نمود.

از نظر اسلام کار زن در خانه، با توجه به اهمیت خانواده در اسلام و نقش بی‌بدیل زنان در خانواده، بر اشتغال زنان اولویت دارد. البته اگر نیاز به حضور زنان در حرفه‌ای ضروری باشد زنان می‌توانند در این حرفه‌ها مشغول به کار شوند.

با توجه به اهمیت موضوع در مکتب اسلام و با توجه به اینکه در این زمینه پژوهش قابل توجهی صورت نگرفته این پژوهش، موضوع مذکور را بر اساس رهنمودهای موجود در آیات قرآن و احادیث و در راستای تقویت بنیان‌های فرهنگ دینی بررسی و ارائه می‌نماید روش تجزیه و تحلیل اطلاعات در این پژوهش، توصیفی - تحلیلی است و شیوه گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای است.

شیوه‌های روایی قرآن با اشرافی‌گری

محقق: فاطمه پودینه

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین محمد داوودی

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین داوود عباسی

سال ۱۳۹۵، ۱۶۶ صفحه، ۷۰ منبع

واژگان کلیدی: قرآن، اشرافی‌گری، شیوه‌های روایی.

یکی از مهم‌ترین معضلات اجتماعی، گرایش به اشرافی‌گری است و این موضوع همواره برای هر جامعه‌ای تهدید محسوب می‌شود بررسی این موضوع از دیدگاه قرآن با توجه به این که شاهد توجه دوباره مردم به زندگی اشرافی هستیم، می‌تواند برای جامعه مؤثر باشد. نه تنها دین اسلام تمایل افراطی به تجملات و اشرافی‌گری را تأیید نمی‌کند؛ بلکه این مورد نکوهش شدید اسلام قرار گرفته است. گرایش افراطی به تجملات و تشریفات دنیوی، آسیب‌های اجتماعی به اجتماع بشری وارد می‌نماید و هدف طبقه تجمل‌گرا، زیان رساندن به جامعه اسلامی است. موضوع بحث در این پژوهش، شیوه‌های روایی قرآن با اشرافی‌گری است. از این رو هدف از آن نیز ارائه مؤثرترین شیوه‌های روایی قرآن با اشراف و اشرافی‌گری است. بر این اساس، اگر افراد جامعه نسبت به این امر مهم هو شیار باشند و از آموزه‌های دینی به خصوص وحی الهی بهره‌گیرند، کمتر در معرض آسیب اشرافی‌گری قرار می‌گیرند. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات در این پژوهش، توصیفی - تحلیلی و شیوه گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای است.

تأثیر تقوا بر تشخیص حق از باطل با تکیه بر آیه ۲۹ سوره انفال

محقق: مریم نوفرستی

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین دکتر مهدی بیات مختاری

سال ۱۳۹۸، ۱۱۳ صفحه، ۹۸ منبع

واژگان کلیدی: تقوا، حق، باطل، فرقان.

یکی از کلمات رایج در قرآن و روایات، تقوا است. تقوا در زندگی انسان آثار بسیار زیادی دارد که مهم ترین اثر آن تشخیص حق از باطل می باشد. این حقیقت به صراحت در آیه ۲۹ سوره مبارکه انفال آمده است. حق معانی متعددی دارد که عبارتند از: صدق (در برابر کذب)، صواب (در برابر خطا) و واقع (در برابر پندار). با توجه به اینکه یکی از بزرگترین دام های شیطان برای گمراه کردن مردم آمیختن حق با باطل است؛ بنابراین انسان باید معیارها و مصداق های تشخیص حق را از باطل بشناسد. با مطالعه منابع دینی به معیارها و مصداقی دست می یابیم اما انسان، فقط در سایه تقوای الهی می تواند این معیارها و مصداق ها را به درستی تشخیص دهد؛ جزم و عزم خود را قوی کند و آن را به بلوغ نهایی اش برساند در نتیجه هرگز دچار اّما و اگر و شک و ریب نخواهد شد و محکم و استوار جلو می رود و کارش را به سرانجام می رساند. اگر انسان تقوا داشته باشد حجاب ها از قلبش برچیده می شود و چهره حقایق را بی پرده می بیند زیرا تقوا سبب گشایش سینه ها و باز شدن دل ها می شود و زمانی که خداوند سینه بندگانش را برای هدایت گشود، روشنایی و نور در آن می تابد و انسان در سایه آن نور می تواند حق را از باطل تشخیص دهد. در مقابل تقوا، گناه قرار دارد، همانگونه که تقوا باعث تشخیص حق از باطل می شود، گناه مانع تشخیص حق از باطل می شود. کلیدواژه های این تحقیق عبارتند از: تقوا، حق، باطل، فرقان.

نقش صداقت در تحکیم روابط اجتماعی از منظر قرآن و سنت

محقق: سمیه رضایی کهخا ژاله

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین محمدحسن نادم

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین غلامرضا رضوی دوست

سال ۱۳۹۴، ۱۴۷ صفحه، ۱۳۱ منبع

واژگان کلیدی: صدق، صداقت، کذب، تحکیم، روابط اجتماعی.

صداقت به‌عنوان یک فضیلت اخلاقی و اکتسابی دارای مراتبی است که در ارتباط فرد با خود، خدا، افراد دیگر جامعه و با محیط تجلی می‌یابد و از جمله صفات پسندیده‌ای است که هماهنگ با سرشت آدمیان است و در تحکیم روابط اجتماعی نقش مهمی را ایفا می‌کند و هر انسانی مطابق با واقعیت فطرت مایل به راستی در گفتار و اعمال است و روابط اجتماعی به روابط محکم عمیق با مردم و همدردی با آن‌ها و برقراری روابط صمیمانه با افراد در اجتماع گفته می‌شود، اسلام تنها دینی است که با صراحت پایه و بنای دعوت خود را روی اجتماع گذاشته و در هیچ یک از شئون خود امر اجتماع را به اهمال واگذار نکرده است. در این تحقیق که به روش توصیفی - تحلیلی انجام گرفته به بررسی برخی از عوامل صداقت در روابط اجتماعی از جمله تقوا، اخلاص و محبت و... که سبب تحکیم روابط اجتماعی بین انسان‌ها می‌شود و همچنین موانعی چون دروغ، ضعف در ایمان و عقیده و نفاق و... که مانع ترویج صداقت و استحکام بخشیدن به روابط اجتماعی در بین افراد می‌شود، پرداخته شده است. صداقت و راست‌گویی صفتی است که اثرات آن زندگی دنیوی و اخروی انسان را بهره‌مند ساخته و آثار مختلفی را به دنبال دارد که شعاع آن تمام زندگانی انسان را در برمی‌گیرد؛ برخی از آثار فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و خانوادگی صداقت مثل ترویج فرهنگ اسلامی، جلب اطمینان و اعتماد، بهبود روابط بین‌المللی و سیاسی و... می‌باشد پس چه شایسته است که مؤمنان همگی در این طریق گام برداشته و خود را زیور زیبایی صداقت بیارایند و راهی به سوی سعادت و

رستگاری برای خود بگشایند، چرا که بسیاری از بدبختی‌هایی که امروزه دامن‌گیر افراد جوامع و ملت‌ها شده به‌خاطر انحراف از راستی و صداقت است.

بررسی الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت از دیدگاه قرآن کریم با رویکرد سیاسی

محقق: زهرا سنجولی

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین دکتر نجف لکزایی

استاد مشاور: حجت الاسلام والمسلمین دکتر غلامرضا بهروزی لک

سال ۱۳۹۳، ۱۸۹ صفحه، ۹۹ منبع

واژگان کلیدی: الگوی پیشرفت - توسعه سیاسی - مؤلفه - رویکرد سیاسی - پیشرفت - رشد - توسعه - ایرانی.

بدون تردید پیشرفت هر کشوری در همه ابعاد فردی، سیاسی و اجتماعی و ... مستلزم داشتن الگویی متناسب با مبانی فلسفی و نظام اعتقادی خاص همان کشور است طراحی و استقرار یک الگوی پیشرفت بر مبنای ارزش‌های اسلامی با محوریت توحید، نبوت، معاد و رهبری و ... می‌باشد می‌توان از مؤلفه‌های متعدد به‌عنوان پایه اصلی پیشرفت بر اساس الگوی اسلامی - ایرانی آن یادکرد پیشرفت مادی و معنوی هر جامعه‌ای نیازمند داشتن طرحی جامع و الگویی مناسب است که بر مبنای آن به جامعه‌ای مطلوب و ایده‌آل تبدیل می‌شود باتوجه به اینکه اسلام جامع‌ترین دین است و در تعالیم و آموزه‌های دینی خود با طرح معیارها و اصول پیشرفت جامعه و ارائه نمونه‌ها و مصداق‌های عملی در چگونگی تدوین الگوی مناسب نقش بنیادی و غیرقابل‌انکار دارد و رهبری در این مسیر مهم با معرفی کردن شاخص‌ها و معیارهای مطلوب و ایده‌آل بر مبنای اسلام ترسیم‌کننده نقطه آرمانی در کشور بوده و با ارائه الگوهای مناسب و اثرگذار به‌مثابه عامل مؤثری در تشویق و تحریک سایر مؤلفه‌ها در جهت پیشبرد و تحقق الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت با رویکرد سیاسی در همه ابعاد ایفای نقش می‌کند و با ارائه الگوی مناسب، پیشرفت همه‌جانبه و شکوفایی استعدادها و بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های بالقوه و بالفعل جامعه و دسترسی به حیات طیبه و آرامش مدنظر می‌باشد. در همین راستا در این تحقیق با روش مطالعه اسنادی و کتابخانه‌ای و توصیفی ضمن اشاره به مبانی مؤلفه‌ها اصول و ویژگی‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت از نظر قرآن کریم با رویکرد سیاسی پرداخته می‌شود.

پیامدهای فردی و اجتماعی تجمل‌گرایی

محقق: معصومه ستوده

استاد راهنما: حجت‌الاسلام والمسلمین محمدحسن نادم

استاد مشاور: حجت‌الاسلام والمسلمین غلامرضا رضوی دوست

سال ۱۳۹۴، ۱۰۹ صفحه، ۱۰۳ منبع

واژگان کلیدی: تجمل‌گرایی، متجمل، پیامد، فرد، اجتماع، زینت، مترف.

رواج فرهنگ تجمل‌گرایی در هر برهه از زمان، به نحوی نمود داشته است، معمولاً در زمان‌های گذشته در لباس اشرافی‌گری و خان سالاری و در عصر حاضر در قالب میل به فزون‌طلبی و مدگرایی مشهود است که متأسفانه ضمن تلف نمودن عمر و وقت و ثروت‌های جوامع، باعث ایجاد مفاسد و انحرافات زیادی می‌شود؛ لذا این پایان‌نامه که به روش توصیفی و تحلیلی انجام می‌شود درصدد بیان پیامدهای فردی و اجتماعی تجمل‌گرایی است با این هدف که زمینه‌ای برای آگاهی بخشیدن به مردم در ارتباط با پیامدهای مخرب تجمل‌گرایی ایجاد گردد.

اگرچه این واژه خودش به طور صریح در قرآن کریم ذکر نشده است؛ اما واژگان مرتبط با آن همچون «ترف»، «زینت» در قرآن کریم به‌کاررفته است و از آموزه‌های اسلامی این‌گونه به دست می‌آید که تجمل‌گرایی خصیصه‌ای است که با ورودش به وجود انسان، هم از جنبه فردی و هم از جنبه اجتماعی علاوه بر ارتباط انسان با خود و جامعه بر ارتباط افراد با پروردگار و فرامین الهی نیز تأثیر می‌گذارد و موجب می‌گردد که روزه‌های یاد خدا در قلب انسان مسدود گردد و خدا فراموشی بر انسان عارض شود و به‌نوعی در انجام وظایفی که خداوند برعهده انسان گذاشته، سست شده و بافاصله گرفتن از معنویات، به طغیان و سرکشی روی آورد و زمینه برای ارتکاب گناه فراهم شود و درنهایت گرفتار خشم و غضب الهی گردد؛ بنابراین رواج چنین روحیه‌ای، جامعه را دچار فقر و وابستگی نموده و موجبات فساد و ازهم‌گسیختگی را در پی خواهد داشت.

اولویت‌های اقتصادی از منظر قرآن و نهج البلاغه

محقق: زهرا مشهدی بندانی

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین دکتر مهدی بیات مختاری

استاد مشاور: دکتر علیرضا حیدری نسب

سال ۱۳۹۴، ۱۵۹ صفحه، ۷۰ منبع

واژگان کلیدی: قرآن، نهج البلاغه، اولویت، توازن اقتصادی، امنیت اقتصادی، عدالت اقتصادی

اسلام مکتبی است که برای همه ابعاد زندگی انسان‌ها برنامه دارد. یکی از این ابعاد، بعد اقتصادی جامعه بشری است. در این پایان‌نامه سعی شده به مهم‌ترین اولویت‌های اقتصادی از میان سایر اولویت‌ها از دیدگاه قرآن و نهج البلاغه پردازیم و این اولویت‌ها عبارت‌اند از: قوانین عادلانه، نظارت از تولید تا توزیع و مصرف، اصلاح و بهینه‌سازی روش‌ها از تولید تا مصرف، نظارت بر کار کارگزاران، برنامه‌ریزی مناسب، مبارزه با فساد اقتصادی که تحت این عناوین ارائه می‌شود: تولید، توزیع، مصرف، عدالت، امنیت، و نقش دولت در این زمینه که هر یک از این موارد را با استفاده از آیات قرآن به‌عنوان سرچشمه وحی و نهج البلاغه به‌عنوان الگوی عملی حکومت اسلامی معرفی می‌گردند و هدف از تحقیق بررسی این اولویت‌ها عوامل مؤثر و یا مخل در این امور، شناخت وظایف دولت و اینکه چگونه می‌تواند بر این مشکلات اقتصادی با توجه به فرامین الهی فائق آیند و حاصل آنکه اگر همه عوامل درست ساماندهی شود و دولت وظیفه خویش را درست ایفا کند می‌توانیم اقتصادی پویا و فعال و مورد تأیید قرآن و سنت داشته باشیم.

اصول رفتارهای اقتصادی حضرت زهرا علیها السلام و معاینه آن با زنان امروز

محقق: طاهره مهرپور

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین دکتر مهدی بیات مختاری

استاد مشاور: دکتر علیرضا حیدری نسب

سال ۱۳۹۴، ۱۵۹ صفحه، ۷۰ منبع

واژگان کلیدی: حضرت فاطمه زهرا علیها السلام، زنان امروز، رفتارهای اقتصادی، قناعات، اعتدال، تجمل گرایی.

مسائل اقتصادی از جمله مسائل مهمی است که اسلام به آن اهمیت بسیار داده است و تلاشگران در این عرصه را در ردیف حاعدان راه خدا معرفی نموده است. هنر اسلام در این است که امور اقتصادی را که با مسائل مادی گره خورده است، با یک سری بایدها و نبایدها به امور معنوی نیز گره زده و تعالی بخشیده است، که عمل به این بایدها و نبایدها از جمله الگوگیری از زندگی ائمه اطهار باعث پیشرفت اقتصادی نیز می‌شود. سال ۱۳۹۴ این رهگذر برای تعالی بخشیدن به رفتارهای اقتصادی زنان باید از سیره و اصول رفتاری حضرت فاطمه زهرا علیها السلام که بی تردید معصوم است، الگو گرفت.

بی توجهی به ظواهر مادی، قناعت، ایثار و انفاق و همکاری در امور اقتصادی از مهم‌ترین اصول رفتاری حضرت زهرا علیها السلام می‌باشد که زنان می‌توانند با تاسی به سیره ایشان نقش مؤثر و کلیدی در سلامت جامعه و تربیت فرزندان فعال در رشد و توسعه اقتصادی داشته باشند.

بی تردید برخی از زنان امروز با حضرت زهرا علیها السلام در امور فوق مشترک می‌باشند و در مقابل آن یعنی افتراقات رفتارهای اقتصادی زنان امروز یا رفتارهای اقتصادی حضرت زهرا علیها السلام در تجمل گرایی، عدم همکاری در امور اقتصادی و توجه به ظواهر مادی در زندگی می‌باشد، برای نهادینه کردن رفتارهای اقتصادی حضرت زهرا علیها السلام در جامعه و مخصوصاً در بین خانواده‌ها و زنان باید به مطالعه زندگی آن حضرت در مرحله اول و در مرحله بعدی عمل بر طبق سیره حضرت زهرا علیها السلام و ابلغ از طریق رسانه‌های جمعی پرداخت. الگوگیری از حضرت زهرا علیها السلام در مسیر زندگی می‌تواند سعادت دنیا و آخرت را به همراه داشته باشد.

نقش محبت اهل بیت علیهم‌السلام در تقرب به خداوند از منظر آیات و روایات

محقق: بی بی سمیه حیدری

استاد راهنما: دکتر علیرضا حیدری نسب

سال ۱۴۰۲، ۱۹۴ صفحه، ۲۸۴ منبع

واژگان کلیدی: نقش، محبت اهل بیت علیهم‌السلام، تقرب الهی، عوامل تقرب الهی، آیات و روایات.

هر انسانی در درون خود نوعی از محبت و علاقه را نسبت به دیگران احساس می‌کند. این مسئله از اهمیت خاصی برخوردار است؛ چنان‌که باعث می‌شود انسان برکات فراوانی را به لحاظ معرفتی، انگیزشی و رفتاری و... از عشق به محبوب خویش کسب نماید. از این رو، در دین مقدس اسلام، محبت نسبت به اهل بیت علیهم‌السلام اهمیت زیادی دارد و در سایه این محبت انسان می‌تواند به خداوند نزدیک‌تر گردد. چراکه این محبت، مهم‌ترین مسیر برای رسیدن به خداوند است و کسانی در این مسیر قرار می‌گیرند، که محب و مطیع واقعی دستورات اهل بیت علیهم‌السلام باشند و وظایف خود را نسبت به ایشان بشناسند. از این رو، محبت، اطاعت و معرفت رابطه ناگسستنی با هم دارند. بنابراین اگر در این پژوهش از معرفت هم سخن به میان آمده؛ اما با این حال، محبت محور اصلی و اکسیر اعظم این پژوهش را تشکیل می‌دهد. بدین سان، والاترین کسانی که می‌توان محبت آن‌ها را در دل پروراند اهل بیت علیهم‌السلام هستند که محبت و پیروی از ایشان، موجبات تقرب انسان به خداوند را فراهم می‌گرداند. بر این اساس پژوهش حاضر، با هدف بررسی نقش محبت اهل بیت علیهم‌السلام در تقرب به خداوند در حیطه‌های شناختی، انگیزشی و رفتاری به روش نقلی-وحيانی و با پردازش توصیفی-تحلیلی گردآوری شده است. از مهم‌ترین نقش‌های شناختی محبت اهل بیت علیهم‌السلام در تقرب به خداوند می‌توان نقش آن در خداشناسی، معادشناسی و... را نام برد. تکامل شخصیت و دیانت انسان از جمله نقش‌های انگیزشی این محبت به لحاظ تشویقی و اجتنابی است. از برجسته‌ترین نقش‌های رفتاری این محبت

در مسیر تقرب الهی، در ارتباط با خود و دیگران، می‌توان به تقویت رفتارهای عاطفی و آرمانی، احترام به سادات و علماء و... اشاره کرد.

ابعاد دشمنی شیطان بر ضد انسان از منظر قرآن کریم و روایات

محقق: سمیه نجفیان زاده نجف‌آبادی

استاد راهنما: دکتر افضل بلوکی

سال ۱۴۰۱، ۱۸۹ صفحه، ۳۳۳ منبع

واژگان کلیدی: ابعاد، دشمنی، شیطان، انسان، قرآن، روایات.

شیطان دشمن قسم خورده‌ی انسان است که انسان را مسبب رانده شدن خود از بارگاه الهی می‌داند. از این رو برای نابودی و گمراهی انسان از هیچ تلاشی کوتاهی نمی‌کند. تفحص در آیات و روایات نشان می‌دهد این دشمنی تنها به یک بعد خاص از زندگی بشر محدود نمی‌شود و تمامی ابعاد اعتقادی، اخلاقی و رفتاری زندگی او را در بر می‌گیرد. ضرورت این پژوهش بدان جهت است که عدم شناخت دقیق ابعاد این دشمنی موجب غفلت انسان از برخی ابعاد و شکست و گمراهی در همان بعد می‌شود. در پژوهش حاضر که با هدف فهم ابعاد اعتقادی، اخلاقی و رفتاری دشمنی شیطان بر ضد انسان انجام شده است به شیوه بنیادین و به روش توصیفی-تحلیلی می‌باشد. اعتقادات زیربنای رفتار آدمی است و هر انسانی چنان رفتار می‌کند که به آن باور دارد. از این رو اعتقادات جدی‌ترین عرصه جولان شیطان به حساب می‌آید. شیطان می‌کوشد با نابودی تمامی اعتقادات بنیادین، چون توحید، نبوت و امامت، و معاد، اعمال انسان را از مسیر الهی منحرف سازد. خلیقات، جنبه دیگر بشر است که اگر به درستی پرورش یابد می‌تواند مسیر رسیدن به کمال را برای آدمی هموار سازد. شیطان برای این بعد انسان نیز نیرنگ‌های بی‌شمار دارد و با تأثیر بر اخلاقیات، موجب سقوط انسان در تمامی زمینه‌های اخلاق فردی، خانوادگی و اجتماعی می‌شود. آخرین مرحله فتنه‌گری شیطان در بعد رفتاری نمود پیدا می‌کند؛ بر رفتارهای فردی و اجتماعی سایه می‌افکند و آن را از مسیر قرب پروردگار دور می‌سازد.

مستندات قرآنی راهکارهای نظام جمهوری اسلامی

در بهداشت روانی کودکان و نوجوانان

محقق: سوسن بابای حسینی

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین مصطفی باهري

سال ۱۴۰۱، ۱۷۷ صفحه، ۲۳۴ منبع

واژگان کلیدی: مستندات قرآنی، سیاست، نظام، جمهوری، اسلامی، روانی، بهداشت، کودکان و نوجوانان.

بهداشت روانی داشتن احساس آرامش و امنیت درونی و به دوربودن از اضطراب، افسردگی و تعارض های مزمن روانی است. از آنجایی که بهداشت روانی کودکان و نوجوانان در جامعه امروز از جایگاه خاصی برخوردار است و به نحوی تأمین کننده آینده درخشان و زندگی سالم برای آنهاست از اهداف این پژوهش جستجو و ارائه مستندات شناختی، رفتاری و انگیزشی بانگرفشی قرآنی است.

آنچه در این پژوهش از مستندات شناختی بهداشت روانی کودکان و نوجوانان با رویکردی قرآنی ارائه می‌گردد. توجه به ابعاد اعتقادی، تربیتی، اخلاقی موثر در بهداشت روانی کودکان و نوجوانان و در مستندات رفتاری به طور جداگانه به بررسی نقش خانواده، نظام آموزشی، رسانه‌ها و در آخر نیز سیاست‌های نظام جمهوری اسلامی در جهت ارتقا بهداشت روانی بیان می‌شود. در مستندات انگیزشی نیز راه‌های ایجاد انگیزه در خانواده و مدرسه را مورد بررسی قرار خواهیم داد که اگر خانواده، مدرسه و در نگاهی کلی‌تر نظام جمهوری اسلامی این مستندات را به کار گیرند و در جهت عملی ساختن آن تلاش کنند. بهداشت روانی کودکان و نوجوانان در خانواده و جامعه تأمین می‌شود و جامعه‌ای خواهیم داشت که آینده سازان آن، که متشکل از کودکان و نوجوانان هستند از روانی سالم برخوردار خواهند بود و روز به روز در جهت پیشرفت گام خواهند داشت و آینده‌ای درخشان و به دور از هرگونه بیماری روحی و روانی در انتظار آنان خواهد بود. لازم به ذکر است که در مطالب بیان شده روش توصیفی - تحلیلی و استناد به آیات و روایات به کار گرفته شده است.

شخصه‌های وارثان قرآن

با تکیه بر آیه کریمه ۳۲ سوره مبارکه فاطر

محقق: ام البنین شیرزاهی پور

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین غلامرضا رضوی دوست

سال ۱۴۰۱، ۱۴۲ صفحه، ۱۰۸ منبع

واژگان کلیدی: اهل بیت علیهم‌السلام، وارثان قرآن، وراثت قرآن، آیه کریمه ۳۲ سوره مبارکه فاطر، اصطفینا.

ختم نبوت و انسداد باب وحی تشریحی پس از پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم از باورهای بنیادین مسلمانان است. بر اساس آیات قرآن کریم و سخنان رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، بعد از رحلت آن حضرت، اهل بیت علیهم‌السلام برگزیدگانی از سوی خداوند برای امامت امت و پاسداری از این رسالت مهم هستند. یکی از این آیات، آیه کریمه ۳۲ سوره مبارکه فاطر است که آنان را وارثان قرآن معرفی می‌فرماید. این نوشتار به روش نقلی - وحیانی، و با پردازش توصیفی - تحلیلی با هدف دستیابی به شاخصه‌های وارثان حقیقی قرآن کریم با تکیه بر آن آیه کریمه، نگاشته شده است. در این پژوهش، روشن می‌شود که اهل بیت علیهم‌السلام تنها وارثان برگزیده حقیقی قرآن از ذریه پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می‌باشند و شاخصه‌هایی که می‌توان برای وارثان قرآن بیان کرد شامل موارد مرتبط با خداوند مانند: گزینش و انتصاب الهی؛ و آنچه در ارتباط با قرآن است، مثل: ثقل قرآن بودن و انحصار در وراثت آن کتاب آسمانی؛ و مواردی که مرتبط با انسان‌ها است، همچون: عدم ظلم به دیگران و سبقت در امور خیر از سایرین و مانند این موارد است.

مراتب فراطبیعی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله بر بنای آیات و روایات

محقق: طیبه کوهستانی

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین غلامرضا رضوی دوست

سال ۱۴۰۲، ۱۲۷ صفحه، ۲۵۲ منبع

واژگان کلیدی: مراتب فراطبیعی، منزلت فراطبیعی، موجودات غیبی، پیامبر صلی الله علیه و آله، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله.

اکرم صلی الله علیه و آله.

حضرت محمد صلی الله علیه و آله به عنوان خاتم النبیین و برترین مخلوق دارای جایگاه ویژه در درگاه ربوبی می باشد. به گونه ای که در آیات متعددی از قرآن کریم به آن اشاره شده است. حضرت رسول صلی الله علیه و آله علاوه بر دارا بودن همه مراتب انبیای قبل از خود، مراتب فراطبیعی دیگری نیز دارند که خاص مقام والای ایشان بوده است و تا روز قیامت فردی به آن‌ها متّصف نخواهد شد؛ لذا آگاهی از این مراتب فراطبیعی زمینه شناخت حضرت و تمسک به الگوی حسنه را برای مسلمانان فراهم خواهد نمود. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف بررسی مراتب فراطبیعی حضرت رسول صلی الله علیه و آله در ابعاد مشترک و اختصاصی با انبیا و اولیای الهی علیهم السلام، انسان‌ها و موجودات غیبی به روش نقلی - وحیانی و با پردازش توصیفی - تحلیلی گردآوری شده است. از مهم ترین مراتب فراطبیعی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله نسبت به انبیا و اولیای الهی علیهم السلام می توان به خلقت نوری، بشارت‌های قبل از تولد، وقوع حوادث فراطبیعی در عالم دنیا و ... نام برد. الگوی حسنه بودن پیامبر، الهامات، استغفار و ... در امور دنیوی و معنوی از جمله مراتب فراطبیعی مشترک و اختصاصی ایشان نسبت به سایر انسان‌هاست. برجسته ترین مراتب مشترک و اختصاصی پیامبر صلی الله علیه و آله با موجودات غیبی در مقام عصمت، واسطه فیض الهی، مقام معجزه، مقام قاب قوس آدمی و ... در امور دنیا و آخرت است.

راهکارهای برون‌رفت از آسیب‌های سیاسی-اجتماعی وابستگی‌بردنیا

از منظر قرآن و حدیث

محقق: عصمت کاظمی

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین علیرضا بی‌نیاز

سال ۱۴۰۱، ۱۲۰ صفحه، ۱۰۳ منبع

واژگان کلیدی: آسیب اجتماعی، آسیب سیاسی، عدم وابستگی به دنیا، راهکار برون‌رفت جامعه.

عدم وابستگی به دنیا یعنی دستیابی به نوعی از عملکرد در زندگی دنیوی که رساننده انسان به سعادت واقعی است که این مهم میسر نمی‌گردد مگر با ارتباط گرفتن با خداوند و اتصال به حق و شناخت راه حقیقت. اهمیت و ضرورت این پژوهش از آن جهت است وابستگی به دنیا که ناشی از ضعف ایمان است، به جهت اثرگذاری منفی بر بعد اعتقادات، اخلاق و رفتار انسان، می‌تواند بر جنبه‌های فکری، روحی و معنوی و همچنین ابعاد مادی زندگی نیز اثرگذار باشد، لذا باید راهکارهایی برای برون‌رفت از شیوه‌های غلط تربیتی که به این امر منتهی می‌گردند، اتخاذ گردند که هدف پژوهش را نشان می‌دهند و دستیابی به نتیجه با بهره‌گیری از تعالیم الهی و آیات و روایات، یافته‌های حاصل از شناختی را بیان می‌کند که او را در پیمودن مسیر زندگی، پیدا کردن راه نجات از گرفتاری‌های دنیوی که همان آسیب‌های حاصل از وابستگی به آن می‌باشند، کمک می‌کند. با این توصیف که همه این موارد از راهکارهای برون‌رفت از آسیب‌های وابستگی به دنیا هستند که به روش توصیفی-تحلیلی و با استفاده از آیات و روایات بیان شده‌اند.

راهنمای حفظ عزت نفس از منظر آیات و روایات

محقق: کبری کریمانی

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین قاسم صالحی

سال ۱۴۰۱، ۱۱۳ صفحه، ۸۹ منبع

واژگان کلیدی: عوامل، عزت، نفس، عزت نفس.

عزت نفس به عنوان یکی از کمالات وجودی انسان است که هدفی جز دستیابی انسان به سعادت و قرب الهی ندارد، اما آنچه در اینجا حائز اهمیت است، حفظ عزت نفس است که قطعاً عواملی را در زندگی دنیوی می‌طلبد و هدف این پژوهش نیز بیان آنهاست. صد البته، با استناد به آیات و روایات، می‌توان عواملی که انسان را در حفظ عزت نفس رهنمون گردد را بیان نمود و بی‌شک هر کدام از آنها، از فضائل اخلاقی و رفتاری هستند که بر تقوای آدمی می‌افزایند و آنچه را بیان می‌کنند که خداوند بدان دستور داده است. چه بسا ممکن است بندگان براساس پاداش اعمال دنیایی از عزت نفس برخوردار گردند اما آنچه غیر قابل انکار است، رابطه بین اعمال انسان و عزت نفس می‌باشد که به دلیل شایستگی یا انجام اعمال مطابق دستورهای الهی، بهره‌مندی از عزت نفس را دارا خواهد بود. این اعمال می‌توانند هم در حفظ عزت نفس تاثیرگذار باشند و هم به خودی خود در بالا بردن درجات معنوی شخص اثرگذار باشند و تمامی ابعاد اقتصادی، تربیتی، فرهنگی، سیاسی و بینشی زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی انسان را با یاد و پرستش خدا پر نمایند. به طوری که راه بر گناهان بسته گردد و خداپاوری و تقوا، اخلاص و عمل صالح و اعمال مرتبط با آنها به عنوان یافته، در زندگی انسان موج زند. عواملی که نه تنها گناه نیستند بلکه راه را بر ورود گناهان می‌بندند و جز تقرب الهی هدفی ندارند. در این پژوهش، موارد نامبرده شده به روش توصیفی - تحلیلی با استفاده از آیات و روایات بیان خواهند شد.

آثار ارزش‌های اسلامی بر نظام خانواده

از منظر آیات و روایات

محقق: لیلا افضل‌شیخی

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین قاسم صالحی

سال ۱۴۰۲، ۱۲۳ صفحه، ۱۲۹ منبع

واژگان کلیدی: ارزش‌های اسلامی، باورهای اسلامی، نظام خانواده، خانواده.

امروزه دنیای غرب به این مساله توجه دارد که فروپاشی جوامع مسلمان از طریق انحطاط خانواده‌های آنان میسر است؛ از این جهت ارزش‌هایی جعلی که در حقیقت ضد ارزش‌های اسلامی می‌باشد را در بین خانواده‌های مسلمان رواج داده است. از این رو ضروری است ارزش‌های ناب اسلامی و آثار آنها بر تعالی نظام خانواده مورد پژوهش قرار گیرد با این هدف، پژوهش حاضر به بررسی آثار ارزش‌های اسلامی بر نظام خانواده از منظر آیات و روایات پرداخته است. این پژوهش به روش نقلی-وحيانی و با بهره‌گیری از منابع کتابخانه‌ای در چهار فصل تنظیم گردیده، که به شیوه توصیفی - تحلیلی به آثار اعتقادی مبتنی بر خدامحوری، معادباوری و هدایت امامان علیهم‌السلام و آثار اخلاقی مانند تقویت و بهینه‌سازی اخلاق اعضای خانواده در ارتباط با خداوند، در ارتباط با خود و دیگران و آثار رفتاری ارزش‌های اسلامی مانند نهادینه شدن ارزش‌های اسلامی، حذف ضد ارزش‌ها و ایجاد و تقویت فرهنگ دینی بر نظام خانواده پرداخته است؛ از این رو با استناد به آیات و روایات، ایجاد، تقویت و اجرایی نمودن ارزش‌های اسلامی مانند ناظر بودن خداوند، رهبری الهی ائمه علیهم‌السلام، توجه به ابتلائات دنیایی و ناپایداری متاع آن، خودشناسی، فداکاری، وفای به عهد ... و اجتناب از ضد ارزش‌هایی از قبیل رفاه طلبی، تجمل‌گرایی، طلاق‌های بی‌رویه ... در تمام مراحل زندگی خانوادگی، به طور حتم خانواده را متعالی و متکامل ساخته و جامعه را به سوی ایجاد مدینه فاضله رهنمون می‌سازد.

آثار تربیت اخلاقی فرزندان بر تحکیم بنیان خانواده در آموزه های اسلامی

محقق: مریم نوری

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین احمد راهداری

سال ۱۴۰۲، ۱۰۴ صفحه، ۱۲۹ منبع

واژگان کلیدی: اخلاق، تربیت، خانواده، تحکیم، دین اسلام.

تزکیه نفس و زدودن رذایل اخلاقی از قلب و روح و بالعکس عجین نمودن روح و جان با فضایل اخلاقی، عامل فلاح و سعادت‌مندی انسان است. هویت یا شخصیت انسان، مجموع‌های از رفتارها، شیوه زندگی و اعمال اوست. هویت کودکان و فرزندان نیز بدین سان شکل می‌گیرد. با دقت محیط خانواده و اطرافش را می‌بیند. رفتار والدینش را می‌سنجد و در ذهن ثبت و دسته‌بندی می‌کند. حاکم شدن فضایل اخلاقی در نهاد خانواده، موجب تثبیت نظام اخلاقی با ماهیت ثبات و تحکیم بنیان خانواده به شمار می‌آید. خانواده‌های که فضایل و تربیت اخلاقی در رفتار اعضای آن حاکم است به معنای حاکمیت محبت در فضای رفتاری آنان می‌باشد که در نهایت پایداری آن‌ها را به دنبال دارد. با توجه به اهمیت علم اخلاق و نیاز اساسی همه افراد جامعه با فضایل اخلاقی، پژوهش حاضر به روش نقلی و حیانی و با پردازش اطلاعات به شیوه توصیفی-تحلیلی به تبیین مفاهیم نظری پیرامون تعریف و شناخت فضایل اخلاقی و اجتماعی سعی در یادآوری و الگوسازی احکام و اصول دینی، اسلامی و الهی، تربیت اخلاقی فرزندان در جهت تحکیم بنیان خانواده در این زمینه را دارد. مهم‌ترین یافته‌های پژوهش نیز شامل؛ شناخت و آگاهی از اصول و مبانی اخلاق‌مداری در خانواده و تأثیر آن‌ها بر تربیت فرزندان، از جمله آثار انگیزشی، بینشی و کنشی در تربیت و پرورش فرزندان در جهت تحکیم بنیان

خانواده نیز؛ میزان آگاهی و درک از اخلاق و اصول اخلاقی، شناخت عوامل موثر در همبستگی و تحکیم گر خانواده؛ توحید و خداشناسی، بصیرت، تقوا؛ دوری از گناه، اصلاح نگرش به دنیاگرایی محض، توانایی اداره خانواده و پایبندی به آن؛ مسئولیت پذیری، بردباری، تقویت روحیه تعاون؛ رعایت احکام دینی، عفت ورزی، امر به معروف و نهی از منکر و... است.